

T.C.
BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI TİCARET VE LOJİSTİK ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

GÜMRÜK TASFİYE İŞLEMLERİNDEKİ
SORUNLARIN TESPİTİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Samet ÇAKIR
165016007

Tez Danışmanı:
Dr. Öğr. Üyesi Çağatay BAŞARIR

Bandırma 2019

T.C
BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ULUSLARARASI TİCARET VE LOJİSTİK ANABİLİM DALI

Yüksek Lisans Tezi

GÜMRÜK TASFİYE İŞLEMLERİNDEKİ
SORUNLARIN TESPİTİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Samet ÇAKIR

165016007

Tez Danışmanı:

Dr. Öğr. Üyesi Çağatay BAŞARIR

Dr. Öğr. Üyesi Özer YILMAZ (Eş Danışman)

Bandırma 2019

YÜKSEK LİSANS TEZİ ONAYI

Bandırma Onyedi Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Tezli Yüksek Lisans Programında Yüksek Lisans öğrencisi Samet ÇAKIR tarafından Dr. Öğr. Üyesi Çağatay BAŞARIR ve Dr. Öğr. Üyesi Özer YILMAZ (Eş Danışman) danışmanlığında hazırlanan “Gümrük Tasfiye İşlemlerindeki Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerileri” başlıklı tezi aşağıdaki jüri üyeleri tarafından 22/02/2019 tarihinde yapılan Tez Savunma Sınavında oyçokluğu/oybirliği ile başarılı bulunmuş ve Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı

Prof. Dr. Alpaslan SEREL

Jüri Üyesi-Danışman

Dr. Öğr. Üyesi Çağatay BAŞARIR

Jüri Üyesi

Dr. Öğr. Üyesi İ. Murat BİCİL

ETİK BEYAN
TÜRKİYE CUMHURİYETİ
BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgilerin akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak toplanıp sunulduğunu beyan ederim. Bu kural ve ilkelerin gereği olarak, çalışmada bana ait olmayan tüm veri, düşünce ve sonuçları andığımı ve kaynağını gösterdiğimi ayrıca beyan ederim. (22.02.2019)

Samet ÇAKIR

ÖZET

GÜMRÜK TASFİYE İŞLEMLERİNDEKİ SORUNLARIN TESPİTİ VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Samet ÇAKIR

Bu çalışmanın amacı; Ticaret Bakanlığınca yürütülen tasfiye işlemleri ve tasfiye işlemlerine yönelik yapılabilecek reform önerilerinin değerlendirilmesidir. Çalışmamız Giriş hariç üç bölümden oluşmaktadır.

Araştırmanın birinci bölümünde eşya ve araçların tasfiyelik hale gelme nedenleri, tasfiyelik araç/eşyaların tasfiye idaresi denetimindeki ambarlarına alınması, ambarlardan çıkarılması, denetimi ve gözetimi tasfiye edilinceye kadar geçen sürelerde yapılacak işlemler açıklanmıştır.

İkinci bölümde, eşyanın piyasaya arz edilmesine ya da imha edilmesine yönelik tasfiye yöntemlerinden bahsedilmiş olup, mevzuata yönelik uygulamalar üzende durulmuştur.

Üçüncü bölümde, tasfiye işlemlerinin hızlandırılmasına yönelik geçmişten günümüze gelişen bilgi teknolojileri ile bu gelişmeler sonucunda gümrük işlemlerine yönelik mevzuatların da güncellenmesinin zaruri haline gelmesinden dolayı tasfiye işlemlerinin yürütülmesi konusunda yapılmış reformlar ve yapılabileceği düşünülen teknolojik ve kanuni reform önerilerinden bahsedilmiştir.

Dördüncü bölüm ise; tasfiye süreçleri ve yapılacak reformların verimlilik oranını ölçmeye yönelik araştırma bölümüdür. Bu bölümde tasfiye iş ve işlemlerine yönelik yapılabileceği düşünülen reformların hayata geçirilmesi ile sonuçlarının tespit edilebilmesine yönelik anket çalışması yapılmış ve sonuçları değerlendirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Tasfiye, Tasfiye Süreci, Tasfiyelik Eşya, Reform Önerileri.

ABSTRACT

DETERMINATION OF THE PROBLEMS RELATED WITH CUSTOMS LIQUIDATION PROCEDURES AND THE SOLUTION OFFERS THEREOF

Samet ÇAKIR

The purpose of this study is to assess the elimination procedures which are carried out by the Ministry of Trade and the suggestions of reforms which may be executed for the elimination procedures. Our study hereby consists of three sections, except the introduction. In the first section of the research, the following issues are discussed ; the reasons why the goods and vehicles are required to be liquidated, transfer of the vehicles/goods which are subject to liquidation into the warehouses under the inspection of the liquidation authority, removal of these items from the warehouses, inspection and supervision stages and the procedures to be followed during the period until these items shall be liquidated.

In the second section: the liquidation procedures for supplying these goods into the market or for destroying them are mentioned, the applications for the applicable legislation are dwelled on.

In the third section, following issues are mentioned respectively ; the information technologies for the acceleration of the liquidation procedures which have developed from past to present, reforms made for the execution of the liquidation procedures as the updating of customs legislations have become obligatory due to the foregoing developments as well as technologic and legal reforms which are thought to be applicable.

In the forth section is the research section for measuring the productivity rate of the liquidation processes and the reforms to be made in this respect. In this section; an interview was made for the implementation of the reforms which are thought to be applicable for the liquidation works and procedures and for the determination of the results thereof, and the consequences were assessed.

Key Words: Liquidation, Liquidation Process, Goods subject to liquidation, Reform suggestions.

ÖNSÖZ

Küreselleşen dünyanın kaçınılmaz sonucu olarak ticaret hacmi de globalleşmiş ve artık alım satım işlemleri ülkelerin sınırlarını aşmış ve günümüzde yaşanan teknolojik gelişmelerle birlikte tüm dünya ülkelerinin gümrük işlemlerinde hızlanma ve basitleşmeyi zorunlu kılmış dolayısıyla da gümrük ve ticaret işlemlerinde reform yapmayı da zorunlu hale getirmiştir. Hal böyle olunca dış ticaret ve gümrük işlemlerinin en önemli ayaklarından biri olan antrepoculuk ve antrepoda kalan devlet malı olmuş eşyaların boşaltılması ve antrepoların sürekli kullanılabilir durumda olmasını sağlamak adına yeni eşya alabilecek yerin olması gerekmektedir. Bu çalışma gümrük işlemleri tamamlanamadığı için devlet malı olmuş ya da yasal olmayan yollarla ülkeye sokulup kolluk kuvvetlerince yakalanan eşyaların tasfiye idaresine devredilmek suretiyle piyasaya kazandırılması ya da bertaraf edilmesi hususlarının uygulanmasına yönelik yapılabilecek reformların faydalarını anlatabilmek amacıyla hazırlanmıştır.

Bu çalışmanın hazırlanmasında konu seçiminde ve tezin yazılmasında olumlu yönlendirmeleri, yapıcı eleştirileri ve değerli bilgi, destek ve tavsiyelerini hiçbir zaman esirgemeyen danışmanlarım Dr. Öğr. Üyesi Çağatay BAŞARIR ve Dr. Öğr. Üyesi Özer YILMAZ'a teşekkürlerimi, ayrıca tez konusunun araştırılmasında gerekli izinleri sağlayan ve yardımlarında bulunan Ticaret Bakanlığı'nda görevli idari amirler ve personellerine teşekkürlerimi sunarım.

Samet ÇAKIR

Bandırma 2019

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	ii
ETİK BEYAN SAYFASI.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ.....	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar.....	xi
ŞEKİLLER	xii
KISALTMALAR.....	xiii
TANIMLAR.....	xiv
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

TİCARET BAKANLIĞI TARAFINDAN YAPILAN TASFİYE İŞLEMLERİ VE TASFİYE SÜRECİ

1. TASFİYE SÜRECİ	3
1.1. 4458 Gümrük Kanununa Göre Eşya ya da Taşıtın Tasfiyelik Hale Gelmesi	5
1.2. 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanuna Muhalefet Kanununa Göre Eşya ve Araçların Tasfiyelik Hale Gelmesi	7
1.2.1. Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşya	9
1.2.2. Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan araç.....	9
1.2.2.1. El koyma.....	10
1.2.2.2. Alıkonulma.....	10
1.2.2.3. Müsadere.....	10
1.3. Eşya ve Araçların Muhafaza Edilmeleri.....	11
1.3.1. Kaçak araç ambarı	12
1.3.1.1. Kaçak araç ambarına aracın teslim alınması.....	12
1.3.1.2. Kaçak araç ambarında tasfiye işlemlerine esas olmak üzere yapılacak iş ve işlemler	13
1.3.1.3. Kaçak araç ambarından araç çıkartılması.....	14
1.4. Kaçak Eşya Ambarı	16

1.4.1. Kaçak eşya ambarına eşya teslim alınması	17
1.4.2. Kaçak eşya ambarında tasfiye işlemlerine esas olmak üzere yapılacak işlemler	17
1.4.3 Kaçak eşya ambarından eşya çıkartılması.....	16
1.5. Tasfiye Eşya Ambarı.....	16
1.5.1. Tasfiye eşya ambarında tasfiye işlemlerine esas olmak üzere yapılacak işlemler	17
1.5.2. Tasfiye eşya ambarında tasfiye işlemlerine esas olmak üzere yapılacak işlemler.....	17
1.5.3. Tasfiye eşya ambarından eşya çıkartılması.....	17
1.6. Tasfiye Araç Ambarı	18
1.6.1. Tasfiye araç ambarına araç alınması	18
1.6.2. Tasfiye araç ambarında tasfiye işlemlerine esas olmak üzere yapılacak iş ve işlemler.....	19
1.6.3. Tasfiye araç ambarından çıkış yapılması.....	19
1.7. Perakende Ambarına Alınacak Eşyalar ve Yapılacak Tasfiye İşlemleri	19
1.8. Cep Ambarı.....	20
1.9. Yolcu Beraberi Ambarı	20
1.10. Geçici Depolama Ambarı	20
1.10.1. Geçici depolama ambarına eşya alınması	21
1.10.2. Geçici depolama ambarına araç alınması.....	21
1.11. Eşya veya Taşıtların Tasfiye İşletme Müdürlüğü Ambarlarının Dışında Kalan Antrepo, Geçici Depolama ve Yedi Eminlerde Muhafaza Edilmesi	22

İKİNCİ BÖLÜM

TASFİYE EDİLECEK EŞYANIN TESPİTİ VE TASFİYE YOLLARI

1. TASFİYE EDİLECEK EŞYANIN TESPİTİ.....	23
2. TASFİYE YOLLARI	26
2.1. İhale Yolu İle Satış	26
2.1.1. Bekletilmeyecek eşyanın ihale ile satışı	28
2.3. Yeniden İhraç Amaçlı Satış	29
2.4. Perakende Satış	31
2.5. Kamu Kurum il Özel Kanunla Kurulmuş Vakıf ve Derneklere Tahsis	32
2.6. İmha	33

2.7.Özel Yolla Tasfiye	33
3.TASFIYEDEN ELDE EDİLEN GELİRLER	34
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
TASFIYE İŞLEMLERİNİN HIZLANDIRILMASINA YÖNELİK GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GERÇEKLEŞTİRİLEN REFORMLAR VE REFORM ÖNERİLERİ	
1.TASFIYE İŞLEMLERİNİN GÜNÜMÜZ BILGI TEKNOLOJİLERİYLE UYUMLAŞTIRILMASI İÇİN YAPILAN TEKNOLOJİK DÜZENLEMELER VE TASFIYE SÜRECİNDE TEKNOLOJİNİN DAHA ETKİN KULLANIMINA YÖNELİK YAPILABİLECEK REFORM ÖNERİLERİ	37
1.1. Elektronik Belge Yönetim Sistemi Uygulamasına Geçilmesi (EBYS).....	37
1.2.Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) Uygulamasında Tasfiye İşlemlerinin, Hızlandırılması ve Kolaylaştırılmasına İlişkin Yapılabilecek Reform Önerileri.....	40
2. ELEKTRONİK İHALE SİSTEMİNİ UYGULAMASINA GEÇİLMESİ (E-İHALE)	41
2.1.Elektronik İhale Sistemini Uygulamasında Tasfiye İşlemlerinin Hızlandırılması ve Kolaylaştırılmasına İlişkin Yapılabilecek Reform Önerileri	45
3. TASFIYE YÖNETİM SİSTEMİ (TYS) UYGULAMASINA GEÇİLMESİ.....	46
3.1.Tasfiye Yönetim Sisteminin (TYS) Uygulamasında Tasfiye İşlemlerinin Hızlandırılması ve Kolaylaştırılmasına İlişkin Yapılabilecek Reform Önerileri	47
4.TASFIYE İŞLEMLERİNİN HIZLANDIRILMASI VE KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN YAPILAN KANUNİ DÜZENLEMELER VE MEVZUATA YÖNELİK YAPILABİLECEK REFORM ÖNERİLERİ	48
4.1. Kaçakçılık Suçunun İşlenmesinde Kullanılan ve Suçun Konusunu Oluşturan Taşıtlara İlişkin Yapılan Kanuni Düzenlemeler	48
4.2. Kaçakçılık Suçunun İşlenmesinde Kullanılan ve Suçun Konusunu Oluşturan Taşıtların Tasfiye İşlemlerinin Hızlandırılması ve Kolaylaştırılmasına İlişkin Yapılabilecek Reform Önerileri	49
5. KAÇAKÇILIK SUÇUNUN KONUSUNU OLUŞTURAN EŞYALARA İLİŞKİN YAPILAN KANUNİ DÜZENLEMELER.....	52
6. KAÇAKÇILIK SUÇUNUN KONUSUNU OLUŞTURAN EŞYALARIN TASFIYE İŞLEMLERİNİN HIZLANDIRILMASI VE KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN YAPILABİLECEK REFORM ÖNERİLERİ	53
7. 4458 SAYILI GÜMRÜK MEVZUATI UYARINCA TASFIYELİK HALE GELMİŞ OLAN EŞYA VE ARAÇLARIN TASFIYE İŞLEMLERİNİN HIZLANDIRILMASI VE KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN YAPILABİLECEK REFORM ÖNERİLERİ... ..	54
8. GEÇMİŞ YIL ÇALIŞMALARI	58

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TASFIYE İŞLEMLERİNE İLİŞKİN UYGULAMA

1. ARAŞTIRMANIN AMACI	62
2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ	62
3. VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ	63
4. ARAŞTIRMANIN KISITLARI	64
5. VERİ TOPLAMA ARACI VE SÜRECİ	65
6. ARAŞTIRMA BULGULARI	66
SONUÇ VE ÖNERİLER	85
KAYNAKÇA	89
EKLER	92
ÖZGEÇMİŞ	109

TABLÖLAR

Tablo 1 : Kaçakçılıktan Yakalanan Eşya Grupları.....	8
Tablo 2 : Yıllara Göre Yakalanan Araçların Değerleri.....	12
Tablo 3 : Yıllara Göre Tasfiyeden İşlemlerinden Elde Edilen Gelirler.....	35
Tablo 4 : E-İhale istatistikleri.....	44
Tablo 5 : Katılımcılara Ait Tanımlayıcı Bilgiler.....	66
Tablo 6 : Tasfiye İş ve İşlemlerinin Geliştirilmesine Yönelik Bulgular.....	67
Tablo 7 : Perakendecik Eşyanın İnternette Satışına İlişkin Bulgular.....	70
Tablo 8 : Bekletilmeyecek Eşyanın İnternette Satışına İlişkin Bulgular.....	71
Tablo 9: Tasfiye Yönetim Sisteminin Özel Antrepolarda Kullanılabilmesine Yönelik Bulgular.....	72
Tablo 10: Kaçak Eşya ve Kaçak Araçların Tasfiye İşlemlerinin Süresi Açısından Bulgular.....	73
Tablo 11: Özel Yolla Tasfiye İşlemleri Konusunda Yapılabilecek Reformlara Yönelik Bulgular.....	76
Tablo 12: Tasfiye İşlemlerinin Gümrük Açısından Öneme İlişkin Bulgular.....	78
Tablo 13: Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarını Koruma Mevzuatı Açısından Tasfiye İşlemlerine İlişkin Bulgular.....	80
Tablo 14: Tasfiye İş ve İşlemlerini Yavaşlatan Sebepler ve Hızlanmasına Yönelik Reform Önerilerine İlişkin Bulgular.....	82

ŞEKİLLER

Şekil 1: EBYS'de Açılış Sayfası Örneği.....	38
Şekil 2: EBYS'de Bir Yazışma Ekranı Örneği.....	39
Şekil 3: E-ihale Arama Sayfası.....	43
Şekil 4: E-ihale İlan Araç Satış İlanı Örneği.....	43
Şekil 5: TYS'de Tasfiye Yollarının Belirlenmesi.....	46
Şekil 6: TYS'de Ambar Stokları.....	47

KISALTMALAR

CIM	: Uluslararası Nakliyeciler Taşımacılığı Belgesi.
CIV	: Uluslararası Demir Yolu Taşımacılığı Belgesi.
CMR	: Convention Merchandises Routier (Ticari Mallar Güzergâh Anlaşması)
EBYS	: Elektronik Belge Yönetim Sistemi
E-İHALE	: Elektronik İhale
GK	: Gümrük Kanunu
GTB	: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı
IMEI	: Uluslararası Mobil Cihaz Kodu
KDV	: Katma Değer Vergisi
KHK	: Kanun Hükmünde Kararname
MCKS	: Mobil Cihaz Kayıt Sistemi
MKE	: Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu
ÖTV	: Özel Tüketim Vergisi
RG	: Resmi Gazete.
TTB	: Tespit ve Tahakkuk Belgesi
TYS	: Tasfiye Yönetim Sistemi

TANIMLAR

Bakanlık: Ticaret Bakanlığı

Alıcı: Tasfiyelik Eşyayı Alan Kişi

Ambar: Yolcu beraberli, kaçak, tasfiyelik ve perakendelik eşyanın muhafaza edildiği depolar

Ambar memuru: Tasfiye İşletme Müdürlüğü'ne bağlı ambarlar da görev yapan kefalete tabi memurları,

Antrepo: Gümrük gözetimi altında bulunan eşyanın muhafazası amacıyla kurulan ve özel ve tüzel kişilerce işletilen depolama yerleri,

Bekletilmeyecek eşya: Çabuk bozulma tehlikesi bulunan eşya,

Bölge müdürlüğü: Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü,

Döner sermaye: Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Döner Sermaye İşletmesi,

Genel Müdürlük: Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğü,

Gümrük idaresi: Gümrük mevzuatında belirtilen iş ve işlemlerin kısmen yerine getirildiği merkez veya taşra teşkilatında bulunan yönetim birimleri,

İhale bedeli: Eşyanın ihalede bulunduğu bedeli,

İhaleye esas bedel: Eşyanın satışa sunulduğu bedeli,

İstekli: İhaleye iştirak eden gerçek veya tüzel kişiler,

İşletme müdürlüğü: Tasfiye İşletme Müdürlükleri ve Perakende Satış İşletme Müdürlükleri,

İthalatı yasak veya kısıtlamaya tabi eşya: Serbest dolaşıma girişi mümkün olmayan veya serbest dolaşıma girişi kayıt ve şarta tabi olan eşya

Mağaza: Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğü denetimindeki perakende satış yapmak üzere kurulan yerler,

Satış bedeli: Satılan eşyanın ihale bedelinden, ya da diğer yollarla tasfiyesi yapılan eşya için tahsil edilen bedelden, eşyaya ilişkin, mevzuat uyarınca ayrılması gereken vergiler ve mali yüklerin ayrılmasından sonra kalan tutar,

Tespit ve tahakkuk belgesi: Tasfiyelik hale geldiği tespit edilen eşya için gümrük idaresince düzenlenen belge

GİRİŞ

Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesi denildiğinde, Türkiye toprakları ile Türkiye karasuları, Türkiye iç suları ve Türkiye hava sahası olarak tanımlanmaktadır. Türkiye Cumhuriyeti Gümrük Bölgesine giren ve çıkan eşya ve araçlara yönelik uygulanacak kurallar 4458 sayılı Gümrük Kanununda düzenlenmiştir. Gümrük Kanunuyla gümrüğe sunulan bir eşya için yapılması gereken işlemlere ilişkin süreler ile gümrük bölgesinde kalma süreleri belirlenerek Türkiye gümrük bölgesine getirilen eşya için gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilmesine ilişkin hükümler düzenlenmiştir.

Ancak eşya sahiplerince, belirlenen süreler içinde eşyanın gümrük işlemlerinin tamamlanmaması ya da eşyanın serbest dolaşıma girmesi için gerekli olan şartları sağlayamaması durumunda eşya, sahibine teslim edilmeyerek gümrük idareleri tarafından tasfiye işlemine tabi tutulmak üzere tasfiye işletme müdürlüklerine gönderilmektedir. Böylece gümrüğe sunulan eşyanın işlemlerine tasfiyelik hale gelmiş eşya olarak devam edilir.

Ayrıca yasa dışı yollardan Türkiye topraklarına sokulmaya çalışılan ve ilgili birimlerce yakalanan eşyalar da gümrük idaresine bağlı kaçak eşya/araç ambarlarında muhafaza edilmekte ve 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'na göre belirlenmiş süreleri geçtiğinde tasfiyelik hale gelmektedir.

Özetle, tasfiye kavramı, eşyanın gümrükte kalmasından ve kaçak olarak yakalanmasından sonra tekrar ekonomiye kazandırılması adına yapılan çalışmaları içermektedir.

Çalışmamızda, hızla büyüyen dış ticaret hacmi ve küreselleşen ortak pazarda varlığını sürdürmek adına gelişen teknolojiden ve zaman içerisinde yenilenen hukuk teamüllerine ait uygulamalardan tasfiye ve gümrük hizmetlerinde de yararlanılmasını sağlayacak reformlar üzerinde durularak gümrük ve tasfiye işlemlerinin hem zaman hem de mali bazda daha etkin olacağı üzerine yürütülmüş ve konuya ilişkin araştırmalar yapılmıştır.

Çalışmanın amacı, Ticaret Bakanlığı bünyesinde gerçekleşen gümrük sürecindeki tasfiye işlemleri ve faaliyetlerinin daha kısa sürede ve güvenli olarak gerçekleşmesi ile aynı zaman zarfında da kamu zararına neden olmayacak ve vatandaşı da mağdur etmeyerek,

ülke ekonomisine daha fazla gelir sağlanabilmesi için yönetici ve çalışanların algı ve düşüncelerine başvurularak bürokrasi ve zaman kaybının önüne geçilmesine yönelik çözüm önerileri getirmektedir.

Araştırmanın amacına ulaşabilmek için nitel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Uygulamanın görüş, düşünce ve önerilere dayanalı bir çalışma yapılmasından dolayı söz konusu yöntemin kullanılması daha sağlıklı sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır. Araştırmada sorun ve çözümlere yönelik derinlemesine bir çalışma yapılabileceği düşüncesi ve sonuçlarının daha net görülebilmesini teminen mülakat tekniği kullanılarak veriler toplanmıştır. Mülakat tekniği katılımcılarını, Ticaret Bakanlığı bünyesindeki Tasfiye İşletme Müdürlüklerinden 9 tanesi oluşturmaktadır.

Araştırmada bazı kısıtlar yaşanmıştır bunlar; çalışmanın gerçekleşmesinde katılımcıların bilgi, birikim ve deneyimlerinin müdahale edilmeden doğrudan saf halde aktarılmaya çalışılması çalışmanın şartlarını zorlaştırmış, birbirlerinden çok uzak noktalarda bulunan işletme müdürlükleri ile yüz yüze mülakat yapılması mümkün olmadığından telefon, Elektronik Belge Yönetimi Sistemi gibi iletişim araçlarından yararlanılmıştır.

Çalışmanın bir diğer kısıtını ise uygulamacının çalışmış olduğu müdürlüğün araştırmaya dahil edilmesinden kaynaklanan etik sorun oluşturmaktadır. Çalışmanın son kısıtı ise veri toplama yöntemi ile ilgidir. Nitel araştırmadaki gibi sayısal sonuçlara varmanın mümkün olmadığı, duygu, düşünce, algı, bilgi, deneyim gibi farklı olguları ortaya koyarken zaman içerisinde de katılımcılar açısından bu olguların değişiklik gösterebileceği, çalışmanın tekrarlanması halinde ise aynı sonuçlara varmanın çok güç olması açısından çalışmanın şartlarını zorlaştırmıştır.

Araştırmanın sonucu değerlendirildiğinde, tasfiye işlemlerine yönelik teknolojik ve hukuki reformların artmasının, ülkemizin çıkarlarına pozitif yönde bir getiri sağlayacağı görülmüştür.

BİRİNCİ BÖLÜM

TİCARET BAKANLIĞI TARAFINDAN YAPILAN TASFİYE İŞLEMLERİ VE TASFİYE SÜRECİ

1. TASFİYE SÜRECİ

Kıt kaynakların iç talebi karşılayamaması ve uluslararası ilişkilerin gelişmesiyle yaygınlaşan uluslararası ticarete yaşanan küreselleşme dış pazar olgusunu doğurmuş, ülkeler üretimlerini ve gelir kaynaklarını arttırarak ekonomilerini büyütmek ve dünyanın diğer ülkelerinde gelişen teknoloji ve imkânlardan geri kalmamak için dış ticaretlerini arttırmaya yönelik adımlar atmış bunun neticesinde de günümüzde dış ticaretteki işlem hacminin genişlemesi ve teknolojik ilerlemeler sonucunda gümrük işlemlerinde yeni, kolay, hızlı ve teknik uygulamaların doğması kaçınılmaz hale gelmiştir.¹

Dünyada gelişen uluslararası ticaret ülkelerin gümrük işlemlerindeki iş hacminin artmasına neden olmuştur. Eskiden büyük ölçekli ticari mallar ve hammadde üzerine yoğunlaşan dış ticaret günümüzde internet, makineleşme, otomasyon teknolojileri ve robot sistemler gibi teknolojik gelişmelerin artmasıyla daha küçük çaplı günlük kullanılan eşyalar için dahi kullanılabilir hale gelmiştir. Bu durum ülkeler açısından gümrük işlemlerinin hızlandırılmasının ve ortak ticaret yaptıkları ülkelerle uyum yasaları ile ortak ticaret anlaşmalarının yapılmasının ve uygun teknolojik programların kullanılmasının gerekliliğini ortaya koymuş, dış ticarete bürokrasi ve zaman kaybının önüne geçmeyi amaçlamıştır.

Türkiye'ye ait Gümrük Bölgesi olarak sayılan kara suları ve hava sahasından durmaksızın geçen hava ve deniz taşıtları ile taşınan eşyalar hariç olmak üzere, Türkiye gümrük bölgesine getirilen eşya için eşyayı taşıyan kişi ya da taşıma sorumluluğunu üstlenen kişi tarafından beyanname veya özet beyan verilir ve eşyanın gümrük bölgesine

1 Erkan Mustafa ÜYÜMEZ, Raşit GÜLTEKİN ‘‘Gümrük Denetimi: Türkiye Uygulamaları Analizi’’ Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:8, Sayı:14, 2016, s.344

gelişinden sonra eşya gümrüğe sunularak daha önce verilmiş olan özet beyan ya da gümrük beyannamesi ile ilişkilendirilir.²

Gümrüğe sunulan eşya için gümrük idarelerince gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanım tayin edilir. Gümrüğe sunulan eşya ve taşıtların gümrük bölgelerinde kalma süreleri sınırsız değildir.

Ülkemize getirilen eşyalar için gümrük idaresine özet beyan verilmesinden sonra bir gümrük işlemine tabi tutuluncaya kadar eşya geçici depolanan eşya statüsünde bulunur ve bu eşyalara belirlenen süreler içinde işlem yapılmaması halinde eşyalar tasfiyelik hale gelir.

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 57, 164 ve 177. maddelerinde eşyanın tasfiyelik olma nedenleri düzenlenmiştir. Anılan kanunun 177/1- (b), (e), (f), (g) ve (k) maddelerinde ve 177/2-(b) maddesinde Gümrük Kanunu'nda belirtilen süreler dâhilinde herhangi bir gümrük işlemine tabi tutulamamış eşyalarla ilgili düzenlemeler bulunmaktadır. Yukarıda sayılan maddelerde belirtilen hallerde tasfiyelik hale gelmiş olan eşyaların tasfiye edilmesine müteakip satış bedelinden;

- Gümrük Vergileri,
- Hizmet karşılığında yapılmış masraflar için %15'i,
- Satış masrafları için %50'si,
- Para Cezaları,

ayrılarak hak sahiplerine ödenir, bu tutarların dağıtımından sonra kalan tutar ise eşya sahibi adına emanet hesabına alınır. ³Ancak eşya sahibi 1 yıl içerisinde eşya bedelinin kendisine geri ödenmesini talep etmezse bu bedel döner sermaye hesabına gelir olarak kaydedilir.

Gümrük Kanun'un 177. maddesinin 1/ (a), (c), (d), (h), (ı), (j), (l) ve (m) fıkrasında ise eşyanın Gümrük Mevzuatında belirtilen sürelerle alakalı olmayan durumlarda tasfiyelik hale gelme nedenleri açıklanmaktadır. Bahse konu kanun maddeleri uyarınca tasfiyelik hale

2 4/11/1999 Tarih ve 23866 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan 4458 sayılı Gümrük Kanunu m.35/A, m.39

3 23/06/2013 Tarih ve 28688 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan Tasfiye Yönetmeliği m.64

gelen eşya doğrudan devlet malı olarak sayılmakta olup satış bedelinden herhangi bir tutar ayrılmayarak Tasfiye Yönetmeliği'nin 64. maddesi uyarınca belirlenen tutarlar hak sahiplerine dağıtıldıktan sonra kalan tutar döner sermaye hesabına gelir olarak kaydedilir.

Gümrük Kanunu'nun 164. maddesinde ise; serbest dolaşımda olmayan eşyanın devlet bütçesine hiçbir zarar getirmeyecek şekilde gümrük idarelerine terk edilmesi ya da imha edilmesi yoluyla tasfiye edilmesini düzenlemektedir.

Tasfiye işlemleri hususunda yapılan bir diğer uygulama da Gümrük Kanunu'nun 57. maddesinde düzenlenmektedir. Bahse konu madde kapsamında; gümrük idaresince eşyanın, Fikri ve Sınai Mülkiyet Hakları Mevzuatına göre korunması gereken hakları ihlal ettiğinin tespit edilmesi halinde gümrük işlemleri durdurularak hak sahibine ihtiyati tedbir kararı getirmesinin gerektiği yönünde bildirimde bulunulur. Yetkili mahkemenin verdiği karara istinaden eşya, asli nitelikleri değiştirilerek tasfiye ya da imha edilir.

1.1. 4458 Gümrük Kanuna Göre Eşya yada Taşıtın Tasfiyelik Hale Gelmesi

4458 Sayılı Gümrük Kanunu'na göre eşyaların tasfiyelik hale gelme nedenleri kanunun 177. maddesinde şu şekilde düzenlenmektedir;

Yolcu beraberinde getirilerek gümrüğe sunulmasından sonra gümrükçe onaylanmış bir işlem veya kullanıma tabi tutulacağı güne kadar eşyanın, yolcu eşyasına mahsus yolcu beraberisi Eşya Ambarında bekleme süresi 3 aydır.⁴

- Fikri ve Sınai Haklar mevzuatına muhalefetten alıkonulan veya gümrük işleri durdurulan eşyalar.⁵

- Eşyanın muayenesi amacıyla eşyadan alınan numunelerden tahlil sonuçları ilgisine bildirilmesine müteakip bir ay içerisinde alınmayan numuneler.⁶

- Tescil edilmiş beyanname kapsamında antrepoda bulunan eşya için karayoluyla gelenlerden 20 gün, deniz yolu ile gelenlerde ise 45 gün olmak üzere sürelerini

4 G.K. m. 48/2

5 G.K m.57/4

6 G.K m.66/5

doldurmalarına müteakip çekilmeyen eşyalar ⁷

- Tescil görmüş beyannamelerin gümrükçe onaylanmış bir işlem ya da kullanım tayin edilmesine ilişkin beyannamenin tescilinden sonra 30 gün içerisinde işlemleri bitirilmeyen eşyalar. ⁸

- Eşyaların antrepoda kalma süreleri sınırsız olmasına karşın gümrük idareleri, eşyaya gümrükçe onaylanmış yeni bir işlem ya da kullanım tayin ederek süre belirleyebilir ve bu süre zarfında bitirilmeyen işlemlere esas olmak üzere eşyanın tasfiyesi gerçekleşir. ⁹

- Antrepo veya gümrük idaresince eşya konulmasına müsaade edilen yerlerde periyodik olarak yapılan sayımlarda fazla çıkan eşyalar. ¹⁰

- Hazineye hiçbir masraf getirmemek üzere ileride hiçbir hak iddia etmeyerek gümrüğe terk edilen eşyalar ¹¹

- Posta yolu ile gelerek bekleme süresini dolduran eşya, saklanması masraflı veya külfetli olacak, çabuk bozulma, telef olma tehlikesine karşı kanuni süresine bakılmayacak olan eşya ¹²

- İthalatı yasak olan eşya veya uygunluk belgesine tabii olup da belgesi olmadığı halde varmış gibi beyan edilen eşya ¹³

- Kanunun 237. Maddesi gereğince özet beyan gibi resmi belgeye dayandırılmadan, yanlışlıkla fazla yüklenmiş izlenimi verilen eşyalar ile ilgili eşyayı getiren tarafından gümrük idaresine gerekli açıklama yapılamaması halinde gümrük idaresince el konulan eşyalar,

- Diğer mevzuatta bu kanuna göre tasfiyesi ön görülen eşyaların da Ticaret Bakanlığı bünyesindeki Tasfiye İdareleri tarafından tasfiye iş ve işlemleri gerçekleştirilir.

7 G.K m. 70/1

8 G.K m. 70/2

9 G.K m. 101

10 G.K. m.105

11 G.K. m.164

12 G.K. m. 174

13 G.K m. 235/ a-c

1.2. 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanuna Muhalefet Kanununa Göre Eşya ve Araçların Tasfiyelik Hale Gelmesi

Ülkemizde bazı malların kullanılmasının tehlikeli ve yasak olması, iç kaynakların yetersiz kalıp talebi karşılayamaması ya da ihtiyaç konusu malların daha az maliyetli elde edilme düşüncesi ile gümrük kapılarından beyan edilmeden gizli ve yasak yollardan bazı mallar ülkeye sokulmaya çalışılmaktadır.

Türk Dil Kurumu Genel Türkçe sözlüğünde; “ bir devletin yasalarına karşı gelerek yapılan ticaret” ve “ vergi vermeden, düzen kullanarak yasalarca alım satımı yasak edilen nesnelere yurda sokma, çıkarma, gizlice alıp satma ve bundan kazanç sağlama eylemi” olarak tanımlanan kaçakçılık kavramı,¹⁴ akaryakıt, alkollü içecek, tütün ve tütün mamulleri, oto/oto yedek parçası, kültür ve tabiat varlıkları, kıymetli taş ve maden, diğer emtia kaçakçılığı ile uyuşturucu madde, silah, mühimmat ve göçmen kaçakçılığı şeklinde gerçekleşebilmektedir.¹⁵

Gümrük kaçakçılığının ülkemizde büyük bir kamu zararı oluşturmasından dolayı 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu devreye girmekte ve bu kanun kapsamında kaçakçılar ile ilgili gerekli yargılama sağlanırken diğer bir yandan da söz konusu kaçakçılıkta kullanılan malların da ülke ekonomisine tekrar geri kazanımının sağlanması amacı ile devlet eliyle tasfiye edilmesine yönelik hükümler düzenlenmiştir.

Aşağıdaki tabloda (Tablo 1) belirtilen kaçakçılığa konu eşya cinsleri içerisinde akaryakıttan makine aksamına, tütün ve alkolden yurda girişi kesinlikle yasak olan uyuşturucu maddeye kadar akla gelebilecek birçok eşya türüne el konulmuş ve bunların da yüksek vergi yüküne sahip kalemlerden oluştuğu gözlemlenmiştir.

14 TDK, 2015 : www.tdk.gov.tr

15 Doç. Dr. Ali Rıza GÖKBUNAR , “Organize Suç ve Terör Örgütleri İle Mücadelede Sivil Silah: Sosyal Destekler” Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt:2, Sayı:12, 2014, s:230-242

Tablo 1: Kaçakçılıktan Yakalanan Eşya Grupları¹⁶

Eşya Gruplarına Göre Yakalamalar (TL)		
Eşya Grupları	2015 yılı	2016 yılı
Uyuşturucu	206.774.451	236.110.652
Araç	88.384.836	177.113.992
Akaryakıt	824.791.954	281.043.074
Gıda	30.211.424	207.508.230
Tütün ve Alkol	102.470.171	113.055.453
Tekstil	160.079.612	686.774.951
Tıbbi Eşya	30.662.113	43.663.934
Elektronik Eşya	255.752.635	62.017.076
Makine ve Aksamı	585.948.934	306.742.233
Değerli Maden	16.334.825	33.449.540
Döviz	781.132	15.633.661
Zirai	2.899.536	3.222.304
Kimyevi Madde	6.837.565	5.650.860
Silahve Mühimmat	8.675.441	1.020.844
Sahte Belge	5.847.511	162.018
Tarihi Eser	96.311.041	71.440
Nükleer Madde	-	-
Çeşitli Eşyalar	244.696.092	434.692.424
Toplam Değer	2.687.799.379	2.632.986.885

16 GTB(2018),<http://Muhafaza.gtb.gov.tr/istatistikler/gumrukler-muhafaza-yakalama-istatistikleri>

1.2.1. Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan eşya

Gümrüğe beyan edilmeden ülkeye yasak yollardan sokulmak istenilen veya aynı şekilde çıkarılmak istenilen eşyalar el konulduktan sonra 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 16. maddesi birinci fıkrası gereğince suçların konusunu oluşturmasından ötürü el konularak müsadere yaptırımından dolayı, sahibine iade edilmez.

Kaçak şüphesiyle el konulan kaçak akaryakıt hariç her türlü eşya hakkında el koyma tarihinden itibaren altı ay, ancak, eşyanın zarara uğraması veya değerinde esas ölçüde kayıp meydana gelmesi tehlikesinin varlığı veya muhafazasının ciddi külfet oluşturması halinde bir ay içinde, gerekli tespitler yaptırılarak soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme tarafından tasfiye kararı verilir. Bu süreler içerisinde karar verilmemesi halinde eşya derhal tasfiye edilir.¹⁷

Tasfiyesi gerçekleştirilen eşya ve taşıtların bedelleri emanet hesaba alınır, eşya veya taşıtların müdahil mahkemesince sahibine iade edilmesi durumunda eşya bedeli ile el koyma tarihinden iade tarihine kadar geçen süre hesaplanarak gerekli satış masrafları düşüldükten sonra kanuni faiziyle geri ödenir.¹⁸

Yine aynı Kanununun 16/a maddesinde el konulan kaçak akaryakıttan teknik düzenlemelere uygun olanlar, İl Özel idareleri, İl Özel İdaresi'nin olmadığı yerlerde defterdarlıklar tarafından numune alınmak suretiyle kamu kurum ve kuruluşları ile mahalli idarelerin kullanımına bedelsiz olarak tahsis edilerek veya satışı yapılarak tasfiyesi gerçekleştirilirler. Satış bedeli genel bütçeye irat kaydedilerek tasfiye süreci tamamlanır.¹⁹

1.2.2. Kaçakçılık suçunun konusunu oluşturan araç

Gümrük eşyalarının taşınmasında kullanılan taşıtlar kaçakçılığı kolaylaştırması sebebi ile 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'na muhalefet suçundan uygulanacak hükümleri 3 başlık altında toplanmıştır.

17 5607 s. K.M.K. m.16/1

18 5607 s. K.M.K. m.16/2

19 5607 s. K.M.K. m.16/A-1)

1.2.2.1. El koyma

Gümrüğe beyan edilmeden yasak ve gizli yollardan ülkeye mal taşınması veya çıkarılması ile toplum ya da çevre sağlığı açısından tehlike arz eden eşyayı taşımamasından dolayı yakalanan araçların herhangi bir şekilde alıkonulma şartlarını taşımaması ve ilk kez böyle bir suça karışmasından dolayı söz konusu araçlara mahkeme aşamasında delil oluşturabileceği düşüncesi ile mülkiyet sahibinin rızası dışında el konulma kararı verilir; tescildeki kayıtlarına şerh düşülerek satış ve devir işlemleri engellenir ve mülkiyet sahiplerine iadesi ilgili mahkemenin ara kararına göre ancak yediemin sıfatı ile sahibine iade edilebilir.

1.2.2.2. Alıkonulma

Daha önceden kaçakçılık suçunda kullanılması sebebi ile yakalanarak el konulan araçların daha sonraki bir tarihte tekrar aynı suçtan yakalanması, yabancı plakalı olması ya da halk arasında zula diye tabir edilen kaçak eşyanın taşınmasını kolaylaştıracak, suçun gizlenmesini sağlayacak şekilde değişikliklerin yapılarak kaçak eşyanın içinde taşınmasını kolaylaştırması halinde ilgili mahkemesi tarafından alıkonulma kararı verilerek en yakın gümrük idaresine teslim edilirler.

1.2.2.3. Müsadere

Bir suçun işlenmesinden dolayı malın mülkiyetinin suçludan alınarak kamuya devredilmesine 'müsadere' denir.

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa muhalefetten gerçekleşen kaçakçılık olaylarında; gümrüğe beyan edilmeden yasak ve gizli yollardan ülkeye mal taşınması, toplum ya da çevre sağlığı açısından tehlike arz eden maddenin nakilde kullanılan aracın taşıma kapasitesine göre eşyanın ağırlıklı bölümünü oluşturması, söz konusu kaçakçılığın işlenmesinde kullanılacak aracın eşyayı taşımaya elverişli tipte olması ile halk arasında zula diye tabir edilen gizli bölmeler içine saklanmış kaçak eşya veya kaçakçılık filinin ortaya çıkmasını engelleyecek şekilde veya bazı parçaların değiştirilip standartlarından farklı hale getirilmesi, müsadere koşullarını oluşturur.

Böylece müsaderesine karar verilen eşya sahibine iade edilmez, en yakın gümrük idaresine teslim edilir ve daha sonra ilgili gümrük idaresi tarafından kaçakçılık hakkındaki

yargılamanın sonucu beklenilmeden derhal tasfiye yöntemi belirlenerek, tasfiyesi gerçekleştirilir.

1.3. Eşya ve Araçların Muhafaza Edilmeleri

Gümrüğe beyan edilerek getirilen eşya ve araçlar gümrük işlemleri sürecinin başlatılmalarına istinaden Tasfiye İdarelerine, yer olmaması halinde ise antrepolara konulabilir. Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa muhalefetten yakalanan eşya ve araçlar ise nitelik ve özelliklerine bağlı olarak tasfiye süreçlerine başlanılmak üzere tasfiye idarelerine teslim edilir ancak bu yerlerin de dolu olması durumunda yedieminlere ya da son olarak ilçelerde kaymakamın illerde ise valinin uygun gördüğü yerlere konularak Tasfiye edilinceye kadar muhafaza edilebilirler.

Araç veya eşyaların güvenli bir şekilde muhafaza edilmesi ve tasfiye işlemlerine yönelik süreci belirlemek amacıyla söz konusu eşyaların tasfiyelik hale gelme sebepleri ve fiziki durumları itibarıyla belirlenen ambarlara teslim alınma alınır. Bu bölümde aşağıda sayılan tasfiye idaresinin denetimde faaliyet gösteren ambarların iş ve işlemleri detaylı olarak anlatılacaktır.

Tasfiye İdaresinin denetiminde bulunan ambarlar şu şekildedir:

1. Kaçak Araç Ambarı
2. Kaçak Eşya Ambarı
3. Tasfiye Eşya Ambarı
4. Tasfiye Araç Ambarı
5. Perakende Ambarı
6. Cep Ambarı
7. Yolcu Beraberi Eşya Ambarı
8. Geçici Depolama Ambarı
9. Geçici Araç Ambarı
- 10- İthal Araç Ambarı

1.3.1. Kaçak araç ambarı

Bakanlık bünyesinde bulunan İşletme Müdürlüklerinde toplamda 32 adet kaçak araç ambarı bulunmaktadır.

Aşağıdaki tabloda ülkemizde son yılda kaçakçılık olaylarından yakalanarak ambarlara teslim alınan araçların değerleri verilmiş ve 2015 yılı hariç son 5 yılda artış gösterdiği gözlemlenmektedir. Bunun sebebinin ise ülkemizde yaşanan 2015 yılı darbe girişiminden dolayı kolluk kuvvetlerinin FETÖ/PYD gibi terörü engelleyici operasyonlara ağırlık vermeleri sebebi ile kaçakçılık olaylarına yeterli zaman ayıramamalarından kaynaklandığı düşünülmektedir. Aşağıdaki tablo (Tablo 2) yıllara göre araç yakalamalarını göstermektedir.

Tablo 2: Yıllara Göre Yakalanan Araçların Değerleri²⁰

	2012	2013	2014	2015
Araç	52.577.989	254.404.810	297.939.440	88.584.836

Kaçakçılık olaylarından dolayı ambara aracın teslim alınma sebebi, yapılacak olan tasfiye iş ve işlemlerinde hangi aşamaların gerçekleşeceği ve sürecin sonucuna göre ambardan çıkışının nasıl gerçekleştirileceği hususunda Tasfiye Yönetmeliği ve Gümrük Mevzuatına göre prosedürleri anlatılacaktır.

1.3.1.1. Kaçak araç ambarına aracın teslim alınması

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanuna göre yapılacak olan işlemlere istinaden Kanununun 10. maddesinin ikinci fıkrası gereğince kaçak eşya naklinde kullanılan taşıt için kaçak eşyanın; suçun işlenmesini kolaylaştıracak veya kaçakçılık olayının gizlenmesini sağlayarak halk içinde zula diye tabir edilen aracın orijinalliği bozularak, orijinal görünümü altında gizli bölme oluşturulmaları, aracın trafik kaydının Türkiye'ye kayıtlı olmayarak

²⁰ GTB(2018),<http://Muhafaza.gtb.gov.tr/istatistikler/gumrukler-muhafaza-yakalama-istatistikleri>

yabancı plakaya tescilli olması, aynı maddenin birinci fıkrasında geçen Ceza Muhakemesinin Kanununun 128. maddesi gereğince; daha önceden kaçakçılık fiilinde kullanılmak üzere el konulma şerhi düşünülen aracın söz konusu el konulma olayına ait, soruşturma veya kovuşturma süreci devam ederken, tekrar aynı suçtan yakalanması sonucunda alıkonulma kararı verilen araçlar tasfiye idaresi kaçak araç ambarına teslim alınır.

İkinci olarak da, kaçakçılık suçunun konusunu aracın kendisi oluşturması sebebiyle, eksik vergi ödenmesi, yanlış beyan hazırlanması gibi nedenlerden 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 16. maddesi gereğince el konulan araçlar, bu kanun kapsamında kaçak araç ambarına teslim alınırlar.

Teslim alınma aşamasında, Tasfiye Yönetmeliğinin 10. maddesi gereğince teslim eden birimin yazısı ve ekleri kontrol edilip, aracın fiziki tespiti yapılarak marka model tipi, şase numarasından parçalarına kadar tüm ayırt edici özellikleri kontrol edilir, Araç Tespit ve Teslim Tesellüm Belgesi düzenlenerek teslim alınır.

Yine aynı maddenin yedinci fıkrası gereğince ambarda yer olmaması durumunda sırasıyla genel antrepo, geçici depolama yeri veya gümrük idaresince uygun görülen yerlere konulur. Ancak söz konusu depolama yerlerinin dolu olması sebebi ile yedieminlere ya da son olarak ilçelerde kaymakamın illerde ise valinin uygun gördüğü yerlere konularak Tasfiye süreci başlamak üzere muhafaza edilebilirler.

1.3.1.2. Kaçak araç ambarında tasfiye işlemlerine esas olmak üzere yapılacak iş ve işlemler

5607 sayılı Kanununun 10. maddesinde teslim alınan araçlar hakkında ambara giriş tarihinden itibaren 30 günü doldurmalarını müteakip 10 gün içerisinde, yine aynı Kanununun 16. maddesi gereğince kaçak konusunun, aracın kendisi oluşturması durumunda ise ambara alınış tarihinden itibaren altı ayı doldurmalarını müteakip satış işlemlerine esas olmak üzere tespit ve tahakkuk belgeleri talep edilir ve daha sonra söz konusu araçları satın alan kişiler adına söz konusu tescil kayıtlarının sorun oluşturmaması sebebiyle üzerlerindeki rehin, ipotek, haciz ve benzeri tüm şerhler kaldırılarak trafik kayıtları kapatılır ve satışlarına başlanılır. E-ihale yöntemiyle elde edilen satış bedeli emanet hesaba alınarak mahkeme

sonucunun kesinleşmesi beklenir. Söz konusu aracın müsaderesinin kesinleşmesine müteakip elde edilen bedel hazineye irat olarak kaydedilir.

Ayrıca, tasfiye süreci devam ederken ilgili Mahkemesince Müsadere kararı verilen müsaderesi kesinleşen araçlar ise doğrudan tasfiye araç ambarına devir edilir ve elde edilen gelir ise Hazineye irat olarak kaydedilir.

1.3.1.3. Kaçak araç ambarından araç çıkartılması

Araçlar tasfiye yöntemi belirlendikten sonra e ihale ile satışı yapılarak veya tahsis edilerek ambarlardan çıkışı yapılır.

Ancak satışı gerçekleşene kadar bu süre zarfı içerisinde Mahkemesince mahrecine iadesi karar verilen araçlar ya da 5607 sayılı Kanununun 10. maddesinin ikinci fıkrasında 30 gün içerisinde teminat yatırılarak ruhsat sahibince teslim alınması talep edilen araçlar, bu uygulama yönetmeliğince muhafaza ücreti alınmalarının ardından ruhsat sahiplerine iade edilerek, kaçak araç ambarından çıkışı yapılır.

1.4. Kaçak Eşya Ambarı

Bakanlık bünyesinde bulunan İşletme Müdürlüklerinde toplamda 108 adet kaçak araç eşya bulunmaktadır. Kaçakçılıktan yakalanan eşyalar bu tip ambarlarda muhafaza edilmektedir.

Yalnızca Gümrük Muhafaza Genel Müdürlüğü'nce yapılan operasyonlara ait aşağıdaki tabloda ülkemizde son yılda kaçakçılık olaylarından yakalanarak ambarlara teslim alınan eşyalara ait olay sayısı, miktarları ve rayiç bedelleri verilmiş tablo üzerinde yapılan incelemede ise; sigara kaçakçılığının miktar ve hacim büyüklüğü sebebi ile yapılan kaçakçılık olaylarında daha çabuk haberdar olunarak olaya müdahale edildiği ancak eroin gibi yükte hafif, kolay zula yapılabilen ve maddi değeri çok yüksek olan genellikle terör örgütlerinin en büyük finans kaynaklarından oluşan uyuşturucu çeşitli eroinin ise olay yakalama sayısının az ancak piyasa rayiç bedelinin ise çok yüksek olduğu gözlemlenmiştir.

Bu sebeple kaçakçılığın terör örgütü ve illegal oluşumlara büyük finans kaynakları sağlandığı ve böylece oluşumları çok uzun süreler devam ettirdikleri anlaşılmaktadır. Bu

illegal oluşumlara engel olmanın ilk aşaması bu örgütlere sağlanan finans kaynaklarının yollarını kapatmaktan geçer.

Kaçak eşya ambarlarına teslim alınan eşya eşitleri ve miktar değerleri önceki konularımızda; Tablo 1'de Kaçakçılıktan Yakalanan Eşya Gruplarında bahsedilmiştir.

Gümrüğe beyan edilmeden yasak ve gizli yollardan ülkeye sokulmak istenilen ve bu sebeple 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında el konulan eşyalar ambara hangi koşullara göre teslim alınacağı ile Gümrük Yönetmeliği ve Gümrük Mevzuatına göre, tasfiye sürecinden bahsedilecektir.

1.4.1. Kaçak eşya ambarına eşya teslim alınması

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında el konulan eşyalar(sigara tütün ve tütün ürünleri, alkol ve makine teçhizat vb.) imha edilme durumu olanlar için imhaların yapılmasının ardından, hazırlanan numune alma tutanağı beraberinde diğer eşyalar için ise tamamı için teslim eden birimin yazısı ile ekleri, karşılaştırılarak kontrol edildikten sonra Tasfiye Yönetmeliği'nin 10. maddesinde belirtildiği gibi eşyaların her birinin adedi, markası, tipi, seri numarası, IMEI numarası, ağırlığı, hasarı varsa durumunu belirten tüm ayırt edici özelliklerinden bahsedilerek hazırlanan 'Kaçak Eşya Teslim Tutanağı' ile teslim alınır.

Kaçak akaryakıt ise numune alınması aşamasından sonra gümrük idaresine teslim edilmeden önce İl Özel İdareleri ve defterdarlık veya mahalli idarelere satışı yapılarak ya da bedelsiz olarak tahsis edildikten sonra yalnızca numuneleri tasfiye işletme müdürlüklerince teslim alınır.

Tasfiye Yönetmeliğinin 10. maddesinin yedinci fıkrasında belirtildiği üzere kaçak ambarlarının dolu olması ya da yakalanan malzemenin fiziki olarak büyük olmasından dolayı genel antrepo, geçici depolama veya gümrük idaresinin uygun gördüğü yerlere de konulabilirler.

1.4.2. Kaçak eşya ambarında tasfiye işlemlerine esas olmak üzere yapılacak işlemler

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında ambara alınan eşyalar, 16. maddeye istinaden 6 aylık sürelerini doldurmalarını müteakip satış işlemlerine esas olmak üzere 'Tespit ve Tahakkuk Belgeleri' hazırlanarak tasfiye işlemlerine başlanılır.

Sigara, ilaç gibi ilgili kurumlarca kullanılması sağlıklı olmayan toplum açısından tehlikeli maddeleri içeren eşyalar ise imha edilerek tasfiye süreci tamamlanır.

Ayrıca, mahkemelerince müsaderesinin kesinleşmesine müteakip söz konusu eşyaların kaçak eşya ambarından çıkışı yapılarak tasfiye ambarına devir edilir ve böylece elde edilen gelirden, Hazineye irat olarak kaydedilir.

1.4.2.1. Kaçak eşya ambarından eşya çıkartılması

5607 Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 16. maddesinde el konulan eşyaların altı aylık sürelerini doldurmalarının ardından yapılan ihaleyle satışından elde edilen gelir, emanet hesabına alınırken söz konusu eşya alıcısına teslim edilir.

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında el konulan eşyaların ilgili mahkemelerince sahiplerine iade edilmeleri sonucunda Tasfiye Yönetmeliği ve Uygulama Yönetmeliği uyarınca alınacak olan muhafaza ücretleri kapsamında sahiplerine iade edilirler.

Tasfiye, yönetmenin 14. maddesinde mahkemesince sahibine iade kararı verilen el konulan eşya için ise sahiplerine yapılan tebligat karşılığında 30 gün içerisinde teslim alınmaması durumunda eşya sahipleri sahip oldukları eşyadan feragat etmiş bulunarak söz konusu eşyayı gümrüğe bırakmış sayılır ve Gümrük Yönetmeliği'nin 177. maddesine göre tasfiyesi gerçekleştirilerek elde edilen gelir Hazineye irat olarak kaydedilir.

1.5. Tasfiye Eşya Ambarı

Bakanlık bünyesinde bulunan İşletme Müdürlüklerinde toplamda 19 adet tasfiyelik eşya ambarı bulunmaktadır. Devlet malı haline gelmiş eşyaların muhafaza edildiği ambarlardır.

1.5.1. Tasfiye eşya ambarına eşya teslim alınması

4458 sayılı gümrük Kanununca gümrüğe beyan edilerek işlemlerin başlanması aşamasında çekilmeyen ve sürelerinin dolmalarına istinaden herhangi bir işlem tayin edilmeyen veya terk edilmek istenilen eşyalar ile 5607 sayılı kaçakçılık suçunda kullanılan eşyaların mahkemesince kesinleşmiş müsaderesi (devlet malı) kararının verilmesi ile bahse konu eşyalar Tasfiye Ambarına devredilirler.

4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında tasfiyelik hale gelen eşyalar tespit ve tahakkuk belgesi ile birlikte, eşyanın özellikleri kontrol edilerek tasfiye ambarına teslim alınırlar Teslim alınan eşyalar ilk satışa dâhil edilerek tasfiyesi gerçekleşir ve elde edilen gelir hazineye irat olarak kaydedilir.

1.5.2. Tasfiye eşya ambarında tasfiye işlemlerine esas olmak üzere yapılacak işlemler

Tasfiye Yönetmeliğinin 15. maddesi gereğince, parlayıcı patlayıcı yanıcı ve yanmayı arttırıcı, korunmaları özel düzenek ve yapı gerektiren eşya, bir arada buldukları eşyalar ile ilgili tehlike ve zarar doğurabilecek eşya ile imhalık, eşya tasfiye ambarına alınmadan doğrudan bulunduğu yerde veya buna uygun yapılmış şartlarda tasfiye edilebilirler.

Eşyanın özellikleri itibariyle insan, hayvan, bitki ve çevre sağlığı açısından zarar teşkil edip etmeyeceğine dair gerekli analizler işletme Müdürlüklerince yaptırılır. Eşyanın satışında aranacak uygunluk belgelerinin gerekmesi halinde yine tasfiye idaresi bu belgeleri temin etmekle mükelleftir.

Ayrıca eşya maddi değerinin düşük olması, kullanım ömrü ve fiziki durumunun yıpranmış olma durumuna bağlı olarak Makine Kimya Enstitüsü'ne devredilerek ekonomiye tekrar kazandırılabilir.

1.5.3. Tasfiye ambarından eşya çıkartılması

Tasfiyelik halde bulunan eşyalar ilk satışa dâhil edilerek tasfiyesi gerçekleşir ve alıcılarına teslim edilerek ambardan çıkışları yapılır.

Satışı gerçekleşen eşya cinsinden dökme eşyada net ölçümlerinin yapılabilmesi için geçici olarak ambardan çıkışı; Tasfiye Yönetmeliğinin 16. maddesi gereğince yapılabilir.

Bu durumda eşyanın eksik veya fazla çıkması durumu gerçekleşirse birim oranda bedeli hesaplanarak iade edilir ya da fazlası tahsil edilir. Tasfiye sürecinin bitmesine müteakip elde edilen gelir hazineye irat olarak kaydedilir.

1.6. Tasfiye Araç Ambarı

Bakanlık bünyesinde bulunan İşletme Müdürlüklerinde toplamda 19 adet tasfiyelik araç ambarı bulunmaktadır.

Gümrüğe beyan edilerek işlemlerin başlanması aşamasında çekilmeyen ve sürelerinin dolmalarına istinaden herhangi bir işlem tayin edilmeyen veya terk edilmek istenilen araçlar ile kaçakçılık suçunda kullanılan araçların kesinleşmiş müsadere (devlet malı)'nin gerçekleşmesi ile bahse konu araçların teslim alındığı ambarlardır.

1.6.1. Tasfiye araç ambarına araç alınması

Yabancı plakada tescil gören ve turistik kolaylıklardan faydalanarak, Geçici İthalat Rejimi kapsamında yurda sokulan araçlar, herhangi bir sebepten dolayı tekrar yurtdışına çıkamamaları nedeni ile 4458 sayılı Kanun kapsamında 164. maddesi gereğince mülkiyet sahiplerinin kendi hür iradeleri ile ileride herhangi bir hak ve iddia talep etmemek üzere gümrük idaresine teslim edilerek tasfiye ambarına teslim alınırlar.

Yine 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında, Taşıtlar Tebliği No: 1 olarak belirlenen Tebliğde yurda turistik kolaylıklardan faydalanarak, geçici ithalat rejimi kapsamında sokulan taşıtların mülkiyet sahiplerinin aracın; misafir araç plakasına çevrilerek ithalatının gerçekleştirilmesi, yabancından yabancıya satış, ithalat ve ÖTV gibi vergilerin ödenerek aracın millileştirilmesi gibi özel bir iş ve işlem dolayısıyla araçlarını geçici olarak gümrük gözetimine bırakmalarıyla başlayan ve devamında ise aynı Tebliğe bağlı olarak belirlenen üç aylık süre içerisinde ya da bu üç aylık süreye ek olarak verilen üç ay daha uzatma ile toplamda altı aylık süre içerisinde herhangi bir işlem tesis edilmeyen araçların sürelerinin dolmalarına müteakip 177. maddesi hükmünce tasfiyesi gerçekleşir.

Gümrük Kanunu uyarınca belirlenen süreler içinde herhangi bir gümrük işlemine tabi tutulmayan, sahiplerince terk edilen araçlar ile kaçakçılık suçundan dolayı ilgili

mahkemesince müsaderesi kesinleşen araçlar tasfiye ambarına alınarak envantere kayıtları yapılır.

1.6.2. Tasfiye araç ambarında tasfiye işlemlerine esas olmak üzere yapılacak iş ve işlemler

Gümrük mevzuatı kapsamında tasfiye araç ambarına alınan araçlar için; sahiplerinin kendi hür iradeleri ile ileride herhangi bir hak ve iddia talep etmemek üzere teslim etmelerinden dolayı devlet malı niteliği kazanmış ve satışları yapılacağından dolayı sahiplerine iadesi söz konusu olamaz.

Buradaki araçlar tekrar ekonomiye geri kazandırılması amacıyla ihale yöntemi ile satışı gerçekleşir.

Bu süreç içerisinde tescili ile muayene işlemlerine esas olmak üzere söz konusu her bir aracın motor numarası tespit edilir ve eksper raporu hazırlanarak satışa hazırlanır.

1.6.3. Tasfiye araç ambarından çıkış yapılması

E-ihale yöntemi ile satışı gerçekleşen araçlar bedeli ödendikten sonra alıcısına teslim edilerek ambar stok kayıtlarından düşümü yapılır, Türkiye’de tescil görmemiş ve yabancı plakalı olan araçların satış bedelinin içinde olmak üzere ÖTV, KDV, Damga Vergisi bedelleri tahsil edilerek tescil işlemlerine başlanılmak üzere şahadetname düzenlenir ve satış tamamlanmış olur.

1.7. Perakende Ambarına Alınacak Eşyalar ve Yapılacak Tasfiye İşlemleri

Tasfiye İşletme Müdürlüğünce oluşturulan ihale yolları belirleme komisyonunca perakende satılmasına karar verilerek bulunduğu yerden teslim alınan eşya perakende ambarına konulur. Diğer ambarlarda bulunan ve perakendelik olduğu düşünülen eşyalar da ambar memurlarınca düzenlenecek teslim ve teslim belgesiyle perakende ambarına devredilir. Perakende ambarında bulunan eşyalar peyder pey fiyat tespit komisyonunca fiyatlanarak perakende satış mağazasında bulunan cep ambarında görevli ambar memuruna teslim edilir.

1.8. Cep Ambarı

Cep ambarı, satış mağazasında bulunan perakende ambarından teslim alınan malların depolandığı küçük ambardır. Eşyalar reyona konulmadan önce cep ambarına alınır ve eşyaların özelliklerine göre ilgili reyonlara dağıtılır. Cep ambarından sorumlu ambar memuru düzenli olarak ambar stoklarını güncellemelidir.

1.9. Yolcu Beraberi Ambarı

Yolcu beraberinde getirilen eşyan sahibince geçici olarak yolcu beraberisi eşya ambarına teslim edilir ve akabinde 3 aylık süre zarfında eşya, eşya sahibi tarafından vergiden muaf olarak ya da eşyanın Gümrük Tarife İstatistik pozisyonuna göre vergileri ödendikten sonra serbest dolaşıma girmek üzere ambardan çıkarılarak sahiplerine teslim edilirler.

Tasfiye Yönetmeliğinin 8. Maddesince yolcu beraberinde yurda getirilen eşya, 3 ay süreyle sınırlı kalmak koşuluyla, yolcu beraberisi eşya ambarına eşyanın tüm ayırt edici özellikleri yazılarak, IMEI numarası, renk, model, tip gibi teknik özellikleri belirtilerek, bu depolarda muhafaza altına alınır, muhafaza ücreti ve vergi ve harçları ödenmesi karşılığında mülkiyet sahiplerine teslim edilirler.

Eşya için gümrükleme sürecinde belirtilen süre zarfından mülke sahibince gümrük istatistik pozisyonu göre, vergi alınması gerekiyorsa alınır, muaf olan durumda ise doğrudan ardiye ücret ödenmesinin ardından eşyanın çıkışı yapılır.

Ancak verilen sürelerde sahibi tarafında teslim alınmayan eşya tasfiyelik hale gelir ve tasfiye edilme üzere tasfiyelik eşya ambarına devri yapılır.

1.10. Geçici Depolama Ambarı

Karayolu, demiryolu, ya da denizyolu üzerinden gelen eşyalar 20 gün ile sınırlı kalmak koşulu ile antrepo niteliği gören işletme müdürlüklerinin geçici depolama ambarlarına teslim alınırlar. Söz konusu eşyalar muayene, Sağlık Bakanlığı onayı, TSE onayı, ÖTV ve KDV vb. Gibi işlemlerinin yapılmasının ardından ya ithalatı gerçekleştirilir ya da bu işlemler beklenilmeden Transit Rejim koşulu ile başka ülkelere gönderilmek üzere ambardan çıkışı yapılır.

1.10.1. Geçici depolama ambarına eşya alınması

Özet beyanla sunulan, eşya gümrük idaresince tescil yapılmasına istinaden geçici depolama ambarlarına teslim alınırlar. Gümrük Yönetmeliğinin 50. maddesinde burada bekleme süreleri karayoluyla gelen eşyalarda 20 gün, denizyolu ile gelen eşyalarda 45 gün olup, bu süre zarfı içerisinde Sağlık Bakanlığı onayı, TSE onayı, ÖTV, KDV, teminat, gümrük vergileri vb. Gibi Gümrükleme işlemlerinin yapılmasının ardından bu depolarda yapılan taşıma ve muhafaza gibi hizmet karşılığı olan ardiye ücretleri tahsil edildikten sonra eşyaların çıkışları yapılabilir.

Ancak herhangi bir gümrükleme işlemi yapılmayan veya işlem tesis edilmeyen eşyalar ise bekleme sürelerinin bitmesinin ardından herhangi bir ek süre alınmamış ve söz konusu eşya ile ilgili herhangi bir adli ya da idari takibat yoksa Gümrük Yönetmeliğinin 177. Maddesi gereğince tasfiye araç ambarına devredilerek işlemleri gerçekleştirilir. Ayrıca mülkiyet sahiplerince de kanunca belirlenen sürelerde gümrükleme işlemlerinden vazgeçilmiş olabilir ve böylece kendi hür iradeleri ile Gümrük Yönetmeliğinin 164. Maddesinde gümrüğe terk edebilirler.

Elde edilen ardiye ücreti ya da tasfiyeden elde edilen gelir ise hazineye irat olarak kaydedilir.

1.10.2. Geçici depolama ambarına araç alınması

Turistik kolaylıklardan faydalanarak Taşıtlar Tebliği No: 1 kapsamında yurda getirilen araçlar yurtda kalma süresinin dolması üzerine yeniden yurtdışı işlemleri yapılmak üzere ya da ilgili tebliği kapsamında yetkisiz kişi, kullanımından dolayı el konulan araçlar ile gümrük işlemleri yapılmak üzere bekleyen araçlar gümrükçe onaylanmış bir işlem ya da kullanım tayin edilene kadar gümrüklü saha ya da depolara teslim alınırlar.²¹

Sahibine iadesi yapılan taşıtlar Tebliği No:1 kapsamında olan araçlar ile gümrük işlemleri gerçekleştirilecek, araçların gümrükçe onaylanmış işlemlerine istinaden, tasfiye yönetmeliği hükümlerince ardiye ücreti alınmalarının ardından çıkışları yapılır.

²¹ Geçici İthal Edilen Kara Taşıtlarına İlişkin Gümrük Genel Tebliğ (Seri No:1)

Ancak ambarda kalma süresi dolmalarına rağmen herhangi bir gümrükçe onaylanmış bir iş ya da işlem tahsis edilmeyen, araçlar hakkında Gümrük Yönetmeliği'nin 177. maddesi gereğince, tasfiyesi gerçekleştirilir ve elde edilen gelir ise Hazine, irat olarak kaydedilir.

1.11. Eşya veya Taşıtların Tasfiye İşletme Müdürlüğü Ambarlarının Dışında Kalan Antrepo, Geçici Depolama ve Yedi Eminlerde Muhafaza Edilmesi

Gümrüğe beyan edilmeden ülkeye yasak yollardan sokulmak istenilen eşyalar ile bunların naklinde kullanılan taşıtların el konulduktan sonra Tasfiye İdareleri'nin saha ve ambarlarının dolu olmasından dolayı Yönetmeliği'nin 10. maddesinin yedinci fıkrası gereğince sırasıyla genel antrepo, geçici depolama yeri veya gümrük idaresince uygun bulunan yerlere konulur hükmünce dışarıdaki denetim altında tutulan diğer muhafaza edilebilecek yerlere de konulabildiği gibi illerde vali ilçelerde kaymakamın uygun gördüğü yerlere de konulabilirler.

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu ve 4458 sayılı Gümrük Kanunu kapsamında işletme müdürlükleri, ambar ve sahalarının dışında kalan yerlerde bulunan araç ve eşyalar hakkında, Tasfiye Yönetmeliğinin tasfiye yolları başlıklı 32. maddesi gereğince tasfiye yolu belirlendikten sonra yerinde satış yöntemi ile tasfiyesi gerçekleştirilebilir.

İlgili yönetmelik hükmünce yapılan satışlarda satış değerinin yüzde 15'i geçmemek üzere hesaplanan yeddi emin muhafaza ücreti sınırlandırılarak yerinde satış yöntemi ile tasfiyesi gerçekleştirilir.²²

²² 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Elkonulan Eşya ve Alınan Taşıtlara İlişkin Uygulama Yönetmeliği

İKİNCİ BÖLÜM

TASFİYE EDİLECEK EŞYANIN TESPİTİ VE TASFİYE YOLLARI

1. TASFİYE EDİLECEK EŞYANIN TESPİTİ

Tasfiye işlemlerine başlanılacak eşyalar için, antrepo ve geçici depolama yeri işletenlerince eşyanın tasfiyelik olduğunun anlaşılması üzerine en geç 10 gün içinde her bir özet beyan, transit beyannamesi ya da yerine geçen belge için ayrı konşimento, CIM, CIV ve CMR numaraları gösterilerek ambar giriş listeleri, hasar kayıtları ve eşyaya ilişkin diğer belgeler temel alınarak tasfiye listesi düzenlenir ve listeler gümrük idarelerine gönderilir.²³

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu'na göre el konularak kaçak eşya ambarlarına alınan ve tasfiyelik hale gelen eşya için düzenlenecek tasfiye listelerinde kaçak eşyaya ilişkin işlemlerdir.

Özet beyan, transit beyannamesi ya da yerine geçen belgesi olmayan eşyaların tasfiye listeleri ambar alındısı, gönderme belgeleri gibi diğer belgelerden yararlanır.

Belgesi bulunmayan eşya için Gümrük idaresi ve işletmeci tarafından düzenlenen tutanakla belirlenir ve tasfiye listeleri bu tutanağa göre düzenlenir.

Tasfiye listeleri müdahil gümrük müdürlüğüne gönderilir, gümrük idaresi tarafından eşyanın tasfiyelik hale gelip gelmediği kontrol edilir, tasfiyelik hale geldiği tespit edilen eşya için tespit ve tahakkuk belgesi düzenlenerek en geç 30 gün içinde eşyanın tasfiyesine ilişkin bilgi ve belgeler temin edilerek Tasfiye İşletme Müdürlüklerine gönderilir.

Ambar bekleme süresi dolmamış ancak fiili durumu ve belgelerinden bekletilmeyecek eşya olduğu anlaşılan eşya için derhal tasfiye listesi düzenlenir işletici tarafından gümrük müdürlüğüne gönderilir gümrük müdürlüğüne de tespit ve tahakkuk belgesi derhal tazmin edilir.

Eşyanın değerinde esaslı kayıp meydana gelme tehlikesi olan ya da zarara uğrayacağı, muhafaza edilmesinin büyük külfet oluşturacağı tespit edilen kaçak eşyalar için

²³ Tasfiye Yönetmeliği, m.30

gümrük müdürlüğü iki iş günü içinde gerekli tespitleri yaparak, soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkemeden eşyanın derhal tasfiye edilmesine yönelik ara karar vermesi talep edilir. Eşyaya el konmasından itibaren 1 ay içinde mahkemesince herhangi bir karar gönderilmemişse gümrük müdürlüğü eşyanın derhal tasfiye edilmesine esas olmak üzere iki iş günü içinde tespit ve tahakkuk belgesini düzenleyerek işletme müdürlüğüne gönderir.

Tasfiyelik hale gelmiş eşya tespit ve tahakkuk belgesi işletme müdürlüklerine intikal etmesinden sonra otuz gün içinde tasfiye işletme müdürlüğü ambarlarına teslim alınır ancak teslimi oldukça büyük külfet oluşturacağı, ekonomik getirisi olmayacağı, taşınmasında özel tesis ve tertibat gerektireceği anlaşılan eşya teslim alınmayarak buldukları yerde tasfiye edilir ancak tasfiye süreci altı ayı geçemez. Bu süre zarfında tasfiyesi gerçekleştirilemeyen eşyalar işletme müdürlüklerince teslim alınır.

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununun 10. maddesinin 2. fıkrası²⁴ uyarınca alıkonulan kaçak eşya naklinde kullanılan araçlar için 30 gün içinde gereken teminatın ödenmemesi ve yine anılan kanununun 16.²⁵ maddesi uyarınca tasfiyelik hale gelmiş olduğu

24 -5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, Madde 10/2: ve 13 üncü maddenin birinci fıkrasının (a) bendi kapsamına girmesi, Türkiye’de sicile kayıtlı olmaması ya da soruşturma ve kovuşturma devam ederken, kaçakçılık suçunun işlenmesinde tekrar kullanılması halinde, el konulan araç alıkonulur. Sahibinin aracın değeri kadar teminatı alıkoyma tarihinden itibaren otuz gün içinde gümrük idaresine teslim etmesi halinde, araç sahibine iade edilir. Aksi takdirde, tasfiye idaresi tarafından soruşturma ve kovuşturma sonucu beklenmeksizin derhal tasfiye olunur. Tasfiyenin satış suretiyle gerçekleşmesi halinde, satıştan elde edilen gelirden taşıtın muhafaza edilmesi ve satışı için gerekli olan bütün masraflar karşılandıktan sonra kalan miktar, kovuşturma sonucuna göre işlem yapılmak üzere emanet hesabına alınır.

25-5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, MADDE 16 – (1) Bu Kanunda tanımlanan suçların konusunu oluşturması dolayısıyla müsadere yaptırımının uygulanabileceği eşya, sahibine iade edilemez. Kaçak şüphesiyle el konulan kaçak akaryakıt hariç her türlü eşya hakkında, el koyma tarihinden itibaren altı ay, ancak eşyanın zarara uğraması veya değerinde esaslı ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı veya muhafazasının ciddi külfet oluşturması halinde bir ay içinde, gerekli tespitler yaptırılarak soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme tarafından tasfiye kararı verilir Bu süreler içinde karar verilmemesi halinde eşya derhal tasfiye edilir. Bu fıkra kapsamında tasfiye edilecek eşyadan tasfiye edilmeden önce numune alınması mümkün olan durumlarda numune alınır, numune alınması mümkün olmayan durumlarda eşyanın her türlü ayırt edici özellikleri tespit edilir.

(2) Satılarak tasfiye edilen eşya veya taşıtların satış bedeli emanet hesabına alınır. Tasfiye edilen eşya veya taşıtların sahibine iadesine karar verilmesi halinde, satış bedeli Gümrük Kanununun 180 inci maddesi hükümleri çerçevesinde el koyma tarihinden iade tarihine kadar geçen süre için kanuni faizi ile birlikte hak sahibine ödenir. Emanet hesabında bulunan tutarın hak sahibine yapılacak ödemeyi karşılamaması halinde aradaki fark, eşyanın imha edilmiş olması halinde ise imha edilen eşyanın bedeli, gümrük idaresince genel bütçenin ilgili tertibinden karşılanarak hak sahibine ödenir.

tespit edilen eşya hakkında gümrük müdürlüğünce derhal tespit ve tahakkuk belgesi düzenlenerek işletme müdürlüğüne gönderilir.²⁶

İmhalık hale geldiği anlaşılan eşya işletme müdürlüklerince teslim alınmayarak imhası, imha bedeli eşya sahibine tazmin ettirmek şartıyla gümrük müdürlüklerince yapılır. Ancak işletme müdürlüğünce teslim alınmadığı için imhalık hale gelmiş eşyanın imhası işletme müdürlüklerince gerçekleştirilir.

İşletme müdürlükleri eşyanın gerekli incelemelerini yaparak piyasaya çıkması için hakkında insan, hayvan ve bitki sağlığı açısından gerekli olan görüş ve belgeleri ilgili kamu kurum ve kuruluşlarından temin eder.

5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu, 4458 sayılı Gümrük Kanununa göre yukarıda belirtilen şartları taşıyan ve tasfiyelik hale geldiği tespit edilen eşya ve araçlar Gümrük Kanununun 178. maddesinde belirtilen yollarla ve 25.06.2013 tarihli 28688 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan tasfiye Yönetmeliğinde belirtilen usul ve esaslara istinaden tasfiyeleri gerçekleştirilir.

Tasfiyelik hale gelen eşyanın ekonomiye tekrar geri kazandırılması için Gümrük Kanunu 178. maddesinde belirlenmiş olan tasfiye yolları;

- İhale yoluyla satış
- Yeniden ihraç amaçlı satış
- Perakende satış
- Kamu kuruluşları ile özel kanunla kurulmuş vakıf ve derneklere tahsis
- İmha yoluyla tasfiye
- Özel yolla tasfiye

olmak üzere altı adet yöntemden oluşmaktadır. Tasfiye yöntemleri, Tasfiye Yönetmeliği'nin 32. maddesi uyarınca; tespit ve tahakkuk belgelerinin işletme

26 Tasfiye Yönetmeliği, m.30

müdürlüklerine intikal etmesini takip eden 15 gün içinde işletme müdürü tarafından oluşturulan Tasfiye Yollarını Belirleme Komisyonunca belirlenerek tasfiye işlemlerine başlanır.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca tasfiyelik hale gelmiş olan eşyaların daha hızlı ekonomiye kazandırılması ve daha geniş kitlelere ulaşarak daha fazla kar elde edilmesi amaçlanarak 25.04.2014 tarih ve 28982 sayılı resmi gazetede Tasfiye Genel Tebliği (Elektronik İhale Seri No:1) yayımlanmış ve başta Ankara Ergazi Tasfiye İşletme Müdürlüğünde yapılmış ve başarılı olduğu anlaşılacak şekilde e-ihale uygulaması Mart 2016 itibarıyla Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na bağlı tüm Tasfiye İşletme Müdürlüklerinde araç ve eşya satışları için uygulanmaktadır.²⁷

Yukarıda belirtilen tasfiye yöntemlerini detaylı olarak açıklarsak;

2. TASFİYE YOLLARI

Tasfiye yolları 6'ya ayrılmaktadır. Bu yollar aşağıdaki başlıklarda detaylı olarak açıklanacaktır.

2.1. İhale Yolu İle Satış

4458 sayılı Gümrük Kanunu ve 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamındaki eşya ve araçlara ek olarak Kanun Hükmünde Kararname gibi bazı istisnai durumlara bağlı olarak diğer mevzuatlarca da uygun öngörülen eşyaların ihale yolu ile tasfiyeleri gerçekleştirilmektedir.

İşletme Müdürlükleri ambarlarında, antrepo, liman vb. Gümrüklü sahalarda bekleyen eşyaların özelliklerine göre öncelikli olarak elektronik ihale yoluyla satış yöntemi

²⁷ Tasfiye Genel Tebliği Tasfiye Genel Tebliği (Elektronik İhale Seri No:1), (2014), Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete, 28982, 25 Nisan 2014

denenmek suretiyle satışa sunulur ancak bekletilmeyecek eşya ya da e- ihaleye çıktığı halde satılamayan eşyalar için ihale salonlarında açık artırmalı ihaleler gerçekleştirilmektedir.

İhale Yoluyla Satış işlemleri Tasfiye Yönetmeliği'nin Beşinci bölümünde düzenlenmiştir. Tespit ve Tahakkuk Belgesi'nin işletme müdürlüğüne intikal etmesinden sonra, Tasfiye Yollarını Belirleme Komisyonunca değerlendirilerek ihale yoluyla satılmasına karar verilen eşya için ihaleye hazırlık işlemleri en geç 15 gün içinde tamamlanmalıdır. Tespit ve tahakkuk belgesinin incelenmesinden sonra belgelerinde eksiklik bulunmayan eşyanın türüne göre ilgili kamu kurum ve kuruluşlarınca piyasaya çıkmasında insan, hayvan, bitki ve çevre sağlığı açısından sakınca bulunmadığı tespit edilen eşyalar için "Satış Listesi" hazırlanır.

Satış listeleri ilan yoluyla duyurulur. Satış Listeleri satış tarihinden en az beş gün önce Resmi Gazete 'de yayımlanmak üzere Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğüne gönderilir. Satış ilanlarında; satışın konusu, yeri saati, şartname ve eklerinin temin edileceği yerler, ihalenin tarihi ve saati, ihaleye katılacakların bulundurmaları gereken belgeler, ihaleye çıkacak eşyalardan en düşük ve en yüksek olanların bedelleri ve teminat tutarları bulunmalıdır.

Ayrıca eşyanın satışında eşyaların piyasaya arz edilebilmesini teminen özellik arz eden eşyalar için aranan alıcıların lisans sahibi olması, piyasaya çıkması şarta ve taahhüt bağlı olan eşyalar için taahhütname alınacağı gibi bilgiler ile Yeniden İhraç Amacıyla satılacak eşya varsa bu eşyaların sıra numaraları ihale ilanının özel hükümler bölümünde bildirilmelidir.

İhale yoluyla yapılacak satışlara katılacak istekliler teklif vermek istedikleri eşyanın ihale ilanında yazılan satışa esas bedelinin %10'unu tasfiye işletme müdürlüğü veznesine yatırmalı ve teminat makbuzunu yanında bulundurmalıdır. İhale ilanı yayımlandıktan sonra ilanda belirtilen gün ve saatlerde katılımcılar eşya ve araçları görebilir, bedeli karşılığında eşyalardan numune alabilirler. Ancak 5607 sayılı kanun uyarınca tasfiyelik hale gelmiş eşyadan numune verilmesi yasaktır.

İhale salonunda bir tellal marifetiyle açık artırmaya başlanılır Eşyanın satışa esas bedelinin %75'i tutarında teklif alması halinde eşya kesin olarak teklif verene satılır. Satış

bedelinin %50'si ve üstü teklifler İşletme Müdürlüğü İhale Komisyonunca, %50 altında olan teklifler ise Bölge Müdürlüğünce değerlendirilerek sonuç teklifi veren alıcıya tebligatla bildirilir.

Tebliğatin alıcıya ulaşmasından sonra alıcı ihale teklifi olumsuz sonuçlanmışsa teminatını geri alabilir ancak teklif sonucu olumlu ise tebliğ tarihini izleyen 7 gün içinde ihale bedelini ödemeli ve bedeli ödemesinden sonraki on gün içinde eşyayı teslim almalıdır.

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında satılan eşyalar hariç, satış bedeli 10. 000 TL'den yüksek olması halinde vergi, resim, harç ve diğer mali yükler haricindeki tutar için on iki ayı geçmemek üzere taksitlendirme yapılabilir. Ancak taksitlendirilen tutar için 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca tecil faizi tazmin edilir.

Dört defa ihaleye sunulduğu halde alıcısı çıkmamış ya da yeterli teklifi almamış eşya Pazarlık usulü ile satılabilir. Pazarlık usulünde isteklilerden yazılı teklif alınarak ihale komisyonunca Bölge Müdürlüğüne gönderilir. Bölge Müdürlüğünün onayıyla en yüksek teklif bedelini verene satılır.

2.1.1. Bekletilmeyecek eşyanın ihale ile satışı

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında yurda yasak ve gizli yollardan sokulmak istenilen eşya ile Gümrük Kanunu uyarınca gerçekleştirilen gümrükleme işlemlerinden kaynaklanan tasfiyelik hale düşen eşyalarda; özelliği ve niteliği bakımından, çabuk bozulma, telef olma tehlikesi taşıyan eşyaların ekonomik değerlerinin kaybolmalarını engellemek amacıyla tasfiye işlemlerinin çok hızlı olarak gerçekleştirildiğini yöntemdir.

Bekletilmeyecek eşyalar elektronik ihale yöntemiyle satılamaz açık arttırılmalı ihale ile satışa sunulmalıdır. Bunun nedeni ise; açık arttırılmalı ihaleler Tasfiye Yönetmeliği'nin 34. maddesi uyarınca ilan yoluyla duyurulmalı ve satış ilanları satış tarihinden en az beş gün önce Resmi Gazete'de yayımlanmalıdır. Ancak bekletilmeyecek eşyanın satış ilanının Resmi Gazete'de yayımlanmasına gerek yoktur. Bu da ihale sürecini kısaltmakta ve eşyanın telef olmasını önleyerek bir an önce ekonomiye kazandırılmasını sağlamaktadır.

Bu yöntem ile Gümrük Kanununda, normal durumda olan eşyalar için gerçekleştirilmesi beklenen süreler beklenilmeden derhal tasfiye işlemlerine başlanması amacıyla Tasfiye Listesi hazırlanarak gümrük müdürlüğüne gönderilir ve gümrük idaresince 2 iş günü içerisinde Tespit ve Tahakkuk Belgesi tanzim edilerek işletme müdürlüğüne gönderilir. Tasfiye Yönetmeliğinin 34. maddesinin 2. fıkrasında²⁸ belirlenen ihale ilanının yayımlanmasına ilişkin süreler bir güne kadar düşürülebilir ve alıcı eşyayı üç gün içinde bulunduğu yerden almalıdır.

Söz konusu eşyaların tasfiye işletme müdürlükleri bünyelerindeki ambarlara teslim alınmadan doğrudan buldukları yerde tasfiye edilmesi ile ambara çekilmesi için harcanan masraf ve zamandan tasarruf edilmiş olacaktır. Ayrıca tasfiye sürecinin de çok kısa olmasından dolayı bulunduğu liman ya da antrepoda muhafaza hizmeti için doğacak olan ardiye ücreti ve yapılan işlemlerdeki maliyet masraflarının düşmesi ve telef olması muhtemel eşyaların derhal ekonomiye kazandırılacak olmasından dolayı e-ihale yöntemine göre maliyet daha az seviyede olacak, bunun neticesinde de daha hızlı ve daha çok gelir elde edilecektir.

Açık artırmalı ihalede tasfiyesi yapılamayan bekletilmeyecek eşya, kamu kurum ve kuruluşları ile özel kanunla kurulmuş vakıf ve derneklere bedelsiz olarak tahsis edilebilmektedir.

2.2. Yeniden İhraç Amaçlı Satış

Yeniden İhraç Amaçlı tasfiye yöntemine ilişkin hükümler Tasfiye Yönetmeliği'nin 56. maddesinden düzenlenmiştir. Ülkemize, transit rejim kapsamında getirilen ya da kaçakçılık fiilinden yakalanan ithalatı yasak olan, ambargo konulan ve kısıtlama tabi olan eşyalar Tasfiye İşletme Müdürlüklerince yalnızca yurt dışına yeniden ihraç edilmek şartıyla satışları yapılabilir denilmektedir. Eşyanın sahibi, yurtdışındaki göndericiye döviz transferi yapılmışsa yurtiçindeki alıcı olarak, döviz transferi yapılmamışsa yurtdışındaki gönderici, transfer edilmiş dövizin iadesi durumunda, yurtdışındaki gönderici eşyanın mülkiyet sahibi

28 Tasfiye Yönetmeliği, Madde 34/2: Satış ilanları, satış tarihinden en az beş gün önce Resmî Gazete'de yayımlanmak üzere Başbakanlık Basımevi Döner Sermaye İşletmesi Müdürlüğüne gönderilir ve satış listeleriyle birlikte ilgili gümrük müdürlüğü ile satışı yapan işletme müdürlüğünün ilan tahtasına herkesin görebileceği biçimde asılır ve elektronik ortamda duyurulur.

olarak değerlendirilir.

Eşyanın mülkiyetine sahip olduğunu ispat eden yurt içindeki alıcı ya da eşyanın yurt dışındaki sahibi veya temsilcisi, perakende satış kararı alınmasından, ihale ilanı yayımlanmasından ya da diğer tasfiye yollarına göre yapılacak tasfiye işlemlerinin onay tarihinden önce gümrük idaresine başvurarak eşyayı yeniden ihraç edeceğini taahhüt etmesi halinde eşyasını geri alabilir. Bu talep, eşya için tespit ve tahakkuk belgesi düzenlenmişse gümrük idaresince 10 gün içinde işletme müdürlüğüne bildirilir. İşletme müdürlüğünce eşya sahibinin eşyayı teslim almasına ilişkin şartları sağladığı tespit edilmesi halinde eşyanın tespit ve tahakkuk belgesinde belirtilen döviz cinsinden CIF değerinin yüzde birinin 10 gün içerisinde döner sermaye hesabına ödenmesi gerektiği eşya sahibine imzası alınarak bildirilir ya da bu işlem iadeli taahhütlü mektupla eşya sahibinin tebligat adresine gönderilir. Gerekli tutar tahsil edildikten sonra bu tarihten itibaren varsa eşyaya ait olan diğer cezalar, ambarlama giderleri ve elleçleme giderleri gibi yapılmış hizmetler de tahsil edilerek, eşya 30 gün içerisinde gümrük müdürlüğünün denetiminde yurt dışına çıkartılır.

Eşya sahibi, eşyayı 30 gün içerisinde gümrük idaresinin denetiminde yurtdışına çıkaramaz ise, tasfiye işletme müdürlüğünce ihale şartnamesinin özel hükümler bölümünde eşyanın yeniden ihraç amacıyla satılacağını belirtilmek suretiyle, eşya tüm vergi ve mali yüklerinden muaf tutularak CIF bedeli satışa esas bedel kabul edilir.

Eşya açık artırmalı ihalede satılabileceği gibi e- ihale yöntemiyle de yeniden ihraç edilmek suretiyle satışa sunulabilir. Alıcının eşyayı teslim alma ve yurt dışı etme süresi, ihale bedelini ödediği tarihten sonraki 30 gündür. Alıcı, eşyayı bu süre zarfında herhangi bir gümrük müdürlüğünün denetiminde yurtdışına çıkarmak zorundadır.

Eşya sahibinin, eşyayı Gümrük Kanununda belirlenen süreler dâhilinde gümrükçe belirlenmiş bir işlem ya da kullanıma tabi tutmamış olması halinde eşya için gümrük müdürlüğünce, tespit ve tahakkuk belgesi düzenlenmeden de eşya sahibi, gümrük idaresine başvurarak, eşyayı yurt dışı edeceğini taahhüt etmesi koşuluyla eşyanın kendisine teslim edilmesini isteyebilir. Talebi uygun görülürse CIF bedeli 'nin %1 tutarını ödemek suretiyle yine eşyayı 30 gün içinde yurt dışına çıkarması gerekmektedir. Eşya sahibinin bu süre içerisinde işlemleri tamamlayamaması halinde ikinci kez ek süre verilmez ve tasfiye

işlemlerine kaldığı yerden devam edilir.

Eşyanın yeniden ihraç yoluyla tasfiyesi gerçekleştirilemezse, eşya tasfiye idaresince imha yoluyla tasfiye edilmektedir.

2.3. Perakende Satış

Tasfiye işletme müdürlükleri bünyesinde bulunan mağazalarda genel fiziki durumu, nitelikleri itibariyle perakende satış mağazalarında satışının uygun olabileceği düşünülen mallar için belirlenen tasfiye yollarından biridir.

Gümrükleme işlemlerinden dolayı tasfiyelik duruma gelen eşyalar için Gümrük idarelerince Tespit ve Tahakkuk Belgeleri hazırlanarak, Tasfiye İşletme müdürlüklerine bilgi verilir ve işletme müdürlüklerince söz konusu malların tasfiye işletme müdürlüğü ambarlarına çekilmesine müteakip tasfiye yollarını belirleme komisyonu tarafından perakende satışa uygun görülmesi halinde perakende kararı alınır.

Ayrıca, Tasfiye Yönetmeliği'nin 45. maddesinin 2. fıkrası uyarınca 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu uyarınca tasfiyelik hale gelen eşya bir kez ihale yöntemi ile satışa sunulur. İhale ile satışa sunulan eşya satışa esas bedelinin yüzde yetmiş beşinin altında teklif alması halinde, komisyon tarafından perakende satışa uygun olduğu anlaşılırsa ihalede verilen teklif bedeli üzerinden satın alınarak işletme müdürlüklerine bağlı perakende satış mağazalarında satışları gerçekleştirilebilir.

Söz konusu eşyaların insan, hayvan, bitki ve çevre sağlığı bakımından analiz raporu, uygunluk belgeleri gibi gerekli olan belgelerin tamamlanması ile işletme müdürlüğünce oluşturulan Fiyat Tespit Komisyonu tarafından, Tasfiye Yönetmeliğinin 48. Maddesi birinci fıkrası uyarınca;

- a) Piyasa konjonktürü
- b) Arz ve talep durumu
- c) Piyasadaki benzeri ürünlerin fiyatları,
- ç) Sürüm İmkânı
- d) İmal edildiği yılı

e) Son kullanma tarihi

f) Kullanılmış olup olmadığı,

g) Orijinal olup olmadığı,

ğ) Hasar durumu,

h) Servis durumu, yedek parça onarım imkânı gibi hususlar göz önünde bulundurularak fiyat tespiti yapılarak perakende mağazalarında satışa arz edilir.

Komisyonca belirlenmiş olan ve tasfiyelik hale gelmesi için tüm işlemleri tamamlanan eşya, 10 gün içerisinde satışa sunulmak üzere mağazaya gönderilir. Eşyanın sayısı bakımından fazla olması durumunda devamı olan mallar için grup olarak partilere bölünerek satışa sunulur ancak sayısı ve miktarı az olan eşya ise tamamı reyona çıkartılarak satışına başlanır. Mağazaların bağlı bulunduğu işletme müdürlükleri satışa sunulan eşyanın satış durumuna göre, on beş günlük periyodik süreleri ile değerlendirme yaparak, eşyanın fiyatını aşağıya çekebilir veya yukarıya çıkartabilir. Eşyanın reyona çıkmasından sonra doksan gün içinde perakende olarak satılamayacağı anlaşılan eşya mağaza sorumlusu, cep ambarı memuru ve reyon memurunca düzenlenen tutanakla, ihale, tahsis, özel yolla tasfiye, pazarlık usulüyle tasfiye gibi diğer tasfiye yolları denenmek üzere en yakın işletme müdürlüğüne teslim edilir. Birden fazla mağazada satışa sunulması halinde satış oranları dikkate alınarak rağbet görmeyen eşyalar daha fazla satış kabiliyeti olduğu anlaşılan diğer perakende satış mağazalarına transferler edilebilirler.

Herhangi bir şekilde talep görmeyen eşyalar imha yöntemi ile imha edilerek tasfiyesi tamamlanır.

2.4. Kamu Kurum il Özel Kanunla Kurulmuş Vakıf ve Derneklere Tahsis

Tasfiye Yönetmeliğinin 58. maddesi uyarınca, özellikleri ve kullanım şekillerine bağlı olarak Kamu kurum ve kuruluşları ile özel kanunla kurulmuş vakıf ve derneklerin talepleri doğrultusunda bedelsiz olarak tahsisine ilişkin talepler Bakanlıkça değerlendirilir.

Tahsis edilen eşyanın 30 gün içerisinde ilgili kurum ve kuruluş tarafından teslim alınması gereklidir. Alınmadığı takdirde tahsisi iptal edilir.

Bulaşıcı hastalık, tabii afet gibi olağan üstü durumlarda işletme müdürlüklerince tasfiyeye tabi tutulan her türlü eşya ilgili idarelere bedelsiz olarak tahsis edilebilir.

Tasfiyeye tabi tutulan her türlü eşya gümrük hizmetleri, kaçakçılıkla etkin mücadele ve tasfiye sürecinin hızlandırılması amacıyla bedelsiz olarak Bakanlık hizmetleri ve ihtiyaçlarında kullanılmak üzere tahsis edilebilir.

Ayrıca 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında el konulan eşyalar ile alıkonulan araçların tahsisleri ilgili mahkemece verilen müsadere kararları kesinleşmeden tahsisleri yapılamaz.

2.5. İmha

Tasfiye Yönetmeliğinin 61. maddesi birinci fıkrasında; mahkemesince imhasına karar verilen eşya, ekonomik değerini yitiren eşya, sağlığa zararlı olduğu anlaşılan eşya veya diğer yollarla tasfiye edilemeyen eşya tekrar kullanılamaz vaziyete getirilerek imha edilmek suretiyle tasfiye edilir.

Tasfiyelik hale gelmeden imhalık olduğu anlaşılan eşya ise işletme müdürlüklerince teslim alınmadan doğrudan buldukları yerde imha işlemleri tamamlanır.

İlgili Mahkemesi tarafından imhasına karar verilen eşyalar hariç olmak üzere diğer eşyaların imhaları, komisyonca verilecek karara istinaden gerçekleştirilir.

İmha giderleri eşya sahibinden tahsil edilir ancak masrafların eşyanın sahibi tarafından karşılamaması ya da eşyanın sahipsiz olması durumunda ise imhaya ilişkin giderler döner sermaye bütçesinden karşılanır.

2.6. Özel Yolla Tasfiye

Tasfiye Yönetmeliğinin 59. Maddesi uyarınca tasfiyelik hale gelen eşya daha önce satışa sunulmuş ise kamu kurum ve kuruluşlarının talepleri doğrultusunda Bakanlıkça değerlendirilerek, ihalede aldığı en yüksek teklif bedeli üzerinden ya da gümrüklenmiş değerinin yüzde 75' i üzerinden kamu kurum ve kuruluşları ile özel kanunla kurulmuş vakıf ve derneklere satılabilirler.

Tasfiye Yönetmeliği'nin 59. maddesinin 2. fıkrasında; özel yolla tasfiyeye tabi tutulan

her türlü eşyadan;

Mevzuatla getirilen düzenlemelere uymak koşulu ile belli kişi ve kuruluşlara satılması gereken eşya ihaleye çıkarılarak satılabileceği gibi ihaleye çıkarılmadan da taraflarca belirlenecek bedel ile satılabilir.

Konteynerler, işletme müdürlüklerince belirlenecek bedel ile

-Kıymetli taş, mücevher gibi değerli taş ve cinsi eşyalar ise Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü, Merkez Bankası veya Mal Müdürlüklerince belirlenecek bedel esas alınarak gerçekleştirilir.

-Antika, müze, sanat eşyalarında ise Kültür ve Turizm Bakanlığında belirlenecek taraflar arasında yapılan bedel ile ya da bedelsiz de verilebilir.

Nesli tükenme tehlikesinde olan canlı hayvanlar, dondurulmuş ölü örnekleri, ham ya da işlenmiş ürünler ise Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ile Orman ve Su İşleri Bakanlığı arasında yapılacak bedel ya da bedelsiz olarak tahsis edilebilir.

-Satışa sunulmasına rağmen talep görmeyen eşyalarda aynı şekilde kamu ve kurum ve kuruluşları ile özel kanunla kurulan vakıf ve derneklere bedelli ya da bedelsiz olarak tahsis edilebilirler.

-Son olarak imha hariç hiçbir şekilde tasfiyesi gerçekleştirilemeyen eşya son kez pazarlık usulü ile satışa sunulabilir ancak yine de talep görmez ise doğrudan imha yoluna gidilir.

3. TASFİYEDEN ELDE EDİLEN GELİRLER

4458 sayılı Gümrük Kanunu ve 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında; eşya ve araçların tasfiye edilmesi ile elde edilen gelirlere ilişkin bilgiler; aşağıdaki tabloda belirtildiği üzere; Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nce açıklanmış ve son 3 yıla ait elde edilen verilerde gayri safi gelirlerin her geçen yıl artarak 2015 yılından 2016 yılına %75 oranında, 2016 yılından 2017 yılına ise %78 oranının artış göstererek devamlılığını sürdürdüğü gözlemlenmektedir.

Tablo 3: Yıllara Göre Tasfiyeden İşlemlerinden Elde Edilen Gelirler²⁹

Gayrisafi Gelirlerden Ayrılan Tutarlar (TL)	2015	2016	2017
Gayrisafi Gelir Tutarı	187.490.467	248.920.779	317.722.328
Emaneten Tahsil Edilen Vergi, Tellaliye, Bandrol Tutarı (-)	39.676.614	66.112.603	93.860.436
Eşya Satışından Emanete Alınan Tutar (-)	31.960.190	37.276.089	38.410.069
Ardıye Ücretlerinden Özel Antrepolara Gönderilen Tutar(-)	4.693.827	8.896.512	11.788.609
Döner Sermaye Bütçe Gelirleri	111.159.835	136.635.574	173.663.214
Döner Sermaye Bütçe Giderleri (-)	67.903.607	97.224.626	95.619.422
Faaliyet Karı	43.256.228	39.410.947	82.636.965
Ayrılan Kıdem Tazminatı Karşılıkları	0	9.616.975	1.484.258
Kurumlar Vergisi Matrahı	41.256.228	49.027.623	84.121.223
Kurumlar Vergisi	8.651.245	9.805.524	16.824.244
Net Kar	34.604.982	29.605.423	65.812.720
Sermayeye Eklenecek Tutar	0	0	0
Hazineye Aktarılan Tutar	34.604.982	29.605.423	65.812.720

Tablo 3:³⁰ (Devamı)**TL**

	2015	2016	2017
Tahsil edilen KDV, ÖTV, Damga Vergisi	39.536.867	58.877.349	93.860.436
Tahsil Edilen Gümrük Vergisi	3.990.464	6.817.314	10.966.875
Belediyelere Aktarılan Tutarlar (Tellaliye)	6.406	5.213	2.037
TRT'ye Ödenen Bandrol Tutarı (3093 sayılı Kanun'un 4/a Maddesi)	133.340	412.726	504.679
Kaçak Eşya Satışından Hazine Emanetine Gönderilen Tutar	31.960.190	37.276.089	38.410.069
Kaynağından Yapılan SGK Kesintisi + Alınan Gelir Vergisi+ Damga Vergisi+ Diğer Yükümlülükler	11.273.435	12.299.862	13.419.926
Peşin Gelir (5234 sayılı Kanununun Geçici 1.Mad./Brüt Hasılatın % 15'i)+SHÇEK Payı (2828 sayılı Kanununun 18. Mad./Brüt Hasılatın %1'i)	17.785.573	21.861.691	27.786.114
Ödenen Kurumlar Vergisi	8.651.345	9.805.524	16.824.244
Vergi Sonrası Hazineye Aktarılan Tutar	34.604.982	29.605.423	65.812.720
Toplam	147.942.604	176.691.195	267.587.100

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

TASFİYE İŞLEMLERİNİN HIZLANDIRILMASINA YÖNELİK GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE GERÇEKLEŞTİRİLEN REFORMLAR VE REFORM ÖNERİLERİ

1. TASFİYE İŞLEMLERİNİN GÜNÜMÜZ BİLGİ TEKNOLOJİLERİYLE UYUMLAŞTIRILMASI İÇİN YAPILAN TEKNOLOJİK DÜZENLEMELER VE TASFİYE SÜRECİNDE TEKNOLOJİNİN DAHA ETKİN KULLANIMINA YÖNELİK YAPILABİLECEK REFORM ÖNERİLERİ

Bu kısımda, gelişen bilgi teknolojilerinin ülkemizde faaliyet gösteren diğer kamu kurum ve kuruluşları üzerinde etkin hale gelmesi gümrük ve dolayısıyla da tasfiye işlemlerinin etkin ve hızlı bir şekilde gerçekleşmesi gerekliliğini ortaya çıkarmış, antrepo ve ambarlarda stok durumunda bekleyen, muhafazası ciddi külfet oluşturan ve eşyanın özelliklerinde zarara neden olan, depolama alanlarındaki stoklarda şişmelerin meydana geldiği tespit edilen, eşyaların muhafazasından sorumlu personellerin de sıkıntıya düşmesine yol açan, yazışma ve bekleme süreleri nedeniyle kırtasiyecilik meydana getirerek iş yükünün fazlalığını azaltmaya yönelik Bakanlıkça yapılan yeniliklerden bahsedilecektir.

1.1. Elektronik Belge Yönetim Sistemi Uygulamasına Geçilmesi (EBYS)

2011 yılı itibariyle Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca öncelikle tasfiye işlemlerinde kullanılmak üzere Doküman Yönetim Sistemi (DYS) geliştirilmişti. Ancak bu sistemin gümrük idarelerince de yeterince aktif kullanılmadığı ve diğer kamu kurum ve kuruluşların veri tabanlarıyla bağdaştırılamadığı, manuel yapılan posta, ıslak imza gibi işlemlerin azaltılamadığı, elektronik imza sisteminin yaygınlaşmaması, gümrük işlemlerinin hızlanması sürecine ayak uyduramaması ve teknolojik olarak gelişemeyerek günün koşullarına uyum sağlayamaması nedeniyle; tüm kamu kurumlarının ortak alt yapıyla kullanacağı Şekil 1'de örneği gösterilen Elektronik Belge Yönetim Sistemi geliştirilmiş ve 2014 yılından itibaren Gümrük ve Ticaret Bakanlığına bağlı tüm birimlerde

kullanılmaya başlanmıştır.

Şekil 1: EBYS'de Açılış Sayfası Örneği³¹

The screenshot displays the EBYS (T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI EBYS) interface. The top navigation bar shows the system name and a 'Belgeler' tab. The left sidebar contains a menu with categories: 'Gelen' (20 Gereği, 1169 Bilgi), 'Giden', 'Taslak', and 'AMBARLAMA SERVİSİ' (Gelen, Giden 11059). The main content area shows a table of documents with the following columns: 'Konu' and 'Tarih'. The table lists various documents, including 'Kesinleşmiş Alacaklar', 'Tahsilat Takip Programı-İtiraz Mç', 'Atık Yönetim Uygulaması', 'Görevlendirme', '2012/3 Sayılı Genelge(Kıymet Krite', 'Tasfiye İşlemlerinin Hızlandırılma', 'Canlı Hayvanların Et ve Süt Kurur', '2017/5 Sayılı Genelge Kapsamınc', 'FSMH İhtiyati Tedbir Kararı-Ekici', 'İçki İmhası Hakkında', 'Tahsilat Takip Programı-Geri Veri', 'Limanlarda Bekleyen Tasfiyelik Eş', and 'Fikri ve Sınai Haklar Mevzuatına İ'. Each row includes a checkbox, a title, a date, and a reference number.

Konu	Tarih
☐ Kesinleşmiş Alacaklar DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	17.05.2018 @ 18.05.2018 10:45 00034432652 Sevki (Gereği)
☐ Tahsilat Takip Programı-İtiraz Mç DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	17.05.2018 @ 17.05.2018 16:59 00034431941 Sevki (Gereği)
☐ Atık Yönetim Uygulaması DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	08/05/2018 @ 08.05.2018 10:42 00034162494 Sevki (Gereği)
☐ Görevlendirme KOCAELİ TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ KOCAELİ TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ EVR.	07/03/2018 P 07.03.2018 10:29 00032595636 Sevki (Gereği)
☐ 2012/3 Sayılı Genelge(Kıymet Krite DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	22.02.2018 @ 22.02.2018 17:10 00032255670 Sevki (Gereği)
☐ Tasfiye İşlemlerinin Hızlandırılma DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	13.02.2018 @ 16.02.2018 16:48 00032007905 Sevki (Gereği)
☐ Canlı Hayvanların Et ve Süt Kurur DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	06.02.2018 @ 06.02.2018 16:44 00031830204 Sevki (Gereği)
☐ 2017/5 Sayılı Genelge Kapsamınc DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	11/01/2018 @ P 12.01.2018 09:37 00031146839 Sevki (Gereği)
☐ FSMH İhtiyati Tedbir Kararı-Ekici DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	21/12/2017 @ 25.12.2017 09:39 00030593523 Sevki (Gereği)
☐ İçki İmhası Hakkında DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	22/12/2017 @ 25.12.2017 09:33 00030633306 Sevki (Gereği)
☐ Tahsilat Takip Programı-Geri Veri DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	27/11/2017 @ 28.11.2017 11:24 00029884578 Sevki (Gereği)
☐ Limanlarda Bekleyen Tasfiyelik Eş DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	22.11.2017 @ 27.11.2017 11:10 00029763392 Sevki (Gereği)
☐ Fikri ve Sınai Haklar Mevzuatına İ DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC AMBARLAMA SERVİSİ	09.11.2017 @ 10.11.2017 12:16 00029398937 Sevki (Gereği)
☐ Tıbbi Cihaz DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLC	09.11.2017 @ 10.11.2017 12:02

EBYS'nin etkin kullanımı ile birimler arası yazışma işlemleri kısalmış, iş takipçilerinin işlerini hızla tamamlayabilmesi amaçlanmıştır. Aynı zamanda bir eşya ya da araçla ilgili yapılan yazışmalara ulaşılması sağlanmıştır. EBYS'den bir belge e-posta ile gönderilebilmekte, belgeler bilgisayar ortamına aktarılabilenekte, belgenin tarih ve

³¹ <https://uygulama.gtb.gov.tr>

numarasını gösterir barkod otomatik olarak sistemce oluşturulabilmektedir. EBYS'de yapılan bir yazışma örneği Şekil 2'de verilmiştir.

Şekil 2: EBYS'de bir yazışma ekranı örneği³²

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI EBYS

AMBARLAMA SERVİSİ 2018.3.23.5 Ayarlar Beklemede Hatalı Yardım

Menu

Belgeler

Ar...

Tedbir Kaldırma Kararı İşlem Sevi (Genel) Tarih 21.05.2018 12:45 Barkod Numarası Sayı 0034492499

Yazdır E-Posta Not Ekle

Ekler 3447200 3449228

İşler Tedbir Kaldırma Kararı

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI DOĞU MARMARA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

21.05.2018 12:45

0034492499 Sevi (Genel)

0034492499

GİZLİ

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü

Sayı : 53512247-641.03.03
Konu : Tedbir Kaldırma Kararı

DAĞITIM YERLERİNE

Bakanlığımız Hukuk Müşavirliğinin 18/05/2018 tarihli ve 34478200 sayılı yazılan eki Afyonkarahisar 2. Ağır Ceza Mahkemesinden alınan 04/05/2018 tarihli ve 2017/816 E. sayılı yazıda özetle; sanık İbrahim DEMİR hakkında Afyonkarahisar Sulh Ceza Hakimliğinin 17/04/2017 tarihli 2017/2201 D.İ.ş sayılı kararı ile tüm banka hesapları, menkul, gayrimenkul, hak ve alacak ile diğer şirket ortaklığı paylarına yönelik konulan tedbirin kaldırılmasına karar verildiği bildirilmiş olup, söz konusu karar ilişikte gönderilmiştir.

Söz konusu yazı çerçevesinde yazgı kararında bahse konu şahıs ile ilgili tedbirin kaldırılması kararının gereğinin ifası ile somucundan ivedilikle Afyonkarahisar 2. Ağır Ceza Mahkemesine bildirilmesi gerekmektedir.

Bahse konu şahsa ait herhangi bir işlem yapılmaması halinde gereksiz yazışmaya sebebiyet verilmesi için adı geçen Mahkemeye cevabı yazın gönderilmesine gerek yoktur.

Bilgi ve gereğini rica ederim.

e-İmzalıdır
Hasan UĞURLU
Bölge Müdürü a.
Hukuk Grup Başkanı

İmza HİSARUĞURLU May 21, 2018 11:58

Bilgi edinilmesi ve personele tebliği ile yazı doğrultusunda gereği
ONER KURU May 21, 2018 12:49

Bilgi edinilmesi ile yazı doğrultusunda gereği
ONER ARSLAN May 21, 2018 12:51

sayfaya git

Belgeyi oluşturan kişi ve kurum bilgileri yer almakta, e- imza güvenliği ile yazışmalar gerçekleşebilmekte, belge içinde notlar oluşturulabilmekte, belgeler kullanıcı tarafından (günlü, acele, gizli, ... gibi) sınıflandırılabilir.

Ayrıca sistem daha önce sistem üzerinden aynı birim içerisinde ancak başka bir kullanıcı tarafından oluşturulan belgenin de sisteme yüklenmesine olanak sağlamakta olup sistem dışından oluşturulan Office belgeleri, fotoğraflar, tablolar gibi belgelerin de eklenebilmesini sağlamaktadır.

Gümrük idarelerine bağlı antrepoların da aynı veri tabanında KEP (Kurum e,-posta) adresi oluşturulmak suretiyle işlem yapabilmesi idarelerle antrepolar arasındaki belge

³² <https://uygulama.gtb.gov.tr>

akışını hızlandırmış ayrıca posta ya da kargo gibi zaman kaybettiren işlemlere gerek kalmamıştır.

Kurum tarafından alınan, gönderilen tüm evraklara ulaşılabilmekte, yapılan yazışmaların akıbeti takip edilebilmekte ve tarih bazında raporlama yapılabilmesine imkân tanımaktadır.

Ayrıca idare emirince tüm kullanıcıların sistemlerinde bulunan belgeler ve bu belgelere işlem yapılıp yapılmadığı denetlenebilmekte olup denetim mekanizmasının da aktif çalışmasına olanak sağlamaktadır.

1.2. Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) Uygulamasında Tasfiye İşlemlerinin, Hızlandırılması ve Kolaylaştırılmasına İlişkin Yapılabilecek Reform Önerileri

Elektronik Belge Yönetim Sistemi kırtasiyeciliği oldukça azaltmış olmakla birlikte gümrükler de dâhil tüm kamu kurum ve kuruluşlarındaki evrak ve yazışma işlemlerini hızlandırmıştır.

Ancak neredeyse bütün kamu kurum ve kuruluşlarınca aynı sistem kullanılmasına rağmen halen birbirleri arasında bağlantı sağlanamamakta dış kurumlarla yapılan yazışmalar posta marifetiyle ıslak imzalı olarak gönderilmektedir. Alt yapısı hazır olan bu program tüm kurumlarca etkin şekilde kullanılabilmesi posta işlemlerinden kaynaklanan takip, kaybolma süre uzaması gibi külfetlerin önüne geçilebilmelidir. Eşyanın tasfiye işlemlerine esas olmak üzere alınacak uygunluk raporları, laboratuvar analiz sonuçları gibi belgeler halen postayla gelmekte bu da sürecin uzamasına neden olmaktadır. EBYS'nin tüm kurumlarca etkin kullanımı sağlanabilirse bu işlemler bir gün kadar kısa sürelere düşebilecektir.

Ayrıca EBYS'de tanımlı bulunan her kullanıcı sadece kendi biriminde yapılan yazışmalara ulaşabilmekte kurum içi tüm yazışmaları görememektedir. Aynı kurum içerisindeki tüm kullanıcıların gizlilik teşkil etmeyen bilgi ve belgelere kolayca ulaşabilmesi evrakın takibatı açısından yararlı olacağı düşünülmektedir.

Tasfiye İşlemlerinde kullanılmaya başlanılan Tasfiye Yönetim Sistemi ile ortak

kullanılabilecek veri tabanı oluşturulabilirse TYS üzerinden düzenlenen tespit ve tahakkuk belgelerine ilişkin yapılan işlemlere daha kolay ulaşılabilecektir.

Ayrıca sistem kullanıcısı tarafından düzenlenerek elektronik imza için onaya gönderilen yazının onaylayan merciinin sisteminin açık olmaması vs. gibi nedenlerle beklemesine sebep olmaktadır. Bu nedenle imzalanmayı bekleyen evrakların olduğu konusunda uyarı veren bir modül geliştirilebilir.

EBYS kullanılarak oluşturulan belgeler için sistem bir barkod numarası atamaktadır. Bulunması istenen yazılar barkod okuyucular sayesinde hızlıca bulunabilir ve yazının tarihçesi ile ilişkili tüm belgelere ulaşılabılırse tekrar bu rakamları yazarak arama işlemine gerek kalmayacağı ve bu sayede de ilişkili belgeleri içeren bir dosyalama sisteminin oluşturulabileceği ayrıca manuel olarak dosyalama yapılmasına gerek kalmayacağı düşünülmektedir.

2. ELEKTRONİK İHALE SİSTEMİ UYGULAMASINA GEÇİLMESİ (E-İhale)

Gümrük ve Ticaret Bakanlığınca hazırlanan Tasfiye Genel Tebliği (Elektronik İhale Seri No:1) 25.04.2014 tarih ve 28982 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiş olup, ilk olarak Haziran 2014 tarihi itibariyle araç ihaleleri ile Ankara'da bulunan Ergazi Tasfiye İşletme Müdürlüğünde başlamış, Mart 2016 itibariyle bütün İşletme Müdürlüklerinde eşya ve araç satışları e- ihale sistemi üzerinden yapılmaktadır.

E- ihale yoluyla yapılacak satışlar elektronik ihale sistemine eşya ya da araca ilişkin tüm bilgi ve belgelerin yüklenmesi ile başlamaktadır. Bakanlık ve Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğü'ne ait kurumsal internet sayfalarında duyurulmaktadır. E-ihale yoluyla satışa sunulan eşyanın ihalede kaldığı süre ilan süresi yerine geçmektedir.

Söz konusu eşya veya araçlar için elektronik ihaleye girebilmek için alıcılar tarafından Gümrük ve Ticaret Bakanlığı E-İhale sisteminde bulunan üyelik formunun doldurularak sisteme üye olunması ve talip olunan eşya için belirlenen satışa esas bedelin %10'unun işletme müdürlüğüne ait banka hesaplarına teminat olarak yatırılmasına müteakip eşya için teklif verme imkânı oluşur. İhale süreci 7 gün boyunca tamamen internet üzerinden gerçekleşmekte ve alıcılar birbirlerinin verdiği teklifleri görmedikleri gibi ihale

sonuçlanıncaya kadar da en yüksek teklifi göremedikleri için ihale daha adil ve şeffaf hale gelmiştir.

İhalenin bitmesinin ardından en yüksek teklifi veren alıcıya SMS veya e-posta yolu ile sistem tarafından bildirimde bulunulur ve alıcının, izleyen 7 gün içerisinde satışa esas bedel, damga vergisi ve varsa diğer vergi ve mali yükleri de işletmeye ait döner sermaye hesaplarına yatırarak satışa ilişkin sözleşmeyi imzalamasına müteakip 10 gün içerisinde eşyasını teslim alabilir.

Açık arttırılmalı ihaleden elektronik ihaleye geçilmesi ile halk arasında oluşan, talebi azaltan rivayetler ve olumsuz izlenimler kırılmış, bulunduğu bölge ile kısıtlı kalan alıcı kitlesi arttırılarak daha fazla alıcıya hitap edilmeye başlanılmış ve böylece yıllık bazda daha fazla gelir elde edilmiştir. Ayrıca açık arttırılmalı ihale işlemlerinde yaşanan kırtasiye maliyeti, ihale salonu maliyeti, tellaliye maliyeti, kolluk kuvvetlerinin gelme zorunluluğu nedeniyle oluşan ekstra iş külfeti, manuel yapılması zorunlu olan teminat ödeme ve geri alma işlemleri azalmıştır.

Ayrıca tespit ve tahakkuk belgelerinde belirtilen ve genellikle fatura değeri ile yeni piyasaya çıkacak olan fiyatlar üzerinden oluşturulan bedeller için elektronik ihale uygulamasına ilişkin yayımlanan Tasfiye Genel Tebliği'nin 5. maddesinde taşıtlar için sigorta eksperlerinin belirleyeceği bedel, taşıtın rayiç değeri ya da hasar oranı doğrultusunda indirilmiş kasko bedeli baz alınarak tasfiye işletme müdürlüklerince belirlenmesine hükmedilmiş olması fiziki durumu ve piyasa koşulları itibariyle bedeli tespit edilerek satışa arz edilmesine olanak sağlamış olmasından dolayı tasfiye sürecini hızlandırmıştır.

Ek olarak yine E-ihale Tebliği'nin anılan maddesinde ilk satışta satılamayan eşya ve aracın ihaleye esas bedeli piyasa koşulları, satış kabiliyeti rayiç değeri ve önceki ihalede aldığı teklif bedeli üzerinden tekrar ihaleye konulmadan önce işletme müdürlüğünce değiştirilebileceği belirtilmiştir. Bu da bedellerin daha ulaşılabilir hale gelmesinden dolayı eşyanın satış kabiliyetini arttırmıştır.

Elektronik ihale sisteminde Şekil 3 ve 4'te görüleceği üzere, eşya ve araca ait varsa analiz raporları, tarım ya da sağlık bakanlığınca düzenlenecek uygunluk belgeleri, tespit ve

tahakkuk belgeleri, eşyanın son durumunu gösterir detaylı fotoğrafları ile eşyanın durumunu belirtir ayniyat tutanakları, araç için ekspertiz raporları, araç tespit teslim ve tesellüm tutanakları gibi detaylı ve teknik olarak açıklayıcı tüm bilgi ve belgeleri sisteme yüklenir, böylece alıcının eşyayı ya da aracı görmek için fiziki olarak bulunduğu yere gelmesine gerek kalmadığından zaman ve paradan da tasarruf etmesi sağlanmış bu da tasfiyelik eşyaların satın alınmasını cazip hale getirmiştir.

Şekil 3: E-ihale arama sayfası³³

Şekil 4: E-ihale ilan araç satış ilanı örneği³⁴

	İhale No	İhale Adı	Birim	Başlangıç Tarih/Saati	Bitiş Tarih/Saati	Satışa Esas Bedel	
+	1827GZP20180217A321	2007 MERCEDES BENZ E 280 CDI OTOMOBİL	GAZİANTEP TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	21.05.2018 12:00:00	28.05.2018 12:00:00	125.000	
+	1827GZP20180218A322	2000 MERCEDES BENZ S 320 CDI OTOMOBİL	GAZİANTEP TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	21.05.2018 12:00:00	28.05.2018 12:00:00	85.000	
+	1827GZP20180219A323	2001 MERCEDES BENZ C 270 CDI OTOMOBİL	GAZİANTEP TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	21.05.2018 12:00:00	28.05.2018 12:00:00	75.000	
+	1827GZP20180220A324	2000 AUDI A6 TDI OTOMOBİL	GAZİANTEP TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	21.05.2018 12:00:00	28.05.2018 12:00:00	52.000	
+	1827GZP20180221A325	1992 JEEP GRAND CHEROKEE ARAZI TAŞITI	GAZİANTEP TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	21.05.2018 12:00:00	28.05.2018 12:00:00	35.000	
+	1827GZP20180222A326	2005 MOBYLETTE 52 VS MOTOSİKLET	GAZİANTEP TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	21.05.2018 12:00:00	28.05.2018 12:00:00	1.000	
+	1827GZP20180223A327	DAEWOO EKKAVATÖR İŞ MAKİNASI	GAZİANTEP TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	21.05.2018 12:00:00	28.05.2018 12:00:00	115.000	
+	1827GZP20180224A328	1999 MAZDA 626 OTOMOBİL	GAZİANTEP TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	21.05.2018 12:00:00	28.05.2018 12:00:00	35.000	
+	1827GZP20180089C329	2002 FORD FOCUS OTOMOBİL	GAZİANTEP TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	21.05.2018 12:00:00	28.05.2018 12:00:00	32.000	
+	1827GZP20180208B330	2003 RENAULT MEGANE OTOMOBİL	GAZİANTEP TASFIYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ	21.05.2018 12:00:00	28.05.2018 12:00:00	32.000	

33 <https://uygulama.gtb.gov.tr/eihale>

34 <https://uygulama.gtb.gov.tr/eihale>

E-ihale siteminde satılan araçlara ve eşyalara ilişkin istatistiki bilgiler Tablo 4'te gösterilmektedir.

Tablo 4: E-İhale istatistikleri³⁵

E İHALE YOLUYLA SATILAN ARAÇ BİLGİLERİ					
Değer :Adet, TL					
Yıl	Satılan Araç Sayısı		Hasılat(TL)		Üye Sayısı
	5607 Sayılı Kanuna Göre	4458 Sayılı Kanuna Göre	5607 Sayılı Kanuna Göre	4458 Sayılı Kanuna Göre	
2014	11	331	345.077	6.237.534	7.471
2015	795	2.298	15.124.642	35.541.579	25.174
2016	1.231	5.142	29.026.966	88.501.289	47.125
2017	1.176	4.541	46.883.080	113.823.003	81.040
Kaynak: GTB					
*2017 yılı verileri Ocak-Aralık aylarını kapsamaktadır.					
E İHALE YOLUYLA SATILAN EŞYA BİLGİLERİ					
Yıl	Satılan Eşya Adedi		Hasılat(TL)		Üye Sayısı
	5607 Sayılı Kanuna Göre	4458 Sayılı Kanuna Göre	5607 Sayılı Kanuna Göre	4458 Sayılı Kanuna Göre	
2016	437	514	6.678.893	8.385.003	46.698
2017	2.204	2.045	39.804.790	33.533.238	81.040
Kaynak: GTB					
*2017 yılı verileri Ocak-Aralık aylarını kapsamaktadır.					

Yukarıdaki tabloda e-ihale yönteminin 2014-2017 yılları arasında eşya ve araç satışlarının göstermiş olduğu artışa ilişkin istatistikler yer almaktadır. Tabloda görüldüğü üzere ihale sisteminin kullanıcılarca tanınmasıyla satışlar ve gelirler yıldan yıla artış göstermektedir.

³⁵ Kaynak : GTB Rapor Tarihi: 30.01.2018

2.1. Elektronik İhale Sistemini Uygulamasında Tasfiye İşlemlerinin Hızlandırılması ve Kolaylaştırılmasına İlişkin Yapılabilecek Reform Önerileri

Elektronik ihale sisteminin ihale yoluyla tasfiye işlemlerini oldukça kısalttığı yadsınamaz. Ancak e-ihale üzerinden satışı yapılan eşya ve araçların akıbetlerine ilişkin takibat yapılamamaktadır. Sistem ihaleye sunulan eşya ve aracın ayırt edici özellikleri girildikten sonra işlem aşamalarını hangi ihalede kime satıldığını vermelidir. Geçmişe dönük arama yapılamaması sıkıntı oluşturmakta olup sisteme bir kere yüklenen eşya ya da araçla alakalı yapılan tüm işlemlere ulaşılabilmelidir.

Araç tescili için gerekli olan ve halen manuel düzenlenen şahadetname ve faturalar için de e-ihale sisteminde bir modül oluşturulmalı fatura ve şahadetname sistem üzerinden düzenlenerek alıcının bu evraklara ulaşması kolaylaştırılmalı ve kayıp zayıat gibi durumlarda tekrardan edinebilmesine imkan tanınmalıdır.

E-ihale ile satışa sunulacak araçlar için düzenlenmesi zorunlu olan ekspertiz raporu, eksperlerce çoğunlukla dış görünüş ya da araç tespit teslim ve teslim belgesi baz alınarak düzenlenmekte olduğundan alıcı tarafından ekspertiz raporunun gerçeği yansıtmadığı gerekçesiyle satış iptali yapılması talep edilmektedir. Ekspertiz raporu yerine kurumca istihdam edilecek uzman personelce aracın özellikleri tespit edilip tutanağa bağlanmalı ve e- ihale sistemine bu şekilde yüklenmelidir. Böylece satış iptallerinin önüne geçileceği düşünülmektedir.

Perakende satışlarla alakalı olarak da E-PERAKENDE sistemine geçilmesinin daha makul sonuçlar doğuracağı düşünülmektedir. Bu sistemin alt yapısının iyi hazırlanması halinde mağazalara gerek kalmayarak internet üzerinden satış yapan diğer mağazalar gibi olacak şekilde dönüştürülürse eşyalar daha çok alıcıya ulaşacağından satış kabiliyeti artacak ekonomik getiri fazlalaşacak, mağazada yapılan ekstra mali giderler düşecek, eşyanın paketlenmesi, fotoğraflanması, kargolanması gibi işlemler için de ekstra personele ihtiyaç duyulacağından vatandaşlara istihdam alanı da sağlanacaktır.

3. TASFİYE YÖNETİM SİSTEMİ (TYS) UYGULAMSINA GEÇİLMESİ

Daha önceki yıllarda Aselsan veri tabanından alınan BİLGE sistemi uygulamasının alt yapısındaki eksikliklerin giderilmesi amacıyla tasfiye işlemlerinin başladığı andan itibaren tasfiye süreçleri, ambara teslim alma işlemleri, tasfiye yollarının uygulanması, bütçe ve muhasebe işlemlerinin de etkin bir şekilde kullanılması amaçlanmıştır. Bu amaçla Bakanlıkça Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS) geliştirilerek 2015 yılı itibariyle tüm Türkiye’de bulunan gümrük idarelerinin antrepo ve serbest bölgeler şubesi, muayene işlemleri ile tasfiye işletme müdürlüklerinde uygulama birliğinin sağlanabilmesi ve yapılan işlemlerde denetlemeyi kolaylaştırması açısından Tasfiye Yönetim Sistemi geliştirilmiştir. YYS sistemine ilişkin ekran görüntüsü Şekil 5’te yer almaktadır.

Şekil 5: YYS’de Tasfiye Yollarının Belirlenmesi³⁶

Tasfiye işletme müdürlüklerinde ambara eşya alınması ve diğer antrepolardan

³⁶ <https://uygulama.gtb.gov.tr>

çekilmesi, ambarın eşya çıkarılması, tasfiye yollarının belirlenmesi, ihale işlemlerinin hazırlanması, vezne tarafından yapılan tahsilat işlemlerinin yürütülmesi ve bütçe ve muhasebe servisine yürütülen maaş ve bordro işlemleri, gelir-gider takibatı gibi işlemlerin yapılması TYS programı üzerinden yürütülmektedir. TYS ambar stoklarına ilişkin ekran görüntüsü Şekil 6’da gösterilmektedir.

Şekil 6: TYS’de ambar stokları³⁷

Belge No	Sıra No	Tarihi	Giriş/Çıkış	Belge Türü	Sahibi	Teslim Eden	Teslim Eden Ürünü	Teslim Alan
K41200090ATTG181	1	04.01.2018	Giriş	Araç Tespit ve Teslim - Tesellüm Tutanağı	İRFAN BALCI	SEZER ŞAMLI	GERZE İLÇE EMAMÜD.KOM ŞUBE POL.MEM	SAMET ÇAKIR
K41200090ATTG182	2	11.01.2018	Giriş	Araç Tespit ve Teslim - Tesellüm Tutanağı	CİZRE NUH TİMAT PET.GIDA İNŞ.NAK.OTOTİC.LTD.ŞTİ	SEZER ŞAMLI	GERZE İLÇE EMAMÜD.KOM ŞUBE POL.MEM	SAMET ÇAKIR
K41200090ATTG183	3	29.01.2018	Giriş	Araç Tespit ve Teslim - Tesellüm Tutanağı	MİRZA ORAL	ERDOĞAN BAYKAL	KÖRFEZ İLÇE İN.KOM. JAN.UZONBASI	SAMET ÇAKIR
K41200090ATTG184	4	30.01.2018	Giriş	Araç Tespit ve Teslim - Tesellüm Tutanağı	ABDULLAH DEMİR	MEHMET ÖZCAN	BOLU İL. EMAMÜD.KOM ŞUBE.POL.MEM	SAMET ÇAKIR
K41200090ATTG185	5	16.02.2018	Giriş	Araç Tespit ve Teslim - Tesellüm Tutanağı	MR. DANANDEH YAMCHI	ARIF ŞENAN GÖKPINAR	KOCAELİ GÜM.MUH.KAÇ.IST.MEM	SAMET ÇAKIR
K41200090ATTG186	6	16.02.2018	Giriş	Araç Tespit ve Teslim - Tesellüm Tutanağı	MR.DANANDEH YAMCHI	ARIF ŞENAN GÖKPINAR	KOCAELİ GÜM.MUH.KAÇ.IST.MEM	SAMET ÇAKIR
K41200090ATTG187	7	28.03.2018	Giriş	Araç Tespit ve Teslim - Tesellüm Tutanağı	YAKUP TOKACI	HALİL GÖKTEPE	GERZE İLÇE İN.MERKEKARAKOL. KOM.I.AST.ÇVŞ	SAMET ÇAKIR

3.1. Tasfiye Yönetim Sisteminin (TYS) Uygulamasında Tasfiye İşlemlerinin Hızlandırılması ve Kolaylaştırılmasına İlişkin Yapılabilecek Reform Önerileri

Gelişen teknoloji ile birlikte ülke genelinde faaliyet gösteren tüm gümrük müdürlükleri ve tasfiye işletme müdürlüklerinde Tasfiye Yönetim Sistemine (TYS) geçilmiştir. Bu sistemde tasfiyelik hale gelmiş olan eşya ve araçlarının kontrolü tespit ve tahakkuk belgeleri üzerinden sistemde yapılmaktadır. Ambarlara eşya giriş çıkışı, numune alma ilişkin tutanaklar, eşyaya ilişkin tasfiye kararları, ambarların stok durumları ve bekleme sebepleri bu sistem üzerinden takip edilebilmektedir. Ancak bu sistemin veri tabanı diğer kurumlarda kullanılan tasfiye işlemleri için gerekli olabilecek belgelere ulaşma

³⁷ <https://uygulama.gtb.gov.tr>

imkânı sağlayabilirse daha iyi olacak ve tasfiye sürecini hızlandıracaktır.

Ek olarak TYS üzerinden gönderilen tespit ve tahakkuk belgelerinin oluşturulduğu andan itibaren yapılan işlemler takip edilememekte yine manuel olarak işlem dosyası oluşturulmaktadır. Ancak eşya ya da araca ilişkin yapılan gümrük işlemlerinin ilk adımından itibaren tasfiye sürecine gelene kadar yapılan eşya ya da araca ait gümrüğe sunulduğu andan itibaren gerçekleştirilen tüm işlem parametrelerine, eşyanın gümrüğe sunulması sırasında verilmesi gereken uygunluk belgeleri ile özet beyan, beyanname ya da transit beyanına ilişkin belgelere de aynı sistem üzerinden ulaşılması yine kırtasiyeciliğin önüne geçecek ve tasfiye sürecini kısaltacaktır.

Ayrıca bir eşyanın tasfiyeye tabi tutulması için geçirmiş olduğu tüm süreçler ve ne sebeple tasfiyelik hale geldiğinin analiz edilebilmesi için TYS sisteminden eşyaya ilişkin tüm belgelere ulaşılabilme imkânı tanındığı takdirde eşyanın daha detaylı değerlendirilebilmesine olanak sağlayacağı ihtiyaç duyulan tüm belgelere kolaylıkla ulaşılabileninden eksik olan belgelerin tamamlanması için tekrardan gümrük müdürlüğüyle yazışma yapılma gerekliliği ortadan kalkmış olacağından daha hızlı ve etkin işlem yapılabileceği düşünülmektedir.

4. TASFİYE İŞLEMLERİNİN HIZLANDIRILMASI VE KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN YAPILAN KANUNİ DÜZENLEMELER VE MEVZUATA YÖNELİK YAPILABİLECEK REFORM ÖNERİLERİ

Bu bölümde tasfiyelik hale gelmiş olan araçlar ve eşyaların tasfiye süreçlerinin hızlandırılmasına ve etkin şekilde ekonomiye kazandırılmasına yönelik geçmişten günümüze yapılan kanuni düzenlemelere değinilecek ve tasfiye işlemlerinin hızlandırılması ve kolaylaştırılmasına ilişkin mevzuata yönelik yapılabilecek reform önerilerinden bahsedilecektir.

4.1. Kaçakçılık Suçunun İşlenmesinde Kullanılan ve Suçun Konusunu Oluşturan Taşıtlara İlişkin Yapılan Kanuni Düzenlemeler

Daha önceki yıllarda kaçakçılık suçuna konu olan taşıtın tasfiyesi hakkında mahkemesince tasfiye kararı verilmemesi ya da 1 yıl boyunca herhangi bir mahkeme kararı

alınmaması nedeniyle ambar bekleme süresini dolduran taşıt tasfiye edilebiliyordu. Ancak 2013 yılında 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda bu uygulamada değişiklik yapılarak kaçak eşya naklinde kullanılan araçların el konulmasından sonra ambara giriş tarihinden itibaren 30 gün içerisinde taşıt sahibince teminat tutarının ödenmemesi halinde 30 günü doldurmalarını müteakip 10 gün içerisinde, yine aynı Kanunun 16. maddesi gereğince kaçakçılık suçunun konusunun, aracın kendisinin oluşturması durumunda ise ambara alınış tarihinden itibaren altı ayı doldurmalarını müteakip satış işlemlerine esas olmak üzere tespit ve tahakkuk belgeleri düzenlenerek tasfiye işlemine başlanması gerektiğine dair düzenleme yapılmış bu da daha önceleri yargılama sürecinin uzaması nedeniyle tasfiye sürecinin de uzamasının önüne kısmen de olsa geçmiştir.

Ayrıca Kaçakçılıkla Mücadele kanunu uyarınca el konulan her türlü eşya ve alıkonulan taşıtların muhafazası, depolanması, yüklenmesi, boşaltılması, nakliyesi ve imhası ile bu işlemlere ilişkin masrafların karşılanmasına ilişkin usul ve esasların belirlenerek uygulamada yeknesaklık oluşturmak amacıyla düzenlenen 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre El Konulan Eşya ve Alıkonulan Taşıtlara İlişkin Uygulama Yönetmeliği 14 Kasım 2013 tarih ve 28821 sayılı resmi gazete ile yürürlüğe girmiştir.

Bu yönetmelikte el konulan taşıtın muhafazasına ilişkin ödenecek ardiye ücretinin hesaplanmasına ilişkin ücretler standarda bağlanmış, aracın nakliyesi, yüklenmesi, boşaltılması gibi işlemler ile araca ilişkin yapılacak diğer bakım, tamir ve onarım giderleri için yapılan her türlü hizmet alımlarının 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmadan doğrudan temin usulüyle yapılarak döner sermaye bütçesinden karşılanması hususunu düzenleyerek sürecin kısaltılmasını sağlamıştır.

4.2. Kaçakçılık Suçunun İşlenmesinde Kullanılan ve Suçun Konusunu Oluşturan Taşıtların Tasfiye İşlemlerinin Hızlandırılması ve Kolaylaştırılmasına İlişkin Yapılabilecek Reform Önerileri

Burada üzerinde durulacak ilk konu; kaçak olarak yurda giriş yapmış olan araçlar için getirilen 6 ay bekleme zorunluluğudur. Araçlar tasfiye idarelerinin sundurmasında ya da yedieminlerde açık alanda beklemekte olduğundan, güvenlik önlemleri ve denetimleri tam

olarak sağlanamamakta araçların fiziki durumlarında beklemeye dayalı hasarlar meydana gelmektedir. Ayrıca bu süre her ne kadar 6 ay gibi görünse de araca ait tasfiye listesinin düzenlenmesine müteakip tespit ve tahakkuk belgesinin düzenlenmesi ile tasfiye idaresine gönderilmesi, araçların bağlı buldukları emniyet birimleriyle yazışma yapılarak trafik tescil kayıtlarının kapatılması, araca ait tasfiye yolu belirlenmesi, gerekiyorsa işletme müdürlüğü ambarına çekilmesi, satışa hazırlık işlemleri ile ekspertiz raporlarının hazırlanması süreci de göz önünde bulundurulduğunda bu süre yaklaşık olarak bir yıla tekabül etmektedir.

Kaçak olarak yakalanan araçların bekleme süreleri 3 aya kadar kısaltılarak tasfiye listeleri düzenlenmeden araca ait tespit ve tahakkuk belgeleri tasfiye idarelerinde görevlendirilecek muayene memurlarınca yapılmasının tasfiye sürecini kısaltacağı düşünülmektedir.

Aracın emniyet birimlerinde yakalanmasına müteakip gümrük idarelerine 30 gün içinde teminat yatırıp yatırmadığı sorularak teminatın yatırılmadığının anlaşılması üzerine emniyet idarelerince trafik kayıtları derhal kapatılmalı ya da Emniyet birimlerinde kullanılan Kaçak Araç bilgilerinin bulunduğu Araç Özet Bilgisi sistemine gümrük idarelerince de giriş yapılabilmesi sağlanarak tescil kayıtlarının kapatılmasına yönelik işlemler aktif hale getirilmesi ile trafik tescil kaydı kapatma işlemlerinin kısaltılmasının sağlanacağı düşünülmektedir. Ayrıca neredeyse tüm kamu kurumları tarafından kullanılan ancak sadece kurum içi yazışmalarda aktif hale gelen Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) kamuya ait tüm kurumlar arası bağlantıyı sağlamalı, belge yönetimi ve alışverişi tamamen sistem üzerinden yapılmalı, bu sayede posta gönderileri sırasında yaşanan takip sorunları, zamanın uzaması ve posta kayıp ve zayıatları gibi durumların yaşanmamasının sağlanacağı düşünülmektedir.

Hukuki işlemlerdeki işlerin yoğunluğu sebebiyle tasfiyelik hale gelmiş ancak halen herhangi bir mahkeme kararı gelmemiş araç ve eşyaların akıbetinin sorgulanabilmesi ve postada evrak bekleme sürelerinin azaltılması açısından Gümrük İdarelerinin de kullanabileceği UYAP takip sisteminin oluşturulması da adli yönden uzayan işlemlerin takibatını kolaylaştıracağı düşünülmektedir.

Aracın ihaleye sunulabilmesini teminen dışarıdan bedeli karşılığında sağlanan ekspertiz hizmetlerinin kaldırılması onun yerine kurumca istihdam edilecek teknik personel tarafından motor ve şasi numarası okuma, araç tespit ve tesellüm tutanağı düzenleme ve ekonomik değerinin artırılmasına yönelik yapılabilecek tamir ve bakım işlemlerinin de bu personellerce yapılması hem ekspere ödenecek bedeli ortadan kaldıracak, hem tasfiye sürecini kısaltacak hem de vatandaşlara istihdam alanı sağlayacaktır. Ek olarak trafik tescil işlemlerine esas teşkil eden motor numaralarının okunamaması halinde yine yukarıda belirtilen teknik personel tarafından yeni motor numarası verilmesi de tasfiye işlemlerini hızlandıracaktır.

Geçici ithalat kapsamında yurda sokulan araçlar için yapılan yeni bir düzenlemeyle bu süre 6 aydan 2 yıla çıkmış olup bu durum suiistimalleri beraberinde getirmekte, devletin kısa sürede elde edeceği vergi, harç gibi gelirlerin temin edilememesi ve bu durumun ticari mahiyette ciddi bir piyasa oluşturulması ile kamu zararının ortaya çıktığı düşünülmektedir.

Ambara ait sahalarda, antrepolarda ya da yedieminlerde bekleyen araçların ilk teslim alındığı andan tasfiye edildiği zamana kadar geçen süre zarfında beklemesinden, hava koşullarından ve çevresel faktörlerden dolayı tespit edilmiş özelliklerinde kayıplar meydana gelmekte bunun da teslim alındığı anda bulunan durumla satış esnasında bulunduğu durum arasında farklılık oluşturması dolayısıyla alıcılar tarafından itiraz ve şikayetlere neden olmakta ve ihale iptalleri yaşanmaktadır.. Hem bu durumun azaltılabilmesi hem de ambar memurunun sorumluluğunda olan araçta meydana gelen hasarların memurun üzerinde yük oluşturmasının engellenmesi amacıyla araçlar sigortalatılmalı, kayıpların bedeli sigorta tarafından karşılanmalıdır.

5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu kapsamında el konulan araçlar doğrudan tasfiye idarelerine teslim edilmeli böylece yedieminlere ve antrepolara ödenecek ardiye ücretleri azaltılmış olacaktır.

Ayrıca araçların tasfiye süreçlerinin uzun olmasından dolayı işletme müdürlüklerinin denetimindeki oto sundurma sahalarının stok kapasitesi dolmakta olup araçlar mecburen yedieminlerde ve antrepolarda beklemektedir. Bu durum da ekonomik olarak zarar teşkil etmektedir. Maliyeti azaltmak adına başka bir antrepo ya da sundurma sahası kiralanabilir,

işletme müdürlüklerinin denetiminde faaliyet gösterecek ikinci bir saha açılarak yine tasfiye idaresinin bünyesindeki ambar memurlarınca işletilebilir, çekici masraflarının azaltılması ve yine istihdam sağlanması amacıyla işletme müdürlüklerince çekici edinilebilir.

Araçların satışından sonra tescil işlemine esas olmak üzere, işletme müdürlüklerince fatura ve şahadetname düzenlenerek, ÖTV beyannamesi oluşturulup satış sözleşmesi ile birlikte alıcıya posta yoluyla ya da elden teslim edilmektedir. Bu işlemlerin de sistem üzerinden yapılması e-devlet gibi tüm kamusal alanlarda faaliyet gösteren sistem üzerinden fatura ve şahadetnameye ulaşılması işlemlerin akışını hızlandıracaktır.

5. KAÇAKÇILIK SUÇUNUN KONUSUNU OLUŞTURAN EŞYALARA İLİŞKİN YAPILAN KANUNİ DÜZENLEMELER

2013 yılından önce 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa göre yakalanarak tasfiyelik hale gelen Tütün ve Tütün Mamulleri ile Alkollü İçkilere İlişkin İşlemlere başlanılabilmesi için mahkemesince verilecek karar beklenmeli eğer herhangi bir karar gelmemişse 1 yıllık ambar bekleme süresini doldurmasına müteakip tasfiye işlemleri gerçekleştiriliyordu. Yakalanan tüm tütün mamulleri ve Alkollü içkilerin tamamı tasfiye işletme müdürlüğü ambarlarına teslim ediliyordu. 2013 yılında Anılan Kanunun 10. maddesinde yapılan düzenlemeler ve yine aynı yıl Tasfiye Yönetmeliği'ne eklenen Geçici 3. madde ile yapılan düzenlemelerle ambalajlarında bandrol, etiket, hologram, pul, damga veya benzeri işaret bulunmayan tütün mamulleri ile alkollü içeceklerden yakalandıkları anda el koyan birimler tarafından numune alınır, numuneden arta kalan eşyalar imha edilerek tutanağa bağlanır. İmhaya ilişkin tutanak alınan numune ile birlikte en yakın kaçak eşya ambarı bulunan gümrük idaresine teslim edilir.

Kaçak akaryakıt dışında el konulan ve alıkonulan her türlü eşya için el konulduğu andan itibaren yapılan masraflar 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu Uyarınca El Konulan Eşya Ve Alıkonulan Araçlara İlişkin Uygulama Yönetmeliğinde belirtilen şekilde gerçekleştirilir. 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu hükümleri uygulanmaz.

Ayrıca Kaçak Akaryakıtın tasfiyesi 2007 yılından önce Tasfiye İşletme Müdürlükleri Tarafından Yapılırken yine 2013 yılında 5607 sayılı kanunda yapılan düzenlemelere istinaden numune alınarak en yakın gümrük idaresine teslim edilir. Kaçak Akaryakıtın

tasfiyesi yakalandığı ildeki il özel idaresi veya defterdarlık tarafından yapılarak masrafları taraflarınca karşılanır.

Kaçak olarak yakalanan akaryakıt numunelerinin mahkemece kararının kesinleşmesinden sonra 5607 sayılı kaçakçılıkla mücadele Kanununa Göre El konulan Akaryakıtın Teslimi, Muhafazası, Tasfiyesi ve Yapılan Masraflara İlişkin Uygulama Yönetmeliği Uyarınca yapılacak imha masraflarının döner sermaye bütçesinden karşılanması koşuluyla imha edilir.

Tasfiye hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 01.03.2017 tarih ve 23022396 sayılı Tasfiye İşletme Müdürlüklerine yönelik dağıtımli yazılarına istinaden kaçak eşya ambarlarında yer kaplayan eski model cep telefonları ile MCKS sisteminde kayıtlı olmadığı tespit edilen cep telefonları değeri dikkate alınmadan doğrudan imha edilmesi,

Üzerinde bandrol/işaret bulunan ve ilgili kurumlarından izin alınmış olan alkollü içkiler, tütün ve tütün mamulleri ile elektronik sigaraların yeniden ihraç amacıyla satışa çıkarılması, satılamaması durumunda imha edilmesi,

Ses ve görüntü kaydetmeye yarayan cihazların da yeniden ihraç amacıyla tasfiyeye tabi tutulması satılamaması halinde imha edilmesi talimatlandırılmış olup bahse konu eşyaların derhal ekonomiye kazandırılması mümkün olmaması halinde yer kaplamalarını engellemek amacıyla imha edilmesi düzenlenmiştir.

6. KAÇAKÇILIK SUÇUNUN KONUSUNU OLUŞTURAN EŞYALARIN TASFİYE İŞLEMLERİNİN HIZLANDIRILMASI VE KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN YAPILABİLECEK REFORM ÖNERİLERİ

Kaçakçılık suçunu oluşturan eşyaların da ambar bekleme süreleri 6 ay olarak belirlenmiştir. Yine kaçak araçlarda olduğu gibi bu süre maksimum 3 ay olacak şekilde düzenlenmelidir. Ayrıca kaçak olarak yakalanan tütün mamulleri, alkollü içkiler ve kaçak akaryakıt numunelerinin imha ve tasfiye işlemlerinde imha edecek kurumlarla sıkıntılar yaşanmakta bu kurumların eşyaları teslim alıp imha etmesi için geçen süreler çok uzun olmaktadır. Bu tarz ürünlerin satış algısı vatandaşlarca da çok sıcak karşılanmadığından muhafaza maliyetini karşılayamamaktadır. Söz konusu eşyalar için hiç numune alınmayarak el koyan birimlerce doğrudan imha işleminin yapılması ve gümrük idarelerine

sadece kamu davası aşaması için gerekli belgeler gönderilmesi ile kaçak eşya ambarlarında hem yer kaplamayacak hem de içerik itibariyle tehlike arz edecek eşyaların bulunmamasının daha yararlı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca ülkemizdeki geri dönüşüm hizmeti veren işletmelerin yetersizliği sebebiyle alkollü içkilerin şişeleri de ekonomiye kazandırılmamakta onlar da içindekilerle birlikte yok edilmektedir. Bu tür işletmelerin daha çok hizmete açılması ve devlet tarafından teşvik edilmesi geri dönüşümün ekonomik getiriye yükselteceği düşünülmektedir.

Cep telefonlarının işletme müdürlüklerince hurda haline getirilmesi ayrıca işlem, yazışma, külfet ve zaman kaybı doğurmakta Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumunca bu tür elektronik eşyaların teslim alınması için lisanslı araç temin etmesi gerekmekte ve elektronik eşyaların bahse konu kurumca doğrudan Ankara'ya nakledilmekte olduğundan bahisle imha edilmiş cep telefonu hurdaları da ambarlarda ayrı birer yer kaplamaktadır.

Ayrıca Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğünce Yayımlanan 03.09.2013 tarih ve 2269 sayılı Tasfiye İşlemleri Hakkında İşlemler Konulu Yazılarının 9. maddesinde tahsis, özel yolla tasfiye ve bekletilmeyecek eşyanın tasfiyesine ilişkin işlemler ve limitler düzenlenmiş olup Özel Yolla tasfiye işlemi gerçekleştirilecek her türlü eşya için Bölge Müdürlükleri, Tahsis için ise 0-100.000 TL için Bölge Müdürü, 100.001-250.000 TL için Genel Müdür, 250.001-500.000 TL için Müsteşar onay vermeye yetkilendirilmiş olup, Makine ve Kimya Endüstrisi Kurumu gibi diğer kamu ve kurumlara tahsis edilmesi ya da bedelli olarak verilmesi gereken eşyalar için onay alma süreci tasfiye sürelerini uzatmaktadır. Bu tür yetkilerin çok sıkıntılı eşyalar olmadığı müddetçe işletme müdürlüğü denetiminde olmasının süreleri kısaltacağı düşünülmektedir.

7. 4458 SAYILI GÜMRÜK MEVZUATI UYARINCA TASFİYELİK HALE GELMİŞ OLAN EŞYA VE ARAÇLARIN TASFİYE İŞLEMLERİNİN HIZLANDIRILMASI VE KOLAYLAŞTIRILMASINA İLİŞKİN YAPILABİLECEK REFORM ÖNERİLERİ

Bu kısımda 4458 sayılı Gümrük Kanunu uyarınca faaliyet gösteren Yolcu Beraberi Eşya Ambarı, Cep Ambarı, Perakende ambarı, tasfiyelik eşya ve araç ambarlarının iş ve işlemlerine yönelik uygulamaların nasıl revize edilebileceği hususunda ve tasfiyelik hale

gelmiş eşyaların tasfiye edilmesine kadar gerçekleştirilen Tespit ve tahakkuk belgesini inceleme, değerlendirme, kamu kurum ve kuruluşlarının görüşlerini alma, laboratuvar işlemleri gibi tasfiye sürecini sekteye uğratan diğer konular ve bunlara yönelik çözüm önerileri ile tasfiye idaresinin asıl amacı olan mali getirinin tahsil edildiği vezne ve harcamanın yapıldığı bütçe ve muhasebe işlemlerinin reformize edilmesine yönelik atılabilecek adımlar üzerine değerlendirmelerde bulunacağız.

Gümrük Kanunu'nun 48. maddesinin 2. fıkrasında belirtildiği üzere yolcu beraberinde getirilip gümrüğe sunulmasından sonra gümrükçe onaylanmış bir işleme tabi tutuluncaya kadar yolcu beraberisi eşya bu ambarlarda 3 ay kalabilir. Bu sürenin maksimum 1 ay olacak şekilde sınırlandırılması, yolcunun zaruret halini ispat etmesi halinde ek süre verilerek uzatılmasının daha verimli olacağı düşünülmektedir.

Perakende mağazasında reyona çıkmayı bekleyen eşyalar cep ambarında depolanmakta ve bu da cep ambarında bir ambar memuru görevlendirilmesini gerektirmektedir. Bakanlık bünyesinde çalışan ambar memuru sayısının yetersizliği düşünüldüğünde cep ambarı fikri çok da cazip gelmemektedir. Onun yerine her reyon memurunun kendi reyonu için ayrılmış eşyaları hem cep ambarında hem reyonunda muhafaza etmesi ve cep ambarının fiziki olarak bölmelere ayrılmasının işlemleri daha kolaylaştıracağı öngörülmektedir. Çünkü perakendelik eşyaya ait perakende kararı düzenlenmemişse eşya önce tasfiye ambarına alınarak perakende karar işlemleri yapıldıktan sonra perakende ambarına devredilmekte daha sonra eşyanın fiyatlanmasına müteakip cep ambarı memuru eşyaları teslim alarak reyonlara dağıtmaktadır. Bu da dört aşamalı bir işlem doğurmaktadır. Hâlbuki perakende ambar memuru eşyalar fiyatlandıktan sonra direkt olarak reyonlara dağıtırsa işlemler daha hızlı sonuca ulaşacaktır.

Tasfiyelik Eşya ambarı için yapılan işlemlere değinecek olursak; tasfiye ambar memuru eşyanın tespit ve tahakkuk belgesi geldikten sonra farklı antrepolarda bulunan eşyaları çekmekte ve kendi ambarında muhafaza altına almaktadır. Antrepolarda bulunan tasfiyelik eşyaların denetlemesi ve ayniyatından kaynaklanan sorunlar dolayısıyla tasfiye idareleri sıkıntıya düşmektedir. Bu konuda bakanlıkça tek uygulama geliştirilmeli tespit ve tahakkuk belgesi düzenlenen tasfiyelik hale gelmiş eşyayı antrepo tarafından görevlendirilecek bir personel marifetiyle belirtilen tüm özellikleri taşıy şekilde tam ve

eksiksiz olarak tasfiye ambarına getirmesi kamuya oluşturacak masrafı azaltacak ve aynı zamanda antrepo işleticileri de eşyaların muhafazasında daha titiz davranacaklardır.

Tasfiyelik hale gelmiş eşyaların üzerine tespit ve tahakkuk belgeleriyle uyumlu barkodlar yapıştırılması ve bir barkod okuyucu ya da taşınabilir bilgisayar, tablet ya da akıllı cep telefonuna yıklenecektir barkod okuyucu sayesinde eşyanın bedeli, belgeleri, tespit ve tahakkuk belgesi, tasfiye yonteminin belirlenmesine ilişkin karar numarası gibi belgelere ulaşılabilmesi hem ambar ortamında arşivlenmesi guct olan dosyalamanın onune gececek hem de gordugumuz eşyanın kunyesine hızlı bir şekilde ulaşmamızı sağlayacaktır.

Tasfiyelik hale gelen eşyanın sorgusunda tahlil raporu gerekmesi halinde Gümruk Laboratuvarlarından alınan analiz raporları kullanılmaktadır. Ancak bu raporlar detaylı değerlendirildiğinde eşyanın sadece Gümruk İstatistik Tarife Pozisyonunu(GTİP) tespit etmeye olanak sağlamaktadır. Ancak bakıldığında hizmet alımı şeklinde yaptırılan insan, bitki çevre ve hayvan sağlığı ačasından piyasaya arz edilmesinde sakınca olup olmadığına dair analizler Gümruk Laboratuvarlarında yapılabilmelidir. Bu imkânın oluşması halinde hem gümruğe getirilerek yurt içi piyasaya arz edilecek eşyanın piyasa koşulları ačasından denetimi sağlanabilecek hem de tasfiye sürecinde diğer kamu kurum ve kuruluşlarının laboratuvarları ile özel laboratuvarlara tahlil yaptırılmayarak zaman ve ekonomik külfetin azaltılacağı düşünölmektedir.

Bütçe ve Muhasebe işlemlerine bakacak olursak, tasfiye işletme müdürlüğünde çalışan memurların maaşları halen sistemden manuel olarak mutemet tarafından düzenlenmektedir. Diğer Gümruk personelinin maaşları ise genel bütçeden ödenmek üzere saymanlıkça düzenlenmektedir. Bu durum maaşların tam ve süresinde yatması gibi sorunlara yol açmakta bilgilerin her ay yeniden sisteme girilmesi ile oluşturulmakta olduğundan da alınan ücretlerde hatalara sebep olmaktadır. İşletme Müdürlüklerinin bütçe ve muhasebe servisinde çalışan personellerinin maliye ve ekonomi alt yapıları olmadığı ve hiç bir eğitim almadan bu işi yapmaya çalıştıkları düşünölürse maaş ve bordro işlemlerinin aksamaya mahal vermesi kaçınılmazdır. Tasfiye İşletme Müdürlükleri katma bütçeli idareler oldukları ve maaşlarını kendi kazandıkları paralardan karşıladıklarından dolayı maaşları TYS sistemi üzerinden düzenlendiği için e- devlet üzerinden maaş ve bordro bilgilerine ulaşılamamakta bu da işletme müdürlüğü personelini sıkıntıya sokmaktadır.

Ayrıca diğer döner sermayeli kurumlarda personele döner sermaye bütçesinden pay verilmesine rağmen tasfiye işletme müdürlüklerinde söz konusu değildir. Bu konunun da yeniden düzenlenmesi ve döner sermayeden personele pay verilmesi döner sermayeli tüm idarelerce uygulanmakta olduğundan tasfiye idarelerine de uygulanmasının daha hakkaniyetli olacağı düşünülmektedir.

Tasfiye İşletme Müdürlüklerinde gümrükçe onaylanmış bir işlem ya da kullanıma tabi tutulmamış eşyaların geçici depolama hizmetleri, gümrüklü sahanın işletilmesine yönelik Tır Giriş-Çıkış İşlemleri ile araçların geçici bırakılması ile doğan ardiye ücretleri, açık arttırmalı satışlarda yapılan teminat ve bedel ödeme işlemleri gibi nakit karşılığı hizmet sunulabilmesine yönelik Vezneler bulunmaktadır.

Ancak vezneler yukarıda sayılan işlemler için sadece Türk Lirası ve nakit karşılığı hizmet vermektedir. Gümrükleme işlemi yapılacak eşyaları taşıyan tır şoförlerinin genellikle yabancı uyruklu olduğu, araçlarını geçici bırakanların ya da dış ticarete konu eşyasını geçici depolama alanına bırakanların yurt dışından geldikleri için yanlarında Türk Lirası bulunamayabileceği ve gümrük idarelerinin genellikle şehir merkezlerinin daha uzağında olduğu düşünülürse vezne işlemlerinin günlük döviz kuru üzerinden döviz cinsinden ödenebilmesi ya da kredi kartı ile ödeme yapılabilmesine imkân tanınmasının günümüz şartlarında neredeyse zaruri bir durum olduğu düşünülmektedir.

Son olarak; Dünyanın medenileşme yolunda hızla ilerlediği bu çağda gümrüklü sahalarının şartlarının da çağın gereklerine göre düzenlenmesi ve gümrüklü sahalar ile gümrük idarelerine ait tır parklarının iyileştirilmesi gerekmektedir. Birçok gümrük idaresinde bulunan ambarlarda tuvalet, duş, giyinme odası, kişilerin kullanımına mahsus dolap gibi zaruri ihtiyaçlar bulunmamakla birlikte hava koşullarının kötü seyrettiği günlerde ambarlar bakımsız ve eski olduğu için çok soğuk ve çalışma koşulları zor durumdadır. Öncelikle devletin ekonomisine bu kadar büyük katkı sağlayan bir kurumun personelleri için çalışma koşullarını düzenlemesi gerektiği düşünülmektedir. Gümrük idarelerinin ülkelerin dışarı açılan kapısı yani görünen yüzü olduğu düşünülürse, gümrük işlemlerin yürütüldüğü yerlerin bir kompleks şeklinde olması, tüm idarelerin ve laboratuvar müdürlüğünün derli toplu bir yerde bulunması, personele ve vatandaşa yönelik sosyal ihtiyaçların karşılanması (spor, kütüphane, dinlenme odası, kafeterya, restoran, tuvalet, duş,

banka, postane, market) gibi yeniliklerin de Bakanlık profiline pozitif bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

8. GEÇMİŞ YIL ÇALIŞMALARI

Gümrük işlemlerine tabi eşyalar belirlenen süreler içinde gümrük işlemlerinin tamamlanmaması ya da eşyanın serbest dolaşıma girmesi halinde söz konusu eşyalar, gümrük idareleri tarafından tasfiye işlemine tabi tutulurken bununla birlikte yasa dışı yollardan Türkiye topraklarına sokulmaya çalışılan eşyalarda aynı şekilde tasfiyeye tabi tutulurlar.

Özetle, tasfiye kavramı, eşyanın gümrükte kalmasından ve kaçak olarak yakalanmasından sonra tekrar ekonomiye kazandırılması adına yapılan çalışmalardır. Yapılan literatür incelemesinde, Türkiye’de gümrük tasfiye işlemlerine ilişkin sadece bir çalışmaya rastlanmıştır.

Gümrük işlemlerinden doğan tasfiye ile ilgili araştırmalar kısıtlı olup; Coşgun (2011), gümrüğe tabi ihraç veya ithal edilen eşyaların gümrük bölgesine giriş ve çıkışı ile antrepolarda muhafaza edilmesine kadar birçok prosedüre tabi oldukları; işleyişteki aksamaların, süresi içerisinde gümrük işlemlerinin tamamlanmamasından dolayı tasfiye sürecinin başlamasına kadar geçen antrepolarda muhafaza edilmeleri, sözleşmelerin tarafları, taşıyıcıların rollerine değinmiştir.³⁸

Özgür (2010), gümrük teşkilatındaki sorunlar yüzünden bazı düzenlemeler yapılması gerektiği; Gümrük Teşkilatının mevcut durumu, idari yönetim ve denetim anlayışındaki değişim ihtiyacı bunlara çözüm önerileri olarak nelerin nasıl yapılabileceği hususundaki öngörülere değinmiştir.³⁹

Soylu (2013), gümrük idarelerinin ülkedeki her sektörü etkileyen ciddi bir öneme sahip olan teşkilat olmasından dolayı bugüne kadar gümrüklere gereken önemin verilmemesinden dolayı bilinçsiz kararların verilmesi ile gümrük idarelerinin imajını yanlış

³⁸ Özlem KARAMAN COŞKUN, ‘‘Gümrük Antrepoları, Eşyanın Tasfiyesi ve Antrepo Ücretinden Sorumluluk’’ Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt:17, Sayı:1-2 Sayfalar: 377-392

³⁹ Bünyamin ÖZGÜR, ‘‘ Gümrük Teşkilatının Sorunları ve Yeniden Yapılandırılması’’ Gümrük Dünyası Dergisi, Sayı:1 Sayfalar: 5-24

yansıttığından ve bu sebeple etkili idare, kontrollü iş bölümü, verimliliğin artırılması hususunda çalışmada bulunmuştur.⁴⁰

Üyümez ve Gültekin (2016), dış ticaretin gelişmesiyle işlemlerin niteliği ve gelişimi artmış ve gümrük idarelerinin de değişime girmesi gerektiği; gümrük işlemleri sürecinde hızlı, kolay ve sağlıklı denetime tabi tutularak işlemlerin tamamlanması konuları öngörülmüş ve çalışmada mevzuatın kavramsal yönü, kapsamı, süreci yöntemi ve gümrük denetimi incelenmiştir.⁴¹

Geçmişteki araştırmalarda gümrük işlemleri üzerine araştırmalar yapılmış olsa da; gümrükteki tasfiye sürecine ait reform önerilerinin oluşturulması üzerinde herhangi bir çalışma yapılmamış olmasından dolayı keşifsel bir nitelik taşımaktadır. Bu araştırma ile literatürde eksik olduğu düşünülen reform önerileri üzerindeki değerlendirmelerin alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu amaçla ilerleyen bölümde detaylı bir şekilde açıklanacağı üzere, veri toplama yöntemi olarak, nitel araştırma yöntemlerinden mülakat tekniğine başvurulacaktır. Bu nedenle bu başlık altında literatürde mülakat tekniği ile ilgili yapılan çalışmalardan bazıları aşağıda özetlenmektedir.

Şengül (2017), çalışmasında nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniğini kullanarak Mudurnu Örneğini kullanarak yerel girişimcilik faaliyetlerinin değerlendirilmesi ile yerel girişimcilerin bölgesel kalkınmada teşvik ve desteklerle yerel girişimcilere destek olunması gerektiği hususlarında bulgular elde edilmiştir.⁴²

Akbıyık ve Kalkanay (2014), çalışmalarında nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak maksimum çeşitlilik örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Çalışmada okul öncesi kurumlarda görev yapan yönetici ve öğretmen görüşleri ele alınarak düşünme becerisi öğretiminin yapılmadığı ve yapılıp yapılamayacağı hususunda değerlendirmelerde

⁴⁰ Sabri SOYLU, “Gümrük ve Dış Ticaret İdarelerinde Yeniden Yapılanma” Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2013

⁴¹ Erkan Mustafa ÜYÜMEZ, Raşit GÜLTEKİN, “Gümrük Denetimi:Türkiye Uygulamaları Analizi” Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:8, Sayı:14 , 2016

⁴² Serkan ŞENGÜL “Yerel Girişimcilik ve Turizm İlişkisine Dair Çıkarımlar: Mudurnu Örneği, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt:15, Sayı:1, sayfa:126

bulunulmuştur.⁴³

Yıldırım (2011), çalışmasında okul müdürlerinin motivasyonun arttıran ya da bozan durumları yani okul müdürlerinin çalışma isteğinin eğitim sistemine olan başarısını etkileyip etkileyemeyeceği konusunda araştırma yapılmıştır. Nitel araştırma yöntemlerinden yararlanılarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniğine başvurulmuş böylece doğrudan görüş ve düşüncelere ulaşılmıştır.⁴⁴

Topsakal, Merey ve Keçe (2013), Van iline göç eden ailelerin çocuklarının eğitim-öğretim hakları, eğiti eşitliği, eğitimde fırsat eşitliği çevrelerine uyum sağlamaları gibi konular ile ilgili çalışmalarında nitel araştırma yöntemlerine ile veri toplama aracı olarak olarakta görüşme tekniğini kullanarak doğrudan bilgilere ulaşmaya çalışmışlardır. ⁴⁵

Tepeli, Arıcı (2012), çalışmalarında öğretmen adaylarının, günümüzde internetin yaygınlaşması üzerinde kütüphane kullanımındaki görüş ve düşüncelerine ulaşmaya çalışılarak; önemi, ne kadar yararlandığı, ders için olup olmadığı hususundaki olgulara ulaşmaya çalışmışlardır. Bu sebeple nitel araştırma yöntemlerine başvurarak veri toplama aracı olarak ise görüşme formu kullanılmıştır. ⁴⁶

Karadağ (2014), ilköğretim düzeyindeki öğrencilerin okumaya olan ilgisi, tutum ve alışkanlıkları konularında 2000-2012 yılları arasında ilköğretim seviyesinde yapılan araştırmalarda lisansüstü tezlere dayanarak yapmış olduğu çalışmasında nitel araştırma yöntemine başvurmuş ve araştırma verileri ise içerik analizi ile değerlendirilerek lisansüstü tezlerin karşılaştırılmalı analizi yapılarak var olan durumu ortaya koymaya çalışmıştır.⁴⁷

Çayır ve Akkoyunlu (2015), çalışmalarında ilkokul üçüncü ve dördüncü sınıf

⁴³Cenk AKBIYIK ve Gülsüm KALKANAY” Okul Öncesi Yönetici ve Öğretmenlerin Düşünme Becerilerinin Öğretimine Yönelik Algıları: Bir Durum Çalışması” Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi 29(1)

⁴⁴ Nail YILDIRIM “ Okul Müdürlerinin Motivasyonları Üzerine Nitel Bir İnceleme” AİBÜ, Eğitim Fakültesi 11(1), 2011, 71-85

⁴⁵ Cem TOPSAKAL, Zihni MEREY, Murat KEÇE, “ Göçle Gelen Ailelerin Çocuklarının Eğitim- Öğretim Hakkı ve Soruları Üzerine Nitel Bir Çalışma” Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi Cilt: 6 Sayı: 27, 2013, 547-560

⁴⁶ Yusuf TEPELİ, Doç. Dr. Ali Fuat ARICI, “Öğretmen Adaylarının Kütüphane Kullanımına İlişkin Nitel Bir Araştırma” Dil ve Edebiyat Eğitim Dergisi, Cilt:1, Sayı:3, 2012, Sayfa:64-74

⁴⁷ Ruhan KARADAĞ, “ Okuma İlgisi, Tutumları ve Alışkanlığı Konusunda Yapılmış Çalışmaların Lisansüstü Tezlere Dayalı Analizi: YÖK ve ProQuest Veri Tabanları Örnekleme”, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:35 (Ocak2014/I),sayfa: 1-17

öğrencileri üzerinde felsefe eğitiminin bilişsel, duyuşsal, ve sosyal alanlarda öğrencileri nasıl etkilediği hususundaki davranışlarını gözlemleyebilmek için nitel araştırma yöntemlerine başvurulmuş ve veri toplama aracı olarak; gözlem, doküman ve görüşme teknikleri kullanılarak değerlendirmeler yapılmıştır.⁴⁸

⁴⁸ Nihan AKKOCAOĞLU ÇAYIR, Buket AKKOYUNLU, ” Çocuklar İçin Felsefe Eğitimi Üzerine Nitel Bir Araştırma” Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry(TOJOI), Cilt: 7, Sayı: 2, Nisan 2015, Sayfa: 97-133

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

TASFİYE BEKLEME İŞLEMLERİNE İLİŞKİN UYGULAMA

1. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırmanın amacı, Ticaret Bakanlığı bünyesinde gerçekleşen gümrük sürecindeki tasfiye işlemleri ve faaliyetlerinin daha kısa sürede ve güvenli olarak gerçekleşmesi ile aynı zaman zarfında da kamu zararına neden olmayacak ve vatandaşı da mağdur etmeyerek, ülke ekonomisine daha fazla gelir sağlanabilmesi için yönetici ve çalışanların algı ve düşüncelerine başvurularak bürokrasi ve zaman kaybının önüne geçilmesine yönelik çözüm önerileri getirmektir.

Araştırma amaçları doğrultusunda çalışmada aşağıdaki soruların cevapları aranmaktadır:

- Tasfiye işlemlerinde ortaya çıkan temel sorunlar nelerdir?
- Ortaya çıkan bu sorunların ortadan kaldırılmasında ne gibi düzenlemeler yapılması gerekmektedir?

2. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

Araştırmada, Ticaret Bakanlığı bünyesinde gerçekleşen gümrük işlemlerindeki tasfiye süreci ve yöntemlerine ilişkin sorunların tespit edilmesi ve süreçlerin geliştirilmesi konuları üzerinde durulacaktır. Alanyazında Türkiye’de konu ile ilgili benzer bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle çalışma sonuçlarının alanyazına katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bununla birlikte elde edilen sonuçların konu ile ilgili uygulamacıların da çalışmalarını kolaylaştıracağı ve sorun yaşanan tasfiye süreçlerini iyileştirmeleri noktasında katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

3. VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

Araştırmanın amacına ulaşabilmek için nitel araştırma yöntemine başvurulmuştur. Uygulamanın görüş, düşünce ve önerilere dayanalı bir çalışma yapılmasından dolayı söz konusu yöntemin kullanılması daha sağlıklı sonuçlara ulaşılmasını sağlayacaktır. Araştırmada mülakat tekniği kullanılarak sorun ve çözümlere yönelik derinlemesine bir çalışma yapılabileceği düşüncesi ile hareket edilmiştir.

Yapılan çalışmada nitel araştırma yöntemleri tercih edilerek daha sağlıklı sonuçlara ulaşılacağı düşünülmüş ve verilerin toplanması ile değerlendirilmesi açısından ise mülakat tekniği kullanılmıştır.

“Kişilerin birtakım yönlerini tanıtmak veya bir konuyu aydınlatmak için, kişilerle veya uzmanlarla yapılan görüşmelere mülakat denir. Başka bir ifadeyle mülakat, bir şahsın herhangi bir konu ile ilgili bilgi ve düşüncelerini öğrenmek, bir olayı aydınlatmak maksadıyla yapılır. Bilimsel araştırmalarda bazen bir olay ve olgu ile ilgili tek kaynak şahıslar olabilir. Görüşme, kişi/kişilerle yüzyüze, telefonla, veya diğer görsel/ işitsel araçlarla önceden belirlenmiş soruları sormak ve cevaplar almak suretiyle yapılır. Anket tekniğine göre daha esnektir. Görüşmenin mutlaka yüzyüze olması gerekmez. Bu tekniğin kullanılmasındaki amaç ise kurum çalışanlarının görüş, düşünce ve öngörülerini doğrudan ele alınıp incelendikten sonra değerlendirilmesidir”.⁴⁹

Ancak söz konusu yöntemin avantajları olduğu gibi dezavantajları mümkündür. Çalışma sürecinde katılımcılara ulaşılması, kimi katılımcıların gerçek çözümü ifade etmekten çekinmeleri, bulgu ve olguların zaman içerisinde değişebildikleri, katılımcılar tarafından ifade edilirken değişkenlerin karmaşık ve iç içe geçmiş olarak anlatılması ve bunların doğrudan şeffaf olarak raporlanması, aynı araştırma sonucunun tekrarının yapılması durumunda değişiklik gösterebileceği gibi farklı durumların olması araştırmacının çalışma şartlarını zorlaştırdığı bilinmektedir.⁵⁰

⁴⁹ Editör: Zeki KAYA, Mehmet ŞAHİN Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri 2. Baskı, Konya, Eğitim Kitabevi, 2013, sayfa: 40-41

⁵⁰ Ali YILDIRIM, Hasan ŞİMŞEK, Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2018

4. ARAŞTIRMANIN KISITLARI

Mülakat tekniğine dayanan birçok çalışmada olduğu gibi, bu çalışmanın da bazı kısıtları bulunmaktadır.

Çalışmanın ilk kısıtı; araştırmanın gerçekleşmesinde katılımcıların bilgi, birikim ve deneyimlerinin müdahale edilmeden doğrudan saf halde aktarılmasıdır. Bu durum çalışmanın sürecin uzatmış ve çalışmanın şartlarını zorlaştırmıştır.

Çalışmanın bir diğer kısıtı ise örneklem sayısı ile ilgilidir. Araştırma aşamasında Türkiye'deki 17 işletme müdürlüğü ile de iletişime geçilmesine karşın, bu müdürlüklerden sadece 9 tanesi ile mülakat gerçekleştirilmiştir.

Çalışmanın önemli bir diğer kısıtı da zamandır. Zaman kısıtı nedeniyle birbirlerinden çok uzak noktalarda bulunan işletme müdürlükleri ile yüz yüze mülakat yapılması mümkün olmamıştır. Bu nedenle yapılan mülakatlardan bazıları telefon ya da Elektronik Belge Yönetim Sistemi gibi iletişim araçları kullanılarak tamamlanabilmiştir.

Çalışmanın bir diğer kısıtını ise uygulamacının çalışmış olduğu müdürlüğün araştırmaya dahil edilmesinden kaynaklanan etik sorun oluşturmaktadır. Bu nedenle, uygulamacının çalışmış olduğu müdürlük araştırmaya dahil edilmeyerek; bu kısıtın ortadan kaldırılmasına çalışılmıştır.

Çalışmanın son kısıtı ise veri toplama yöntemi ile ilgilidir. Nitel araştırmadaki gibi sayısal sonuçlara varmanın mümkün olmadığı, duygu, düşünce, algı, bilgi, deneyim gibi farklı olguları ortaya koyarken zaman içerisinde de katılımcılar açısından bu olguların değişiklik gösterebileceği, çalışmanın tekrarlanması halinde ise aynı sonuçlara varmanın çok güç olması açısından çalışmanın şartlarını zorlaştırmıştır.⁵¹

⁵¹ Ali YILDIRIM, Prof. Dr. Hasan ŞİMŞEK, Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık, 2018

5. VERİ TOPLAMA ARACI VE SÜRECİ

Araştırmada verilerin elde edilmesinde mülakat yöntemi kullanılmıştır, mülakat formu için sorular hazırlanırken ilgili kurumda çalışan yetkili idari amirler ve işlemleri gerçekleştiren memurlar ile ön görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Ön görüşmelere dayanılarak hazırlanan yapılandırılmış mülakat formu hazırlanmıştır. Bu görüşme yönteminde sorular önceden herkese aynı soruların sorulması şartı ile belirlenip standartlaştırılmış olarak yöneltilir, görüşmede derinlemesine bilgi edinilmez.⁵²

Yapılacak olan çalışmanın uygulamasına geçilmeden önce Ticaret Bakanlığına başvurularak, araştırmanın yapılabilmesi için izin istenmiştir. Resmi iznin alınmasına müteakip (Bkz ek 14); bakanlık bünyesinde bulunan 17 işletme müdürlüğün tamamına çalışmaya katılmaları için izin yazısı gönderilmiştir.

Araştırma sürecinde, Bursa, İzmir, Edirne ile yüz yüze görüşülerek mülakatlar tamamlanmıştır. Diğer işletme müdürlüklerinin uzak mesafede olmasından dolayı zaman ve maliyet açısından Mersin, Gaziantep ve İskenderun ile mülakatlar telefon üzerinden gerçekleştirilmiştir. Ağrı Antalya ve Şırnak müdürlükleri ise mülakat sorularına vermiş oldukları cevapları ile Elektronik Belge Yönetimi Sistemi üzerinden araştırmacıya ulaştırmışlardır.

Hazırlanan mülakat formu toplamda 11 sorudan oluşmaktadır ve önceden hazırlanmış olan sorulardan 9. soruya ait olan Kanun Hükmünde kararname ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Ekonomi Bakanlığı'nın birleştirilmesi hususundaki soru süreç içerisinde kurum içerisindeki çalışma yönetmeliğinin öngörülemeyen değişimlerden dolayı kaldırılmıştır. İlk soru ve 11. 12. Sorular ortak olarak değerlendirilmiştir. (Bkz ek 13). Mülakat soruları içerik olarak, gümrük tasfiye işlemlerinin genel sorunlarını tespit etmek ve süreci kolaylaştıracak geliştirmelerin tespitine yönelik olarak dizayn edilmiştir.

⁵² Prof. Dr. Zeki KAYA, Yrd. Doç. Dr. Mehmet ŞAHİN (editörler) Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri 2. Baskı, Konya, Eğitim Kitabevi, 2013, sayfa: 41

6. ARAŞTIRMA BULGULARI

Araştırmaya katılan bölge müdürlükleri ve bu müdürlüklere ilişkin kodlamalar Tablo 5’de gösterilmektedir.

Tablo: 5 Katılımcılara Ait Tanımlayıcı Bilgiler

Kodlama	Şehir	Bölge Müdürlüğü	Kurum
T1	AĞRI	GÜRBULAK GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	GÜRBULAK TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ
T2	GAZİANTEP	GAP GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	GAZİANTEP TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ
T3	ANTALYA	BATI AKDENİZ GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	ANTALYA TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ
T4	İSKENDERUN	DOĞU AKDENİZ GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	İSKENDERUN TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ
T5	BURSA	ULUDAĞ GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	BURSA TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ
T6	EDİRNE	TRAKYA GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	EDİRNE TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ
T7	ŞIRNAK	İPEKYOLU GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	HABUR TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ
T8	İZMİR	EGE GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	İZMİR TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ
T9	MERSİN	BATI AKDENİZ GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ	MERSİN TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ

Tablo 5 incelendiğinde katılımcıların tamamının Ticaret Bakanlığı bağlantısı Tasfiye İşletme Müdürlüğü personelleri olduğu görülmektedir. T4 olarak kodlanan İskenderun Tasfiye İşletme Müdürlüğü ve T7 olarak kodlanan Habur Tasfiye İşletme Müdürlüğü (Şırnak) dışındaki tüm Tasfiye İşletme Müdürlükleri, sorulara müdürlük olarak ortak cevap verilmiş; ancak İskenderun Tasfiye İşletme Müdürlüğü ve Habur Tasfiye İşletme Müdürlüğü’nün mülakatlarında ise personellerin cevapları ayrı ayrı değerlendirilmiştir. Bu

bağlamda T4 ve T7 olarak kodlanan yanıtlarda (a), (b), (c),... gibi alt maddeler oluşturularak cevaplar işlenmiştir. Ayrıca yapılan mülakatlarda sorulan sorular birbirinden bağımsız olarak ele alınmış ve her tabloya soruların cevaplarına yönelik cevaplar işlenmiştir.

Tasfiye iş ve işlemlerinin geliştirilmesine yönelik bulgular Tablo 6'da gösterilmektedir.

Tablo 6: Tasfiye İş ve İşlemlerinin Geliştirilmesine Yönelik Bulgular

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) ve Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS) Entegrasyonu önerimizin Tasfiye iş ve işlemlerinin hızlandırılmasına yönelik olarak faydaları neler olabilir ve bu sistemlerde yapılabilecek reformlar hakkında görüşleriniz nelerdir?	Entegrasyon	Hızlı ve Kontrollü Tasfiye	<p>T1: Zamandan tasarruf, şeffaflık ve kontrol edilebilirlik sağlayacaktır.</p> <p>T2: Elektronik Belge Yönetim Sistemi ile Tasfiye Yönetim Sisteminin entegre edilmesi, eşya veya araçlara ait satış dosyasında bulunması zorunlu bilgi ve belgelere ulaşılması bakımından avantaj sağlayacağı, bu yönüyle de iş ve işlemleri hızlandıracağı, ilgili gümrük idaresince düzenlenecek ve Tasfiye Yönetim Sisteminden alınacak TTB, ayniyat tutanakları, tespit ve tesellüm tutanakları gibi belgelerin asıl evrak niteliğinde olması (Bakanlığımız personeline kullanılan elektronik imza ile imzalanmasının sağlanması) oluşturulacak işlem dosyalarının daha hızlı bir şekilde hazırlanmasına olanak sağlayacağı, düşünülmektedir.</p> <p>T4: a) EBYS'nin TYS ile entegre edilmesi halinde bilgi ve belgelere ulaşmanın kolaylaşacağı ve bu sayede zaman kaybının ortadan kaldıracacağı, iş verimliliğinin artıracacağı düşünülmektedir.</p> <p>T4 c): TTB'lerin ve ödeme işlemlerinin akibeti ile ilgili yazışma ve TYS durumunun tek bir yerden görülebilmesi işlerin hızlanması ve her iki programda aynı işlem safhasında olmasının kontrolü açısından başarılı olacaktır.</p> <p>T2 d) : İhale ilan sürecinde oluşan zaman, maliyet, iş yükü, yazışma gibi; iş ve işlemlerin daha hızlı yürütülmesi açısından olumsuz sayılabilecek etkenlerin etkisini ortadan kaldırmaktadır.</p> <p>T5: TYS'ye geçiş yapılmasıyla birlikte yaşanan kolaylıklar,</p> <p>a)manuel defter tutulmaması,</p> <p>b)TTB'si düzenlenen eşyanın Tasfiye ambarına kayıt edilirken TTB numarasının yazılarak eşyayı çağırıp marka, model. vs. düzeltilerek veya eklenerek kayıt yapılması,</p>

Tablo 6: (Devamı)

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) ve Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS) Entegrasyonu önerimizin Tasfiye iş ve işlemlerinin hızlandırılmasına yönelik olarak faydaları neler olabilir ve bu sistemlerde yapılabilecek reformlar hakkında görüşleriniz nelerdir?	Entegrasyon	Hızlı ve Kontrollü Tasfiye	<p>b)TTB'si düzenlenen eşyanın Tasfiye ambarına kayıt edilirken TTB numarasının yazılarak eşyayı çağırıp marka, model. vs. düzeltilerek veya eklenerek kayıt yapılması,</p> <p>c. Geri dönük eşya aranmasında kolaylık sağlanması,</p> <p>d.Tasfiye listesinin düzenlenmesi işleminin kolay olması,</p> <p>e. Eşyanın imhalık, satış, tahsis gibi tasfiye durumun belirlenerek takibinin kolaylıkla yapılması,</p> <p>f. Ambarlar arasında transferler olması nedeniyle kayıt sisteminin kolaylaşması</p> <p>g. Genel Müdürlüğümüzün ve Müdürlük Makamlarımızın sistemlerimizi rahatlıkla kontrol edebilmesi konusunda kolaylıklar sağlamaktadır.</p>
		Arşivleme	<p>T5 b) EBYS ve TYS'nin uyumlu ve anlaşılabilir olması halinde hem iş ve işlemleri hızlandırabilir hem de arşivleme sistemi kolaylaştırabilir.</p> <p>d) EBYS ve TYS'nin uyumlaştırılması- belge ve dokümanların tamamına ulaşılabilir olması, arşivleme sistemini kolaylaştıracak, iş ve işlemleri hızlandıracak ve faydalı olacaktır.</p> <p>e) EBYS ve TYS'nin uyumlaştırılması- belge ve dokümanların tamamına ulaşılabilir olması, arşivleme sistemini kolaylaştıracak, iş ve işlemleri hızlandıracak ve faydalı olacaktır.</p> <p>f) TYS ile e-ihale sisteminin entegre edilmesine benzer şekilde TYS ile EBYS'nin de entegre hale getirilmesinin iş ve zaman kaybının önüne geçeceği, verimlilik sağlayacağı ve kullanım kolaylığı yaratacağını düşünmekteyim.</p> <p>T6: Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) nin Tasfiye yönetim Sistemi ile uyumlaştırılarak belgelerin tamamına ulaşılabilir olması Gelen TTB ile yazışmaların tek çatı altında takibinde kolaylık sağlayabilir. Eğitim ve uygulama ile geliştirilebilir.</p> <p>T2 a): İşletme Müdürlüğüne ait Kaçak, Tasfiyelik Eşya Ambarlarına alınan veya ambarдан çıkışı yapılan eşyaların manuel ortamda tutulan kayıtlarının, TYS Ambar modülü uygulamasıyla elektronik ortamda tutulması; gerekli olması halinde sayım dokümanları, mevcut stok raporları, teslim fişleri gibi sistem çıktısı olarak alınabilen belgelerin daha hızlı ve kolay ulaşılabilir olması; ihtiyaç doğması halinde merkezden kontrol ve denetim kolaylığı sağlaması gibi hususlarda fayda sağlamaktadır.</p>

Tablo 6: (Devamı)

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) ve Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS) Entegrasyonu önerimizin Tasfiye iş ve işlemlerinin hızlandırılmasına yönelik olarak faydaları neler olabilir ve bu sistemlerde yapılabilecek reformlar hakkında görüşleriniz nelerdir?	Entegrasyon	Teknolojik Geliştirmeler	<p>T9: Çok büyük kolaylık sağlayacağını düşünmekteyim. TYS'den gelen TTB'lerin üst yazısı da EBYS'den gelmekte olup TYS'den gelen evraka işlem yapıldığında EBYS'den de otomatik düşüm yapılabilir ve EBYS'de yapılan tüm yazışmalar TYS'de tespit ve tahakkuk belgesi incelendiğinde görülebilmesi işleri kolaylaştıracaktır.</p> <p>T6: TYS geçiş yapılmasıyla, Müdürlükler arası değişik uygulamaların önüne geçilmiştir (Excel veya TİOP girişi) sistem üzerinden başlatılıp devam edilmesi nedeniyle zaman ve iş kaybı yaşanmamakta yapılabilecek hataların önüne geçilmiştir. İstatistiki bilgilere daha kolay ulaşılabilen e eşyanın takibi daha kolay yapılabilmektedir. Tasfiyenin daha hızlı İşlemesi için gelen TTB'lerin e imzalı olarak gelmesi nedeniyle Müdürlüklerin birbirine uzak olması nedeniyle posta ile aslının beklenilerek zaman kaybı yaşanmayabilir. Personele servislerde görevlendirilerek EBYS, TYS E- İhale eğitimleri verilmeli.</p> <p>T4 c): Tek bir program üzerinden modüler olarak iş ve işlemlerin yürütülmesi kolaylığının (tasfiye yöntemi belirleme, karar alınabilmesi, belge ve klasör ekleme özellikleri) bulunması yanında Gümrük Müdürlüğü ve İşletme müdürlüğü arasında hızlı bir şekilde TTB'lerin dolaşımının sağlanması hususu, İyileştirilebilir yanı ise muayene memurlarının tahakkuk yapması aşamasında GTİP göre otomatik olarak verilerin yazılması modülünün eklenmesi yapılarak maddi hesap hataların önüne geçilebileceği düşünülmektedir.</p>

Tablo 6'da Tasfiye İşletme Müdürlüklerinde kullanılmaya başlanan programlar entegrasyon temasıyla değerlendirilerek "Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) ve Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS) Entegrasyonu önerimizin Tasfiye iş ve işlemlerinin hızlandırılmasına yönelik olarak faydaları neler olabilir ve bu sistemlerde yapılabilecek reformlar hakkında görüşleriniz nelerdir?" sorusu sorulmuş ve "Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) ve Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS) Entegrasyonu açısından faydaları" olarak geliştirilen yeni programların ne gibi yararlar sağladığı hakkında görüşler alınmış ve gelişmeye devam edilebilmesi ve programlarda iyileştirmeler yapılabilmesi açısından programların asıl kullanıcılarının gördükleri eksikliklerin en doğru sonucu vereceği

düşüncesiyle konu “Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS) ve Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS) 'nin geliştirilmesi ve iyileştirilmesine yönelik yapılabilecek yenilikler” hususları olarak ele alınmıştır.

Katılımcıların perakendecilik eşyanın internetten satışına ilişkin vermiş olduğu cevaplara ilişkin bulgular Tablo 7’de gösterilmektedir.

Tablo 7: Perakendecilik Eşyanın İnternette Satışına İlişkin Bulgular

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Perakendecilik eşya satışında E-Perakende sistemine geçilmesi tasfiye iş ve işlemlerini nasıl etkiler?	İnternet üzerinden satışlar	Katılımcı Sayısı	<p>T2: Perakende satılması kararlaştırılan eşyanın elektronik ortamda satışa sunulması, e-ihale sisteminin sağladığı yararlarından faydalanılmasına etki edecektir. Reyonda bulunan eşyalar hariç olmak üzere perakende ambarında bekleyen eşyaların elektronik ortamda hazırlanan ilan ile daha fazla alıcıya ulaşabileceği gibi eşya sirkülasyonunu hızlandıracağı ve Döner sermayeye daha fazla gelir sağlaması açısından faydalı olacağı düşünülmektedir.</p> <p>T3: Gerekli alt yapının ulaştırılması ve sorunların minimize edilmesi sonucu e-perakende satış ile daha fazla istekli faydalanmış olur.</p> <p>T4: a) İyi bir tasfiye yöntemi daha da yaygınlaştırılmalıdır. Bir kaç il ile sınırlı olmamalı. b) Her şeyin internette satılabildiği bir zamanda gayet olumlu ve güzel olur, aynı zamanda da alıcılar çoğalır.</p>
		Alt Yapı Eksikliği	<p>T9: E-perakende fikri kulağa hoş gelmektedir. Ancak altyapı ve personel eksikliği nedeniyle zor olacağı düşünülmektedir. Ancak tüm tek bir merkezde perakende üssü oluşturulup personel artırımı yapılarak kargolama, iade, ödeme gibi düzenlemeler yapılırsa olabilir.</p> <p>T5: Perakendecilik eşyanın E- Perakende yolu ile satışının yapılabilmesi için, Uzaktan Satış Yönetmeliğine uygun olarak 1 ay içerisinde ürünün iade edilmesi halinde sıkıntı yaşanacağı, ayrıca satılan eşyaların garanti kapsamında olmaması nedeniyle kargoda zarar görmesi halinde, zararın nasıl karşılanacağı hususunda sıkıntılar yaşanabileceğinden yeni mevzuat düzenlenmesi gerekmektedir. Perakende eşyanın E-Perakende sistemi ile satışının uygun olmayacağı düşünülmektedir.</p>

Tablo 7. incelendiğinde e-perakende sisteminin getireceği avantaj ve dezavantajların ele alındığı görülmektedir. Katılımcılar; daha fazla istekliye ulaşılabilmesi, stokların daha

hızlı eritilmesine olanak sağlaması ve daha fazla gelir elde edilmesi açısından değerlendirdiğinde bu sistemin avantajlı olacağını belirtmişlerdir.

Bununla birlikte, ürün çeşitliliği, personel ve teçhizat bağlamında Müdürlüklerdeki alt yapı eksikliği, iade ve değişim işlemlerinin zor olacağı, ürünlerin garanti kapsamında olmayışı açısından emek ve zaman kaybına neden olacağı değerlendirilmektedir.

Katılımcıların, bekletilmeyecek eşyanın internetten satışına ilişkin sorulara vermiş oldukları cevaplara ilişkin özet Tablo 8’de gösterilmektedir.

Tablo 8: Bekletilmeyecek Eşyanın İnternette Satışına İlişkin Bulgular

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Bekletilmeyecek eşya satışında e-ihale ile satılabilmeli mi ? Neden ?	İnternet üzerinden satışlar	Katılımcı Sayısı	<p>T6: Bekletilmeyecek Eşya olarak tanımına giren yaş meyve sebze, kesilmiş et ve et ürünleri, dışında (Canlı kedi, köpek, güvercin, muhabbet kuşu, koç, koyun, dana, düve, sığır) cinsi hayvanların alıcı çıkmamakta, ya da açık artırmaya; az sayıda kişi veya firma tarafından haberdar olanlar katılmaktadır. Karantina süresi beklediğinden dolayı karantina süresi bitmesini müteakip daha çok alıcı ve istekliye ulaşılacağından, daha yüksek bedelle satılabileceğinden beklemesi mümkün olan eşya veya canlı hayvanların e – ihale yolu ile satılmasının daha iyi olabileceği ön görülmektedir.</p> <p>T4: b) Bekletilmeyecek eşya satışı e- ihale ile satılabilmeli, böylece daha fazla alıcıya ulaşarak rekabet ortamı artırılır ve tasfiye süreci hızlandırılır.</p> <p>c)Türkiye'nin her yerinden elektronik ortamda satışa çıkacak bekletilmeyecek eşyaya katılımcı sayısının artması ile hızlı bir şekilde tasfiye sürecinin tamamlanması hususu dikkate alındığında bekletilmeyecek eşyalarında e ihale ile satışının yapılması gerektiği düşünülmekte karantina süresi bitmesine müteakip daha çok alıcı ve istekliye ulaşılacağından, daha yüksek bedelle satılabileceğinden beklemesi mümkün olan eşya veya canlı hayvanların e – ihale yolu ile satılmasının daha iyi olabileceği ön görülmektedir.</p>

Tablo 8 incelendiğinde katılımcılar, bekletilmeyecek eşyanın satışında e-ihale sistemine geçilmesi tasfiye iş ve işlemlerini nasıl etkilediği ve bu hususta yaşanacak avantaj ve zorluklarına ilişkin farklı görüşler ortaya koymuştur. Bu görüşlerin ortak noktası ise gerekli altyapı, zaman yönetimi ve ihale hazırlık işlemlerinin hızlandırılması durumunda daha çok alıcıya ve istekliye ulaşılması bakımından avantajlı olacağını ve rekabete dayalı

olarak daha yüksek bedele satılabileceğidir.

Araştırmaya katılanların tasfiye yönetim sisteminin özel antrepolarda kullanılabilmesine yönelik sorulara vermiş oldukları cevaplar Tablo 9’da yer almaktadır.

Tablo 9: Tasfiye Yönetim Sisteminin Özel Antrepolarda Kullanılabilmesine Yönelik Bulgular

Soru	Tema	Kod	Alıntı
TYS’de Bölge Müdürlükleri denetimindeki antrepoların tasfiye listeleri ve stoklarına ulaşılabilme şansı olması halinde oluşabilecek avantaj ve dezavantajlar nelerdir?	TYS’nin antrepolarda kullanılması	İşlemlerin hızlanması	<p>T2: Bölge Müdürlüklerinin, bağlı idareler ve denetimindeki antrepoların tasfiye listeleri ve stoklarına ulaşılabilmesinin bu konu ile ilgili yapılan yazışmaları azaltacağı ve İşletme Müdürlüğüne takip edilemeyen depo, ambar, antrepolardaki eşyaların neler olduğu ve süreler itibari ile tasfiyelik hale geldiğinin anlaşılması halinde ilgili Müdürlükten Müdürlükten resmi olarak bilgi, belge, TTB talep edilmesi suretiyle oluşacak zaman kaybının önüne geçerek, nispeten tasfiye sürecini hızlandırılacağı, müşahede edilmektedir.</p> <p>T4: b) TYS’de antrepoların tasfiye listeleri ve stoklarına ulaşılabilme şansı olması halinde tasfiye işlemleri hız kazanacaktır. Dezavantajlı bir durum yaratacağı kanaatinde değilim.</p> <p>g) Tasfiye yapıma adına, Bölge Müdürlüklerinden alınacak olurlar daha hızlı ve doğru TSL hazırlayabilme adına avantaj sağlar.</p> <p>T9: Antrepoların tasfiye listeleri ve stoklarına İşletme Müdürlüklerince de ulaşılabilir olması ile ilgili olarak: Eşyanın antrepo rejimi altında kalış süresinin sınırsız olmasında gözönünde bulundurulduğunda, antrepolardaki stok kayıtlarına İşletme Müdürlüklerince ulaşılmasına gerek duyulmayacağı; Tasfiye Yönetmeliğinin 30/1. maddesinde Tasfiye Listesi düzenlenmesine ilişkin süreçler belirlendiğinden, İşletici kuruluşlarca Tasfiye Listelerinin süresi içerisinde düzenlenip gümrük müdürlüklerine gönderilmesini teminen, caydırıcı tedbir olarak idari yaptırım ile ilgili mevzuat (yetersiz ise) düzenlemesi yapılabilir.</p>
		Takip	<p>T1: Tasfiye işlemlerinin hızlanması ve kontrol mekanizmasının daha hızlı ve doğru çalışmasına katkı sağlayacaktır.</p> <p>T4:Bölge Müdürlüğü denetimindeki antrepoların stoklarının görünmesi ile takibi sağlanıp gümrük müdürlükleri ile irtibata geçilerek tasfiye süreci hızlandırılabilir.</p>

Tablo 9. incelendiğinde; Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS)'nin Bölge Müdürlükleri denetimindeki antrepoların tasfiye listeleri ve stoklarına ulaşılabilme şansı olması halinde oluşabilecek avantaj ve dezavantajlar üzerinde durulmuş ve katılımcıların verdikleri cevaplar ışığında, stoklara ulaşılma konusunda dışarıdan müdahale olasılığının olabileceği ile işlemlerin hızlanacağı ve stok takibi açısından avantajlı olabileceği kodlarına ulaşılmıştır.

Kaçak eşya ve kaçak araçların tasfiye işlemlerinin süresi açısından elde edilen bulgulara ilişkin vermiş olduğu cevaplar Tablo 10'da gösterilmektedir.

Tablo 10: Kaçak Eşya ve Kaçak Araçların Tasfiye İşlemlerinin Süresi Açısından Bulgular

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Kaçakçılık suçunu oluşturan araç ve eşyaların tasfiye işlemlerine kadar 6 aylık bir süre beklenilmesinin getiri ve götürüleri nelerdir? Maliyet, zaman, sahibine iade vs. açısından değerlendiriniz.	Ambar Bekleme Süresi	Değer Kaybı	<p>T3: 5607 Sayılı Kanun'un 16/1 fıkrasındaki sürelere göre Gümrük Müdürlüğünden TTB istenilmekte olup, uygulamada altı ay ve daha uzun bir zaman geçmesi, eşya ve araçta değer kaybına, ambar ve sundurmadaki muhafazasında yaşanan iş gücü kaybına ve yer sorununa neden olmaktadır.</p> <p>T4: a) Çoğu tasfiye işletme müdürlüklerinin araç sundurması, kaçak eşya ambarı ve tasfiye ambarı olmadığından araç ve eşyalar çoğunlukla yedieminlere teslim edilmekte, yedieminlerin alt yapı araç-gereç, teçhizat ve donanım yönüyle yetersiz olduklarından, kaçakçılıktan ve diğer nedenlerle el konulan araç ve eşyalar korunamamakta veya çalınma, telef olma vb. nedenlerle değer kaybına uğramakta veya kaybolmaktadır.</p> <p>T4: d) Altı aylık süre beklenilmeden müsaderesi yapılmalı ve satış bedeli kişi adına muhasebeleştirilip emanete alınmalı. Aksi takdirde araç sayısı artıp, eşya/araç ekonomik ömrünü tamamlamaktadır</p>

		Maliyet	<p>T2: 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda belirlenen eşyanın tasfiyelik hale geliş süreleri, bahse konu kaçak eşyaların ivedilikle milli ekonomiye kazandırılmasını teminen ve eşyanın muhafazası, bakımı, onarımı, istiflenmesi gibi hususlar göz önünde bulundurulduğunda 16. maddede belirtilen sürenin 6 aydan kısa tutulması fayda sağlayacaktır. Ayrıca, kaçak eşya naklinde kullanılan araçların 1 aylık bekleme süreleri makul bulunmaktadır.</p>
		Hukuki ve bürokratik süreç	<p>T6: Kaçakçılık suçunu oluşturan araç ve eşyanın tasfiye işlemlerinde 6 ay beklenilmesi Eşyanın ekonomik kaybı düşünüldüğünde 6 aylık süre fazla görülse de dava safahatları, bilirkişi raporları düzenlenmesi, muhtelif durdurma yazıları, eşyanın cinsi ile ilgili olduğundan iadesi mi, satışı mı daha fayda getirir incelenmesi, değerlendirilmesi açısından makul bir süre. Eşyanın daha az bir süre içerisinde tasfiye edilmesi eşyanın gerçek değeri ile birebir satılmayacağı için kişilerin mağdur olmasına sebebiyet verebilir. Zaman zaman bununla ilgili sorunlarda yaşanmaktadır.</p> <p>T5: Kaçakçılık suçunu oluşturan araç ve eşyaların tasfiye işlemlerine kadar 6 aylık bir süre beklenilmesinin makul olduğu düşünülmektedir. Mahkeme heyetinin eşyayı görmesi, keşfinin yapılması için bu süre gereklidir.</p> <p>T4: b) Kaçakçılık suçunu oluşturan araçlar için 5607 sayılı kanunun 10/2 maddesi uyarınca alıkoyma kararı aranmakla birlikte eşyalar için 6 aylık süre uzun bir süre olup; bu süre zarfında kamu açısından, ambarlarda yer işgal edilmekte, güvenlik riski yaratmakta, eşyanın ekonomik ömrü azalmaktadır. Aynı şekilde sürelerin kısa tutulması halinde, sahibine iade kararı çıkmış olsa dahi, satış bedeli faiziyle iade edileceğinden herhangi bir hak kaybının olmayacağı kanaatindeyim.</p> <p>T8: 5607 Sayılı Kanunun 16/1. Maddesinde belirtilen bekleme sürelerinin uygun olduğu düşünülmektedir. Ancak, kovuşturma aşamasına geçilmiş olması halinde ilgili mahkemesi tarafından eşyanın keşfinin yapılmasını müteakip beklenilmeksizin tasfiye işlemlerine başlanması gerektiği hususunda bu maddede yasal değişiklik yapılması gerektiği mütalaa edilmektedir.</p> <p>T9: Getirileri yazışma ve mahkeme süreçlerinin tamamlanabilecek bir süre olması dezavantajları ise bekleyen eşya ve araçların yıpranması, tamirat maliyetlerinin artması, bir an önce ekonomiye kazandırılmaması, ardiye ücretlerinin fazlalığı ve stokların eritilme sürecinin uzamasıdır.</p>

Bulgular incelendiğinde; katılımcılardan, kaçak eşya ve araçların tasfiyesinde 5607 Sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununda belirtilen ambar bekleme süresinin değerlendirilmesi istenilmiştir.

5607 Sayılı Kanun'un 16/1 fıkrasında "Kaçak şüphesiyle el konulan kaçak akaryakıt hariç her türlü eşya hakkında, el koyma tarihinden itibaren **altı ay**, ancak eşyanın zarara uğraması veya değerinde esaslı ölçüde kayıp meydana gelme tehlikesinin varlığı veya muhafazasının ciddi külfet oluşturması halinde bir ay içinde, gerekli tespitler yaptırılarak soruşturma aşamasında hâkim, kovuşturma aşamasında mahkeme tarafından tasfiye kararı verilir. "denilmektedir hükmü uyarınca konu katılımcılar tarafından üç kod altında ele alınacak şekilde değerlendirilmiştir.

Bir kısım katılımcı altı aylık ambar bekleme süresinin eşya ve araçlarda yıpranma ve zarar görme açısından ciddi değer kaybı oluşturacağını düşünmektedir.

Katılımcıların bir bölümü ise; konuyu maliyet açısından ele almış olup; kaçak olarak yakalanan eşya ve araçların yedieminlerde, antrepolarda bekleme süresinin uzamasının ardiye ücretini arttıracığını düşünmektedir. Ayrıca kaçak eşyanın satış bedeli, vergiler ve eşya için yapılan diğer masraflar ayrıldıktan sonra emanet hesabına alınan tutar olarak hesaplandığı için, davanın sahibine iade kararı ile sonuçlanması halinde hak sahibi, eşyasının gerçek değerinin altında bedel iadesi aldığı düşündüğünden itiraz edebiliyor ve haklı bulunması halinde zararı döner sermaye bütçesinden karşılandığı için bu da kamu zararı doğmasına sebep oluyor. Sürelere ilişkin olarak hukuki ve bürokratik süreçler de olarak ele alınmıştır.

Özel yolla tasfiye işlemleri konusunda yapılabilecek reformlara yönelik bulgular Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: Özel Yolla Tasfiye İşlemleri Konusunda Yapılabilecek Reformlara Yönelik Bulgular

Soru	Tema	Kod	Alıntı
<p>Özel yolla tasfiyeye tabi tutulacak eşyaların ekonomiye kazandırılma sürecinin hızlandırılması ve arttırılmasına yönelik ne gibi reformlar yapılabilir?</p>	<p>Özel Yolla Tasfiye Süreci</p>	<p>Duyarsızlık</p>	<p>T4: a) Özel yolla tasfiyeye tabi tutulacak eşya için MKE özelinde konuşmak gerekirse; anılan kurumca yüksek miktarda eşya olmadıkça eşyalar 2 yıla varan süreler teslim alınmaya gelinmemekte, bu da özel yolla tasfiye sürecini tıkamaktadır. Ya MKE'ye alternatif kurum ve firmaların önü açılmalı ya da TYS üzerinden özel yolla tasfiye kararı alınan eşyaların bilgileri özel bir takip programı ile TYS üzerinden Genel Müdürlük nezdinde listelenmeli ve gerekli miktar/sayı sağlandığı taktirde Genel Müdürlüğümüzce MKE'ye veya ilgili bir başka kurum/firmaya teslimi sağlanmalıdır. Bu şekilde özel yolla tasfiye süreci hızlandırılabilir.</p> <p>b) Bu konuda en çok MKE ile sorun yaşıyor. Çekim programına dahil edilen hurda eşya/araçlar uzun süre MKE tarafından teslim alınmamakla birlikte, teslim alınan emtialarını ödemeye ilişkin dekontları gönderilmemektedir.</p> <p>c) Özel yolla tasfiye hususunda özellikle Müdürlüğümüzün yaşadığı sorun</p> <p>T3: Hurda (geri dönüşüm) ve imha olunacak eşyalarla ilgili listeler gönderilmiş olup, Bakanlığımızca bu konudaki çalışmaların tamamlanması beklenilmektedir. Özel yolla tasfiyede MKE ile uzun sürede sonuç alınmadığından (teslim alınmaya gelinmemesi vb.) geri dönüşüm firmaları ile anlaşılması halinde, özel yolla tasfiye süreci hız kazanacaktır.</p>
		<p>Özel Firmalar ile Anlaşma</p>	<p>T5: Özel yolla tasfiyeye tabi tutulacak eşyaların ekonomiye kazandırılma sürecinin hızlandırılması ve arttırılmasına yönelik, Tasfiye İşletme Müdürlükleri Geri Dönüşüm firmalarına özel yolla tasfiye edilecek eşyaları direk satabilmelidir.</p> <p>T4: Eşyanın imhası yapılmadan diğer kamu kurum ve kuruluşlarına verilebilir.</p>

Tablo 11: (Devamı)

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Özel yolla tasfiyeye tabi tutulacak eşyaların ekonomiye kazandırılma sürecinin hızlandırılması ve arttırılmasına yönelik ne gibi reformlar yapılabilir?	Özel Yolla Tasfiye Süreci	Doğrudan Yerde Tasfiye	T6: Tasfiye Yönetmeliğinde belirtilen özel yolla tasfiyeye tabi tutulacak eşya, belirtilen kurumlara Tasfiye İşletme Müdürlükleri tarafından verilir algısı yerine antrepoların bağlı buldukları gümrük idareleri tarafından ilgili kurumlara teslim edilmesi eşyanın kaynağında tasfiyesinin yapılmasını sağlayabilir zaman kaybının önüne geçilebilir. (Örneğin 4458 sayılı Kanun uyarınca terk edilen ekonomiye kazandırılacak CİTES kapsamı hayvan ve (kürk vb.) hayvan ürünleri, kıymetli madenler gibi eşyalar gümrük müdürlüklerince TASİŞ e teslim edilmeden ilgili Müdürlüğe teslim edilmeli.)

Tablo 11. de özel yolla tasfiye konusu ele alınmış ve katılımcılara Özel yolla tasfiyeye tabi tutulacak eşyaların ekonomiye kazandırılma sürecinin hızlandırılması ve arttırılmasına yönelik ne gibi reformlar yapılabileceği sorulmuş olup; konu genel olarak Makine ve Kimya Endüstrisine devir ve geri dönüşüm yoluyla özel yolla tasfiye olarak ele alınmıştır.

Tablo incelendiğinde katılımcıların Tasfiye İşletme Müdürlüklerinin en çok kullandığı özel yolla tasfiye yöntemi olan Makine ve Kimya Endüstrisine devir konusu üzerinde durdukları ve MKE'nin teslim alma sürecinin uzamasından bahsedilmektedir.

Tasfiye işlemlerinin gümrük açısından önemine ilişkin bulgular Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: Tasfiye İşlemlerinin Gümrük Açısından Öneme İlişkin Bulgular

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Tasfiye işlemlerinin gümrük açısından ne gibi bir önemi vardır?	Ülke Yararına Etkisi	Ekonomik	<p>T4: c) Tasfiye İşletme Müdürlükleri ile Gümrük Müdürlükleri bir bütün olup, Tasfiye yönetmeliğinde belirtilen ambarlar ve antrepolar ile GDY bulunan 4458 sayılı Gümrük Kanununun 177 maddesi uyarınca tasfiyelik hale gelen eşyaların tasfiye İşletme Müdürlükleri ekonomiye kazandırılması bakımından ve gümrük müdürlükleri gözetimi altında bulunan eşyaların serbest dolaşıma girmesi açısından önem arz etmektedir.</p> <p>e) Gümrüklerde bulunan eşyaların elden çıkarılması açısından ve gelir kazanmak adına önemli bir işlevi vardır.</p> <p>f) Yapılan tasfiye işlemleri ile gümrükçe el konulan eşya/araçların hazineye kazandırılması sağlanabilir.</p> <p>T1: Tasfiye yolları kullanılarak sağlıksız kullanımı yasak eşya vb. şeylerin depolama ve imhası ile mükellefiyetlerin yerine getirilmemesi nedeniyle dolaşıma giremeyen malzemelerin ekonomiye kazandırılmasını sağlanarak ekonomiye devlet bütçesine katkı sağlanmaktadır.</p> <p>T4: d) Ekonomiye gelir kazandırır. Kaçak yollarla ülkeye sokulan tütün, alkol, uyuşturucu vb. insan sağlığına zararlı ve ekonomiyi olumsuz yönde etkileyecek maddelerin imhasını gerçekleştirerek topluma ve ekonomiye yarar sağlar.</p>
		Toplum Sağlığı	<p>T5: Tasfiyelik hale gelen eşyanın ekonomiye kazandırılması ve satış işlemlerinde gümrük vergilerinin tahsilatının yapılmasıyla kamuya önemli miktarda gelir sağlamaktadır. Bunun yanında güvenli olmayan ürünlerin piyasaya sürülmeden bertarafının sağlanması toplum sağlığı açısından oldukça önemli bir husustur.</p>

Tablo 12: (Devamı)

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Tasfiye işlemlerinin gümrük açısından ne gibi bir önemi vardır?	Gümrük Stoklarının Tıkanmanın Çözümü Kavuşması	Depoculuk	<p>T3: Ekonomik yönden hazineye katkısının yanında, eşya ve araçların muhafaza ve tasfiyesi yönünden yapılan işlemlerin hızlı olması, Gümrük Müdürlüğündeki dosyaların hızlı sonuçlanmasını sağlamaktadır.</p> <p>T2: Gümrük idarelerince işletilmekte olan geçici depolama yeri, antrepo ve ambarlar ile yediemin işletmelerinde bulunan eşyaların tasfiye işlemleri, ilgili mevzuatı uyarınca gerçekleştirilmekte olup; tasfiyelik hale gelmiş eşya veya araçların tasfiyesinin yapılması gümrük yükümlüleri ile kaçakçılık suçunu işleyen kişilere yaptırım uygulanmasını sağlamaktadır. Ayrıca, gümrük idarelerinin denetimi altındaki alanlarda bulunan eşyaların tasfiye işlemleri, bu alanlardaki depolama ve muhafaza işlemlerinin süreklilik arz etmesi nedeniyle yığılma, sıkışıklık, depolama ve muhafaza alanı sorunu gibi başlıca sıkıntıları ortadan kaldırmaktadır.</p> <p>T4: b) Tasfiye işlemleri ile gümrük antrepoları, kaçak ve yolcu ambarlarında bulunan eşya/araçlar tasfiye edilerek ekonomiye kazandırılmakla birlikte söz konusu depoların boşaltılması, iş ve işlemlerin devam edebilmesi, yığılmaların önüne geçilmesi sağlanmaktadır.</p> <p>T6: Tasfiye işlemlerinin gümrük açısından, ambar ve depolama yerlerinin az, kısıtlı olması durumunda bir an önce tasfiyesinin yapılması yığılmaları önler eşyanın takibini kolaylaştırır, işlemlerin devamlılığını sağlar.</p>

Tablo 12 incelendiğinde Tasfiye işlemlerinin gümrük açısından önemi araştırılmış olup; katılımcıların verdiği cevaplar üç kod altında değerlendirilmiştir. Katılımcıların bir bölümü konuyu Ekonomik açıdan değerlendirmiş olup; ithalat ya da ihracat işlemleri tamamlanamadığı için antrepolarda kalmış ve devlet malı olmuş ya da sahipleri tarafından gümrüğe kendi istekleri ile bırakılmış ya da kaçak olarak yakalandıktan sonra Tasfiye İşletme Müdürlüklerine devredilmiş eşya ve araçların devlet tarafından yapılan ihalelerle ekonomiye kazandırılmasının devlet hazinesine getirisi üzerinde durmuşlardır.

Bir kısım katılımcı ise antrepolarda oluşan ve boşuna yer işgal eden eşya stoklarının maddi kazançlı olarak boşaltılmasını sağladığını belirtmişlerdir.

Bununla birlikte katılımcılar, kolluk kuvvetleri tarafından kaçak olarak yakalanan alkollü içkiler ve tütün mamulleri gibi toplum sağlığını tehdit eden ve gümrüğe devredilen eşyaların Tasfiye İşletme Müdürlüklerince imha edilmesi dolayısıyla toplum sağlığı açısından önemine değinmişlerdir.

Fikri ve sınai mülkiyet haklarını koruma mevzuatı açısından tasfiye işlemlerine ilişkin bulgular Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13: Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarını Koruma Mevzuatı Açısından Tasfiye İşlemlerine İlişkin Bulgular

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarını Koruma Kanuna konu eşyaların tasfiye sürecinin hızlandırılması için yapılabilecek reformlar nelerdir?	Zaman Yönetimi	Koordinasyon	<p>T1: Yasal düzenlemelerle hızlandırılmaya çalışılsa ve mahkeme sürelerinin uzun olması sebebiyle tasfiye süreci yavaşlamaktadır. İdareler ile mahkemeler arasında iş birliği ve koordinasyonun artması, hem marka sahiplerinin haklarının hızlı etkin korunması hem de tasfiye sürecinin hızlanmasını sağlayacaktır.</p> <p>T4: Resen durdurma yerine hak sahiplerinin kaydının olup olmamasının kontrolünün yeterli olacağı ve bu işlemi yakalayan birimler tarafından yapılmasının söz konusu eşyaların tasfiye süreçlerini hızlandıracaktır.</p> <p>T5: Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarını Koruma Kanununa konu eşyanın tasfiye sürecinin hızlandırılması için, eşyanın dava süresinin hızlandırılması amacıyla çalışmalar yapılmalıdır.</p> <p>T7: Firmalar ivedilikle birlikteliği getirmelidir.</p>
		Yasal Prosedür	<p>T9: Mahkeme süreçlerinin hızlı sonuçlandırılabilmesi gerekmektedir. Ayrıca Kaçak ya da yasal yollardan ülkeye giren çok fazla çakma ürün olduğu göz önünde bulundurulduğunda işlemlerin çok da düzgün ilerlemediği düşünülmektedir. Bakanlığımızca kullanılan FSMH takip programının gümrük ve tasfiye idarelerince tam anlamıyla nasıl kullanılacağına ilişkin anlaşılabilmesi da sorunlara sebebiyet vermektedir.</p>
		Kolaylaştırılmış İmha	<p>T6: Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarını Koruma Kanununa konu eşyaların miktarlarının fazla olması nedeniyle ambarlarda yer sıkıntıları yaşanmak olup, eşyanın ambarlarımıza teslim alınmadan gümrük müdürlüklerince kaynağında kolaylaştırılmış imhasının daha sık yapılması depoculuğun önüne geçebilir. Tekrarı olmamasını teminen cezai müeyyidelerin artırılabilir.</p>

Tablo 13 incelendiğinde; tasfiye sürecini en çok yavaşlatan ve çözüme ulaşmada en sıkıntılı olan Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarını Koruma Kanuna konu eşyaların tasfiye sürecinin hızlandırılması için yapılabilecek reformların neler olduğu sorulmuştur.

Katılımcıların verdikleri cevaplara göre konu dört kod altında değerlendirilmiştir.

Bunlar; koordinasyon, yasal prosedürler, teknik altyapı ve kolaylaştırılmış imhadır.

Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarına muhalefetten yakalanan eşyaların davalarının sonuçlanma sürelerinin uzun olması, hak sahiplerine ulaşmada güçlük çekilmesi, eşyaların gümrükçe re'sen durdurulması tasfiye sürecini oldukça uzatmakta olup süreci olumsuz etkilemektedir.

Tasfiye iş ve işlemlerini yavaşlatan sebepler ve hızlanmasına yönelik reform önerilerine ilişkin bulgular Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14: Tasfiye İş ve İşlemlerini Yavaşlatan Sebepler ve Hızlanmasına Yönelik Reform Önerilerine İlişkin Bulgular

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Tasfiye İş ve İşlemlerini yavaşlatan etkenler nelerdir ve sürecin hızlandırılması için yapılabilecek reformlar nelerdir?	Tasfiye Sürecinin Yavaşlaması	Yasal Prosedürler	<p>T1: Yasal prosedürler ve mahkeme süreçleri tasfiyeyi yavaşlatmaktadır.</p> <p>T2: -Eşyaların tasfiyelik hale geldiğinin (tasfiye listelerinin zamanında ilgili gümrük müdürlüğüne bildirilmemesi) süresi içinde ilgili gümrüğüne bildirilmemesi, -Gümrük Müdürlüğünce Tespit ve Tahakkuk Belgelerinin zamanında düzenlenmemesi, -Gerekli alt yapı çalışmaları tamamlanmadan sistem değişikliği yapılması (Tescil İşlemlerinin Noterlere devredilmesi) ve akabinde önceden yaşanmayan sorunların yaşanması (Şasi numaralarının 17 karakterden az olması nedeni ile tescil işlemlerinin yapılmaması)</p> <p>T5: Tasfiye sürecini yavaşlatan en önemli etken, satış aşamasından önce kamu kurumlarından gerekli izinlerin için yapılan yazışmalara hızlı cevap verilememesidir.</p> <p>T6: Tasfiye sürecini yavaşlatan en önemli etken, TTB'lerin geç düzenlenmesi eşyanın beklemesi nedeniyle modasının geçmesi ekonomik değer kaybı ayrıca, eşyaların antrepolarca teslim edilmemesi, ambar memurlarınca teslim alınması. Antrepoların tasfiye idarelerine genellikle uzak bazen başka şehirlerde olması nedeniyle eşya çekiminde en az bir günlük zaman kaybı yaşanmakta ve aynı zamanda müşterek zimmet olmaması nedeniyle de ambardaki işlemler de devam ettirilememektedir. Eşya söz konusu antrepolarca ambarımıza teslim edilmesi halinde gün içerisinde eşya miktarına göre birden fazla antreponun eşyası teslim alınabilir tasfiye işlemlerine bekletilmeden başlanılabilir.</p> <p>T3: Tasfiye sürecini yavaşlatan etkenlerden en önemlileri Kamu İdarelerinin gerekli duyarlılığı göstermemeleri.</p>
		Uzmanlaşma	<p>T4: Gümrük müdürlüklerinde sürekli ve kısa süreli yer değiştirme olduğundan personel işi kavrayamamakta, adapte olamamakta, işte bu yüzden uzmanlaşmaya gidilmesi elzemdir. Rotasyon kaldırılmalıdır.</p>
		Koordinasyon ve Altyapı Eksikliği	<p>T4: Gümrük Müdürlükleri denetimindeki yediemin depolarında ve otoparklardaki eşyalar ile araçların göz önünde olmayışı ve koordinasyon eksikliği sebebiyle ilgili eşya ve araçların TTB'leri hızlı düzenlenememekte ve tasfiye süreci başlatılamamaktadır. Diğer yandan ilgili evraklardaki eksiklik ve hatalar dolayısıyla yazışmalar yapılmakta bu da tasfiye sürecini uzatmaktadır. E-ihale sistemine geçilmekle beraber satış suretiyle tasfiye işlemleri hızlanmış olup, özel yolla tasfiye işlemlerinde eşya/araçlar uzun süre teslim alınmamaktadır. Bu sebeple gecikmeler yaşanmaktadır.</p>

Tablo 14: (Devam)

Soru	Tema	Kod	Alıntı
Tasfiye İş ve İşlemlerini yavaşlatan etkenler nelerdir ve sürecin hızlandırılması için yapılabilecek reformlar nelerdir?	Tasfiye Sürecinin İyileştirilmesi	Bilgilendirme	<p>T3: Tasfiye İdaresinin görevi ve yetkileri hakkında diğer kamu idarelerini bilgilendirmeleri.</p> <p>T8: Eşyaların TTB ye esas piyasadaki sıfır garantili eşyalarla bir tutularak değer biçilmesi, ilgili gümrük müdürlüğünün eşyanın tasfiyelik hale gelişine sebep olan hususların işletme müdürlüklerine sağlıklı şekilde bildirmemeleri, Yeniden ihraç yoluyla tasfiye ile eşyalar çok düşük fiyata satıldığından ve bu eşyaların yurt içi piyasaya arzı bir sebeple yasak olduğundan bu tasfiye yönteminin kaldırılarak söz konusu eşyaların direk imha edilmesi hususunda işletme müdürlüklerinin talimatlandırılması, Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğünün tüm gümrüklerde bulunan imhalık haldeki eşyaların ekonomiye kazandırılması adına bir ihale düzenleyerek bertaraf tesisleri ile sözleşme imzalanması ve kazanan firmamın her ay bir defa gelerek imhalık haldeki tüm eşyaları teslim almasının sağlanması konularının iyileştirilmesi tasfiye sürecini hızlandıracaktır.</p>
		Uygulama Birliği ve Teknik Altyapı	<p>T4:Gümrük Müdürlüklerince tasfiyesinin yapılabilmesi için TTB'si düzenlenen eşya/araçlar için GTİP belirlenmesine müteakip herhangi bir yanlışlığa ve dolayısıyla yazışmaya mahal verilmemesini teminen vergi oranlarının manuel olarak değil de sistemsal olarak gümrük külliyatından otomatik olarak TTB'ye yansması için düzenleme yapılmasının</p> <p>*Fikri sınai Mülkiyet haklarına konu olabilecek eşyalar için ilgili hak sahiplerine bildirim zorunluluğu kaldırılıp, sadece hak sahibi firmaların eşya özelinde başvurması halinde tasfiye sürecinin durdurulmasının</p> <p>*Özel yolla tasfiye sürecinin yukarıda izah edildiği şekilde çözüme kavuşturulmasının</p> <p>*e-ihale sisteminde mükellefler için mobil imza/e-imza vb. imza sisteminin aktif hale getirilmesi halinde alıcıların Tasfiye işletme Müdürlüklerine gelmesine gerek olmadan ilgili Gümrük Müdürlüğüne ve/veya antrepo/depoya gidebilmesinin sağlanması ile tasfiye süreçlerinin hızlanacağını düşünmekteyim.</p> <p>T5: Taraf olduğumuz davalarda UYAP sistemine erişim sağlanarak dosya sürecinin görülmesinin sağlanması tasfiye sürecini hızlandıracaktır</p>

Tablo 14. incelendiğinde çalışmamızı hazırlamamızın asıl amacı olan, Tasfiye İş ve İşlemlerini yavaşlatan etkenler nelerdir ve sürecin hızlandırılması için yapılabilecek reform önerileri üzerinde durulmuş olup, tasfiye sürecini yavaşlatan etkenler ve sürecin hızlandırılması için yapılabilecek reformlar önerileri olarak kodlar oluşturulmuştur.

Katılımcıların verdiği cevaplarda sürecin yavaş işleminin sebepleri arasında; yasal prosedürler, yapılan yazışmaların sonuçlarının uzun sürmesi, idari birimler arasındaki koordinasyon eksikliği, gerekli alt yapı çalışmaları tamamlanmadan sistem değişikliği

yapılması, rotasyon dolayısıyla (hem şehir içi, hem ülke çapında) memurların uzmanlaşamaması, personellere gerekli eğitimlerin verilmemesi, antrepolarla tasfiye işletme müdürlükleri arasındaki mesafelerin uzun olması gibi nedenler dikkat çekmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, tasfiye ve gümrük hizmetlerinde de yararlanılmasını sağlayacak reformlar üzerinde durularak konuya ilişkin araştırmalar yapılmış ve araştırma sonuçlarının daha net görülebilmesini teminen Ticaret Bakanlığı bünyesinde faaliyet gösteren Gürbulak, Gaziantep, Antalya, İskenderun, Bursa, Edirne, Habur, İzmir, Mersin Tasfiye İşletme Müdürlükleri personelleriyle görüşmeler yapılarak sorular yöneltmiş konuya ilişkin veri toplanarak araştırma bulguları değerlendirilmiştir.

Yapılan çalışmada tasfiye işletme müdürlükleri çalışanlarının yapmış olduğu değerlendirmelerde; mevcut program ve yöntemler ile birlikte yeni çalışmalara ve yöntemlere de ihtiyaç olduğu vurgusunun oldukça baskın olduğu görülmüştür.

Katılımcıların Tasfiye İşletme Müdürlüklerinde kullanılmaya başlanan programlar hakkındaki görüşlerinde programlar arasındaki entegrasyonlarının sağlanması ile tasfiye iş ve işlemlerinin kontrollü olarak hızlandırılabilceği ve geriye dönük çalışmaların da güvenli olarak sağlanabileceği görüşlerine ulaşılmış ve ayrıca mevcut olarak kullanılan programların da teknik çalışmalar ile kendi içlerinde de geliştirilmesi konusunda görüş ve düşüncelere ulaşılmıştır.

Perakende Satış konusunda yöneltilen sorularda ise günümüz teknolojik gelişim şartlarına uyum sağlayabilmek, daha fazla kişiye ulaşabilmek ve devlet bütçesine daha fazla gelir elde edebilmek adına e-ihale sistemine geçilmesi diğer tasfiye yöntemlerinin de internet üzerinden olabileceği böylelikle daha fazla istekliye ulaşılabilmesi, stokların daha hızlı tasfiye edilerek daha fazla gelir elde edilmesi açısından önerilerde bulunulmuş ancak bir grup katılımcı ise bunun yapılmasının şu andaki teknik altyapı şartlarının yetersiz kalması sebebinden ötürü olumsuz durumlarla karşılaşılabilceği, kargo işlerinde yaşanacak teslimat zorluğu ve bu konuyla ilgili yeni mevzuata ihtiyaç olması gibi konularda öngörülerde bulunmuşlardır.

Bekletilmeyecek eşyanın satışında ise ilgili e-ihale sistemine geçilmesi tasfiye iş ve işlemlerini nasıl etkilediği ve bu hususta yaşanacak avantaj ve zorlukların ne olacağı sorulmuş; katılımcılar, gerekli altyapı, zaman yönetimi ve ihale hazırlık işlemlerinin hızlandırılması durumunda daha çok alıcıya ve istekliye ulaşılması bakımından avantajlı

olacağını ve daha yüksek bedele satılabileceğini öngörmektedirler.

Konu ile alakalı olarak ise; araştırmamıza konu mülakatın yapıldığı tarihten sonra, 16 Ekim 2018 tarih ve 30567 sayılı Resmî Gazete 'de yayımlanan Tasfiye Genel Tebliği (Elektronik İhale Seri No:1)' nde Değişiklik yapılmasına Dair Tebliğ (Elektronik İhale Seri No:2)'in 2. Maddesi "Aynı Tebliğin 4'üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "ihale yoluyla satışına veya" ibaresi yürürlükten kaldırılmış, aynı maddenin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir."

"(2) Bekletilmeyecek eşya sadece açık teklif usulüyle satışa sunulur." Olarak değiştirilmiş olup bekletilmeyecek eşyanın e-ihale sistemi üzerinden açık teklif usulüyle satışa sunulması düzenlenmiştir.

Ayrıca aynı Tebliğ'in 7. Maddesinin 14. Bendinde açık teklif usulü ile yapılacak satışlar "Açık teklif yöntemi ile yapılan ihaleler, işletme müdürlüklerince onaylandığı günden itibaren, onay tarih ve saatlerine göre, sistem tarafından otomatik olarak ihale tarihi belirlenerek sıralanır. Bekletilmeyecek eşya ile yeniden ihraç amacıyla satışa sunulan eşya bu sıralamanın dışında tutularak ayrıca sıralanır. Açık teklif yöntemiyle gerçekleştirilen e-ihalelerde teklifler, teklif sahibine ilişkin bilgi verilmeksizin sistemde anlık olarak gösterilir. En yüksek teklif sahibi isteklinin ihale bedelini ödememesi halinde, ihaleye esas bedelin %75'i ve üzerinde olmak şartıyla en yüksek ikinci teklif sahibi için bağlayıcıdır. En yüksek teklif sahibi isteklinin ödeme yapmaması halinde, sistem tarafından ihaleye esas bedelin %75'i ve üzerinde olmak şartıyla en yüksek ikinci teklifi veren kişiye ihaleyi kazandığına dair SMS ve e-posta ile bildirim yapılır." Denilmiş ve 8. Maddede ise "Bekletilmeyecek eşyanın ödeme tarihinden itibaren üç gün içerisinde teslim alınması zorunludur." Olarak düzenlenmiş olup; bekletilmeyecek eşyanın ihalesinde de e-ihale sürecine geçilmiştir.

Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS)'nin Bölge Müdürlükleri denetimindeki antrepoların tasfiye listeleri ve stoklarına ulaşılabilme şansı olması halinde oluşabilecek avantaj ve dezavantajlar üzerinde durulduğunda bir grup katılımcı tasfiyelik hale gelmiş olan ancak bugüne kadar herhangi bir işlem yapılmamış ya da tasfiye işlemleri yapıp stoklardan düşülmesi gereken eşyalara ait işlemlerinin tek elden yürütüleceği konusunda işlemlerin

hızlanacağı ve bürokratik sürecin kısılmasından dolayı eşyaların durumlarının takibatının daha kolay olacağı öngörüsünde bulunmuşlardır.

Katılımcılar kaçak eşyalara ilişkin dava süreçlerinin uzun sürmesinden bahisle altı aylık süreyi makul bularak bu süre zarfında eşyaların piyasaya arzı halinde tabi tutulacakları analiz, uygunluk belgeleri gibi yazışma süreçlerinin ancak tamamlanacağını görüşünü savunurken diğer katılımcılar ise bu sürecin çok uzun olduğu eşya ve araçlarda yıpranma ve zarar görme açısından ciddi değer kaybı oluşturacağını bu nedenle sürenin kısaltılarak tasfiye sürecinin daha kolaylaştırılacağı hususunda görüşlerini sunmuşlardır.

Özel yolla tasfiye konusunda ise katılımcılara Özel yolla tasfiyeye tabi tutulacak eşyaların ekonomiye kazandırılma sürecinin hızlandırılması ve arttırılmasına yönelik ne gibi reformlar yapılabileceği sorulmuş olup; alınan cevaplar ise eşyaların, Tasfiye İşletme Müdürlükleri tarafından imha edilmeden direkt geri dönüşüm firmalarına verilmesi ve antrepolarda bulunan Özel Yolla Tasfiye kapsamı eşyaların hiç İşletme Müdürlükleri denetimindeki ambarlara getirilmeden Gümrük eliyle tasfiye edilmesi yönünde öneriler alınmıştır.

Tasfiye işlemlerinin gümrük açısından önemi araştırıldığında; ekonomiye kazandırılmasının devlet hazinesine gelir sağladığı, atıl bekleyen malların ekonomiye geri kazandırılması, toplum sağlığı açısından önemine katılımcılar tarafından değinilmiştir.

Tasfiye sürecini en çok yavaşlatan ve çözüme ulaşmada en sıkıntılı olan Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarını Koruma Kanuna konu eşyaların tasfiye sürecinin hızlandırılması için yapılabilecek konulara ilişkin katılımcılar; idareler ile mahkemeler arasında iş birliği ve koordinasyonun artması, Resen durdurma yerine hak sahiplerinin kaydının olup olmamasının kontrolünün yeterli olacağı ve bu işlemi yakalayan birimler tarafından yapılmasının söz konusu olması ile eşyanın dava süresinin hızlandırılması amacıyla çalışmalar yapılması gibi reform önerilerinde bulunmuşlardır.

Son sorunun değerlendirmesi olarak; Tasfiye İş ve İşlemleri sürecinin hızlandırılması için yapılabileceklerle ilişkin reform önerileri ise, tasfiye listelerinin süresi içinde ilgili Gümrük Müdürlüğüne gönderilmesi, İlgili Gümrük Müdürlüğünce tespit ve tahakkuk belgelerinin zamanında düzenlenmesi, Fikri Sınai Mülkiyet haklarına konu olabilecek

eşyalar için ilgili hak sahiplerine bildirim zorunluluğu kaldırılıp, sadece hak sahibi firmaların eşya özelinde başvurması halinde tasfiye sürecinin durdurulması, e-ihale sisteminde mükellefler için mobil imza/e-imza kullanılabilmesi, taraf olunan davalarda UYAP sistemine erişim sağlanması, Gümrük Müdürlüklerince antrepolarında tasfiyelik hale gelmiş eşyanın takibinin iyi yapılması, TTB' lerinin düzenlenmesinde sürelere dikkat edilmesi ambarlarda tutularak değer kaybı yaşatılmaması, belgelerin düzenlenmesinde gerekli dikkatin ve özenin gösterilmesi, TYS nin etkin ve verimli kullanılması, Müdürlüklerde personel değişikliği olması nedeniyle eğitimlerin fazlaştırılması gibi konular hakkında önerilerde bulunulmuştur.

Yapılan araştırmanın teorik ve yöntemsel olarak yazına katkılar sağlayacağı kanaatine varılmıştır. Çalışmanın teorik katkısı ilgili kamu kurumundaki çalışan katılımcılar tarafından işlemlerde yapılabilecek yeniliklerin düşünülmesi iken yöntemsel konudaki katkısı ise yapılan doğrudan şeffaf görüşmeler ile saf ve tarafsız verilere ulaşılmasında nitel araştırmadan yararlanılmasıdır.

Çalışma kapsamında tasfiye işlemleri yapan ilgili kamu kurumuna bazı öneriler sunmak mümkün olmuştur. Bunlar ise; kullanılan teknolojik programların birbirleri ile entegre edilmesi, internet üzerinden satışlara yönelinerek daha fazla katılımcıya ulaşılması, TYS programının diğer gümrük antrepolarında da kullanılması, mevzuat ve yasal prosedürlerde değişikliklerin yapılabileceği, tasfiye sürecindeki zaman yönetimin kullanılarak elde edilen çalışma ve gelirin arttırılabileceği, koordinasyon, bilgilendirme ve uygulama birliği ile daha kısa zamanda ve daha sağlıklı çalışmalara ulaşılabilceği şeklinde öngörüler sunulabilir.

Araştırmaya katılan katılımcıların görüş ve düşüncelerini yanıltıcı olarak verebileceği gibi gizleyebildikleri düşünceleri varsayımı göz önünde bulundurulmuştur. İlgili çalışma örneklem olarak yalnızca katılanların görüş ve düşünceleri ile kısıtlı olarak kalınmıştır. Çalışmanın uygulamasında zaman ve maliyet gibi engellerden dolayı elde edilen verilerin genellenebilmesi için ilgili kamu kurumu bünyesinde bulunan bütün işletme müdürlükleri tarafından yapılarak değerlendirmeler sonucunda elde edilen bulgular genellenebilir.

KAYNAKÇA

- AKKOCAOĞLU ÇAYIR, N.; B. AKKOYUNLU, (2015) “Çocuklar İçin Felsefe Eğitimi Üzerine Nitel Bir Araştırma” Turkish Online Journal of Qualitative Inquiry(TOJOI), Cilt: 7, Sayı: 2, ss. 97-133
- ELMACI, Y.M. (2013). “Ülkemiz Tasfiyeye İlişkin Mevzuat Hükümlerinin Uygulanmasında Karşılaşılan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri”, Uzmanlık Tezi, T.C. Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Ankara.
- GÖKBUNAR, A.R. (2014) “Organize Suç ve Terör Örgütleri İle Mücadelede Sivil Silah: Sosyal Destekler” Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi Cilt:2, Sayı:12, ss. 230-242
- Geçici İthal Edilen Kara Taşıtlarına İlişkin Gümrük Genel Tebliğ (Seri No:1), (2011), Resmi Gazete, 22.04.2011, Sayı: 27913
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kaçakçılıktan Yakalanan Eşya Grupları (2018), <http://Muhafaza.gtb.gov.tr/istatistikler/gumrukler-muhafaza-yakalama-istatistikler>,
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Kaçakçılıktan Araç Değerleri (2018), <http://Muhafaza.gtb.gov.tr/istatistikler/gumrukler-muhafaza-yakalama-istatistikler>,
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, Yıllara Göre Tasfiye İşlemlerinden Elde Edilen Gelirler (2018), www.gtb.gov.tr
- Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, E-İhale İstatistikleri, www.gtb.gov.tr, Erişim: 30.01.2018
- GTB (2018), <https://uygulama.gtb.gov.tr/eihale>
- 4458 sayılı Gümrük Kanunu (1999). Resmi Gazete, 4.11.1999, Sayı: 23866.
- KARAMAN COŞKUN, Ö. (2014) “Gümrük Antrepoları, Eşyanın Tasfiyesi ve Antrepo Ücretinden Sorumluluk” Marmara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Araştırmaları Dergisi, Cilt:17, Sayı:1-2 ss. 377-392
- KARADAĞ, R (2014) “Okuma İlgisi, Tutumları ve Alışkanlığı Konusunda Yapılmış Çalışmaların Lisansüstü Tezlere Dayalı Analizi: YÖK ve ProQuest Veri Tabanları Örnekleme”, Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Sayı:35, ss: 1-17
- KAYA, Z; M. ŞAHİN (2013) “Araştırma Yöntemleri ve Teknikleri” 2. Baskı, Konya, Eğitim Kitabevi.
- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanunu (2007). Resmi Gazete, 31.03.2007, Sayı: 26479.

- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre El konulan Eşya Ve Alıkonulan Taşıtlara İlişkin Uygulama Yönetmeliği, (2013). Resmi Gazete, 14 Kasım 2013, Sayı: 28821.
- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre El konulan Kaçak Akaryakıtın Teslimi, Muhafazası, Tasfiyesi ve Yapılan Masraflara İlişkin Uygulama Yönetmeliği, (2014). Resmi Gazete, 26 Mart 2014, Sayı: 28953.
- 5607 sayılı Kaçakçılıkla Mücadele Kanununa Göre Elkonulan Eşya ve Alıkonulan Taşıtlara İlişkin Uygulama Yönetmeliği, (2013), Resmi Gazete, Sayı: 28821
- ÖZGÜR, B. (2010) “Gümrük Teşkilatının Sorunları ve Yeniden Yapılandırılması” **Gümrük Dünyası Dergisi**, Sayı:1, ss. 5-24
- SOYLU, S. (2013) “Gümrük ve Dış Ticaret İdarelerinde Yeniden Yapılanma”, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, SBKY Anabilim Dalı, Ankara.
- ŞENGÜL, S (2017) “Yerel Girişimcilik ve Turizm İlişisine Dair Çıkarımlar: Mudurnu Örneği”, Yönetim ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi, Cilt:15, Sayı:1, ss, 126-142
- Tasfiye Yönetmeliği (2013). Resmi Gazete, 25 Haziran 2013, Sayı: 28688
- Tasfiye Genel Tebliği Tasfiye Genel Tebliği (Elektronik İhale Seri No:1), (2014), Türkiye Cumhuriyeti Resmi Gazete, 28982, 25 Nisan 2014
- Tasfiye Genel Tebliği Tasfiye Genel Tebliği (Elektronik İhale Seri No:1), (2014), Resmi Gazete, 28982, 25 Nisan 2014
- TEPELİ, Y.; A.F ARICI, (2012). “Öğretmen Adaylarının Kütüphane Kullanımına İlişkin Nitel Bir Araştırma” Dil ve Edebiyat Eğitim Dergisi, Cilt:1, Sayı:3, ss. 64-74
- TOPSAKAL, C. ve diğerleri (2013). “Göçle Gelen Ailelerin Çocuklarının Eğitim- Öğretim Hakkı ve Soruları Üzerine Nitel Bir Çalışma” **Uluslararası Sosyal Araştırma Dergisi** Cilt: 6 Sayı: 27, 2013, ss. 547-560
- ÜYÜMEZ, E.M; R. GÜLTEKİN, (2016) “Gümrük Denetimi:Türkiye Uygulamaları Analizi” **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, Cilt:8, Sayı:14 , ss:344
- YILDIRIM, N. (2011). “Okul Müdürlerinin Motivasyonları Üzerine Nitel Bir İnceleme” AİBÜ Eğitim Fakültesi 11(1), 2011, ss.71-85
- YILDIRIM, A.; H. ŞİMŞEK (2018), Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri, 11. Baskı, Seçkin Yayıncılık.

www.gtb.gov.tr erişim: 15.10.2018

www.tdk.gov.tr erişim: 18.10.2018

EKLER

- EK: 1 - Tasfiye Listesi
- EK: 2 – Tespit ve Tahakkuk Belgesi
- EK: 3 – Ekspertiz Raporu
- EK: 4 – İhale İlanı
- EK: 5 – Gümrük Özet Beyan Formu
- EK: 6 – Transit Refakat Beyannamesi
- EK: 7 – Satış Bedeli Hesaplama Formu
- EK: 8 – Komisyon Kararı
- EK: 9 – İmha Kararı
- EK: 10– Fiyat Tespit Formu
- EK: 11– Perakende Satış Kararı
- EK: 12– Satış Bedeli Değiştirme Kararı
- EK: 13– Mülakat Soruları
- EK: 14– Mülakat İzin Yazısı

EK: 2. Tespit ve Tahakkuk Belgesi

TASFİYE TESPİT VE TAHAKKUK BELGESİ			
TTB Tarihi			... GÜMRÜK MÜDÜRLÜĞÜ
TTB Numarası		TTB Takip No	
Özet Beyan Tescil Tarihi		Özet Beyan Tescil No	
Taşıma Belgesi Tarihi		Taşıma Belgesi No	
TCGB Tescil Tarihi		TCGB Tescil No	
Tasfiyelik Hale Geliş Tarihi		Tasfiyelik Hale Geliş Nedeni	
Eşyanın Bulunduğu Yer		Kalem Sayısı	
Eşya/Taşıt Sahibi			
Açıklama			

VERGİ DEĞERLERİ GENEL TOPLAM											
FOB Kıymeti	Navlun Bedeli	Sigorta Bedeli	CIF Kıymeti	Gümrük Vergisi	Anti Damping Vergisi	Toplu Konut Fonu	Hizmet Giderleri	Diğer Vergiler	Bandrol	ÖTV	KDV
Gümrük Vergileri Toplamı		Gümrükleşmiş Değer (İth.)		Gümrükleşmiş Değer (İhr.)		Maktu Vergiler Toplamı		SATIŞA ESAS BEDEL			

EŞYA											
Kalem No	Tanımı/Cinsi	GTİP No		Miktar	Markası/Modeli		Brüt Ağırlık	Net Ağırlık			
Kap Cinsi	Kap Adedi	Kap Markası/No'su		Menşei	Seri No/IMEI No		Diğer				
Dış Ticaret ya da Sair Mevzuat Uyarınca Aranılan Belge ve İzinler				Fikri ve Sınai Haklara Dair Hususlar							
FOB Kıymeti	Navlun Bedeli	Sigorta Bedeli	CIF Kıymeti	Gümrük Vergisi	Anti Damping Vergisi	Toplu Konut Fonu	Hizmet Giderleri	Diğer Vergiler	Bandrol	ÖTV	KDV
Gümrük Vergileri Toplamı		Gümrükleşmiş Değer (İth.)		Gümrükleşmiş Değer (İhr.)		Maktu Vergiler Toplamı		SATIŞA ESAS BEDEL			

TAŞIT											
Tanımı/Cinsi		GTİP No		Markası		Modeli		Tipi		Plakası	
Şasi No		Motor No		Radyo/Teyp		Klima/Kaloriferi		Vites		Stepnesi	
Motor Hacmi		Silindir Adedi		Rengi		Kapı Adedi		Ağırlığı		Menşei	
Çeki Demiri		Hasar Oranı		Diğer Aksam ve Parçalar		Dış Ticaret ya da Sair Mevzuat Uyarınca Aranılan Belge ve İzinler					
FOB Kıymeti	Navlun Bedeli	Sigorta Bedeli	CIF Kıymeti	Gümrük Vergisi	Anti Damping Vergisi	Toplu Konut Fonu	Hizmet Giderleri	Diğer Vergiler	Bandrol	ÖTV	KDV
Gümrük Vergileri Toplamı		Gümrükleşmiş Değer (İth.)		Gümrükleşmiş Değer (İhr.)		Maktu Vergiler Toplamı		SATIŞA ESAS BEDEL			

Bu Belgeyi Düzenleyen Memurun Adı Soyadı:	Tespit ve Tahakkuku Yapan Muayene Memurunun Adı Soyadı:
Sicil No:	Sicil No:
Tarih:	Tarih:
İmza/Kaşe:	İmza/Kaşe:

EK: 3. Ekspertiz Raporu

EKSPERTİZ RAPORU

T.C. GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI KOCAELİ TASFİYE İŞLETMEMÜDÜRLÜĞÜNE

Müdürlüğünüzün talebi üzerine W0L0ZCF6931040921 şase numaralı OPEL VECTRA 2.2 DTI marka araç üzerinde ekspertiz çalışmalarını sonucu tespit olunan hasar, donanım ve 2.el piyasa bedeline ilişkin bilgi, bulgu ve saptamalarımız iş bu raporla bilgilerinize takdim olunur.

ARAC BİLGİLERİ	
MARKA	OPEL
MODEL TİPİ	VECTRA 2.2 DTI
MODEL YILI	2005
KASA TİPİ (CİNSİ)	SEDAN
KULLANIM AMACI	BİNEK OTOMOBİL
RENGİ	SİYAH
KİLOMETRE	215.714 KM
YAKIT CİNSİ	DİZEL
VİTES TÜRÜ	OTOMATİK
ŞASE NUMARASI	W0L0ZCF6931040921
MOTOR NUMARASI	Y22DTR17B97942
MOTOR HACMİ	2.171CC
MOTOR GÜCÜ	92 KW
SİLİNDİR SAYISI	4
NET AĞIRLIĞI	1.430KG
AZAMIYÜKLÜ AĞIRLIĞI	2.005KG
KOLTUK SAYISI	5
KAPI ADEDİ	4
TEKERLEK ADEDİ	4
GENİŞLİK	1.798 MM
DİNGİL MESAFESİ	2.700 MM
KASA UZUNLUĞU	4.596 MM
ÇEKİŞ YÖNÜ	ÖNDEN
ÇEKİŞ DURUMU	4 x 2
MOTOR EURO STANDART	EURO 4

ARAÇ KONTROL TANIMLARI	İyi	Orta	Kötü	Yok	TESPİT YAPILAMADI	HASARLI/NAMEVCUT
CAM ÇATLAK / HASAR / ÇİZİK			X			Ön cam kırık
LASTİK DURUMU			X			Kullanım süresi geçik
HİDROLİK DİREKSİYON POMPASI					X	
MOTOR SOĞUTMA SİSTEMİ DURUMU					X	
MARŞ MOTORU DURUMU					X	
DEVİRDAİM SU POMPASI DURUMU					X	
KLİMA SİSTEMİ DURUMU					X	
KALORİFER SİSTEMİ DURUMU					X	
GÖSTERGE PANELİ İKAZ IŞIKLARI DURUMU					X	
RADYO,TEYP, CD, ÇALAR DURUMU					X	
AYNA,CAM KUMANDA SİSTEMİ DURUMU					X	
AÇILIR TAVAN MEKANİZMASI				X		
ALT ŞASİ BAĞLANTISI DURUMU		X				
MOTOR YAĞ KAÇAĞI					X	
HİDROLİ DİREKSİYON KUTUSU YAĞ KAÇAĞI					X	
ŞANZİMAN YAĞ KAÇAĞI					X	
DİFERANSİYAL YAĞ SEVİYESİ					X	
AMORTİSÖR YAĞ KAÇAĞI		X				
FREN DİSKLERİ,KAMPANA VE BALATA		X				
ABS FREN SENSÖRÜ VE SİSTEMİ					X	
ROT BAŞI VE ROT KOLLARI DURUMU		X				
EGSOZ,MANİFOLD VE KATALİZÖR		X				
DEBRİYAJ BALATASI DURUMU					X	
DEBRİYAJ,GAZ VE FREN PEDAL AYARI					X	
DİREKSİYON SİSTEMİ DURUMU					X	
FAR,STOP,SİNYAL LAMBALARI		X				
DÖŞEMELERİN DURUMU			X			Tavan,arka koltuk minderi, arka direk ve bagaj döşemesi yoktur
MOTORUN GENEL PERFORMANSI		X				
FREN SİSTEMİ DURUMU					X	
EL FRENİ DURUMU		X				
SÜSPANSİYON SİSTEMİ DURUMU		X				
YOL BİLGİSAYARI DURUMU					X	
HIZ,DEVİR VE DİĞER GÖSTERGELERİ						X
HAVA YASTIKLARI		X				

Not: Yukarıda tespiti yapılamamıştır sütununda işaretli kısımların kontrollerinin;aracınarızası itibari ile park alanına kurtarıcı ile getirildiği bilgisinin edinilmesi itibari ile çalıştırılmamasından yapılamadığını , kesin tespit aracı çalışır duruma getirilip arıza tespit cihazına bağlanmasıyla yapılabileceğini bilgilerinize sunarım.

EK: 4. İhale İlanı

T.C.

GÜMRÜK VE TİCARET BAKANLIĞI

**..... GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ..... TASFİYE
İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ**

UYARINCA TASFİYELİK HALE GELEN ARAÇ/EŞYA SATIŞ İLANI

1- Satışa esas bedeli en az TL. ile en çokTL. arasında değişen; .../.../20... günü saat ...'ya kadar yatırılması gereken güvence tutarı da en az ... TL., en çok ... TL. arasında olan, cinsi, miktarı, bulunduğu yeri, özellikleri, satışa esas bedeli ve güvence tutarı ayrı ayrı şartname eki listede gösterilen ... grup eşya/... adet araç; açık artırma suretiyle, **adresindeki ihale salonunda .../.../20.. tarihinde saat 'da satışa sunulacaktır.** Satışa sunulan eşya/araç ve söz konusu ihale hakkında ayrıntılı bilgiye www.gbt.gov.tr internet adresimiz ile (0) (...) (.....) numaralı telefondan ulaşılabilir.

2- Kimliklerini belirlemeye yarayan belge, gerçek kişilerin T.C. kimlik numarası ve ikametgâh beyanı, tüzel kişilerin vergi kimlik numarası ve işyeri merkezi beyanı, güvencenin yatırıldığına ilişkin belge, vekil olarak katılanlar için vekâletname aslı veya noter onaylı örneği, tüzel kişiler adına katılacaklardan, yetki belgesinin aslı veya noter onaylı örneğinin veya vekaletname kartının satış günü ihale salonunda ibraz edilmesi gerekir.

3- Bu ilanda bulunmayan hususlarda şartname ve eki listelerde belirtilen hükümler geçerlidir. Açık Artırma Yöntemiyle Eşya Satış Şartnamesi ve ekleriTL. bedel karşılığı Tasfiye İşletme Müdürlüğü ileGümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğünden alınabilir.

İLAN OLUNUR.

NOT: 1 nci maddede "..... listede gösterilen" ibaresinden sonra gelmek üzere; "eşya satışlarında, elektronik malzeme, kimyevi madde, hırdavat eşyası vb. araç satışlarında, binek otomobil, otobüs, kamyonet, motorsiklet vb." olarak satışa sunulanlar hakkında özet bilgi belirtilecektir.

EK: 5. Gümrük Özet Beyan Formu

T.C. GÜMRÜK ÖZET BEYAN FORMU						
A. GENEL BİLGİLER						
1. Taşıyıcı firma			4. Taşıtın			10. Beyan Türü
			a. Adı	b. Numarası	c. Referans numarası	d. Ülkesi
2. Beyan sahibi/temsilcisi			5. Yükleme Yeri		6. Boşaltma yeri	Tescil No:
						Tescil tarihi
3. Çıkış Gümrük İdaresi			7. İlk Varış /İlk çıkış yeri		8. Varış tarihi ve saati	9. Kalem Sayısı
B. EŞYAYA İLİŞKİN BİLGİLER						
11. Gönderici			13. Bildirim tarafı			
12. Alıcı			14. Acente			
15. Kalem No	16. Taşıma Senedi Numarası	19. Kapların markası/nosu		20. Eşya Kodu	21. Eşyanın Tanımı	
17. Kap Cinsi	18. Kap Adedi					
22. Brüt Ağırlık	23. Net Ağırlık	24. Kalem Fiyatı	25. Mühür numarası	26. BM Tehlikeli Eşya Kodu	27. Nakliye Ücretinin Odeme şekli	
28. Eşyanın Uğradığı/ Uğrayacağı Ülkeler						
29. Eşyanın Bulunduğu Yer		30. Diğer			31. İmza	

EK: 6. Transit Refakat Beyannamesi

TRANSİT/GÜVENLİK REFAKAT BELGESİ

TÜRKİYE CUMHURİYETİ		BEYAN TIPI (1)		MR
TRANSİT REFAKAT BELGESİ	Gönderici/İhracatçı (2) No:	Diğer SCI (S32)		
		(632)		
		Formlar(3) 001	Güv.Bey.(500)	
		Kalemler (5)	Toplam kap adedi (6)	Brüt ağırlık (kg) (35)
	Alıcı (8) No:	Referans numaraları (7)		
	İade nüshası aşağıdaki gümrük İdaresine gönderilmelidir:			
	Gümrük Bölgesindeki ilk varış yerine varış tarihi ve saati (S12)	Sevk/İhracat ülkesi kodu (15)	Varış ülkesi kodu (17)	
	Taşıma ücretleri ödeme şekli kodu (S29)	Taşıma sırasındaki diğer olaylar Açıklamalar ve alınan önlemler (56)		YETKİLİ MAKAMLARIN ONAYI (G)
	Hareketteki taşıma aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke (18)			
	Sınırı geçecek hareketli taşıma aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke (2'li)			
Taşıma şekil sınırındaki (25)	Eşyanın bulunduğu yer (80)			
Yükleme yarı (S17)	Boşaltma yeri (S18)			
Güzergahtaki ülke(ler)kodları (S13)				
Taşıma referans numarası (S10)				
Alıcı (güvenlik) (S06) No:	Gönderici (güvenlik) (S04) No:			
Taşıyıcı (S07) No:		Mühür numarası (S28)		
Aktarmalar (65)	Yer ve ülke:	Yer ve ülke:		
	Yeni taşıma aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke:	Yeni taşıma aracının kimliği ve kayıtlı olduğu ülke:		
	Ktr. (1) Yeni konteynerin numarası:	Ktr. (1)Yeni kontaynarın numarası:		
	(1) EVET ise 1,HAYIR ise 0 giriniz.	(1) EVET ise 1, HAYIR İse 0 giriniz,		
YETKİLİ MAKAMLARIN ONAYI (F)	Yeni mühürler: Adet Numare:	Yeni-Mühürler: Adet Numara:		
	İmza: Mühür:	İmza:		
() Veriler sistemde kayıtlıdır		() Veriler sistemde kayıtlıdır		

EK: 7. Satış Bedeli Hesaplama Formu

ORNEK EKLAN

SATIŞ BEDELİ HESAPLAMA FORMU

RENK: GİRİLMESİ ZORUNLU ALAN		RENK: OTOMATİK OLARAK HESAPLAR		
İşletme Adı:				
İhale/Özel Yolla Tasfiye Tarihi:	xx.yy.201z	Satış Kağıdı/Onay Numarası:	21	
Alıcının		Emanete Alınacak Tutarın Hak Sahibi		
Adı	xxxxxx	Adı	A.....	
Soyadı	yyyyyy	Soyadı	Yıl.....	
T.C Kimlik/Vergi Numarası No	12345678901	T.C Kimlik/Vergi Numarası No	111111111	
Açık Adresi	YENİMAHALLE/ ANKARA	Adresi	hhhhhhhhh	
EŞYA/ARAÇ BULUNDUĞU YER:				
(İB) İHALE/ÖZEL YOLLA TASFİYE BEDELİ (TL)	10.000,00	TASFİYESİ YAPILAN		
TASFİYE ŞEKLİ :				
OTOMATİK HESAPLANAN ALAN (TL)		GİRİLECEK ORAN/MİKTAR ALANI		
1	KDV	909,09	KDV (%)	0,10
2	ÖTV	3.030,30	ÖTV (%)	0,50
3	BANDROL	0,00	BANDROL (%)	0,000
4	SATIŞ BEDELİ	6.060,61	ARDIYE (%)	0,15
5	ARDIYE	909,09	*GÜMRÜK VERGİSİ %	0,10
6	* CIF BEDELİ	1.753,07	*ANTI DAMPİNG VERGİSİ %	0,05
6/a	GÜMRÜK VERGİSİ	175,31	*EK MALİ YÜKÜM. VERGİSİ %	0,05
6/b	ANTI DAMPİNG VERGİSİ	87,65	*DİĞER DIŞ TİCARET VERGİSİ %	0,01
6/c	EK MALİ YÜKÜMLÜLÜK VERGİSİ	87,65	SATIŞ MASRAFI (%)	0,50
6/d	DİĞER DIŞ TİCARET VERGİSİ	17,53	PARA CEZASI (TL)	500,00
7	SATIŞ MASRAFI (Döner Sermaye Gelir Kaydedilecek)	3.030,31	CIF BEDELİ HESAPLAMAYA ESAS VERGİLER TOPLAMI	0,21
8	PARA CEZASI	500,00		
9/a	HAK SAHİBİ ADINA EMANETE ALINACAK	1.253,07	DAMGA VERGİSİ (S.P.) (%)	0,00948
9/b	DÖNER SERMAYEYE GELİR KAYDEDİLECEK	0,00	DAMGA VERGİSİ (K.P.) (%)	0,00569
10	DAMGA VERGİSİ (SÖZLEŞME PULU)	57,45	GİRİLECEK MİKTAR	
11	DAMGA VERGİSİ (KARAR PULU)	34,48	** MAKTU ANTI DAMPİNG VERGİSİ (TL)	1.000,00
12	DAMGA VERGİSİNİN ÖTV'Sİ	45,97	MAKTU EK MALİ YÜK. VER.	0,00
13	DAMGA VERGİSİNİN KDV'Sİ	13,79	MAKTU DİĞ. DIŞ. TIC. VER.	0,00
			ÖTV'LERİ	500,00
			KDV'LERİ	150,00
			GİRİLECEK MİKTAR	
			** MAKTU ÖTV TUTARI (TL)	0,00
			MAKTU ÖTV'NİN KDV'Sİ	0,00
TOPLAM (İB+SP+KP+KP'nin ÖTV'si + KP'nin KDV'si)	10.151,69			
İHALE ANINDA TAHSİL EDİLECEK (10+11+12+13)	151,69			

EK: 8. Komisyon Kararı

KOMİSYON KARARI

EK-35

SATIŞ YAPAN TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ: Dosya No : Karar No : Karar Tarihi :	
İhale Yoluyla Satış Tarihi	
Alıcının Adı Soyadı : Alıcının Kimlik Numarası : İhale Bedeli : Varsa Son Çekilenin Teklif Bedeli :	

TEKLİF VEREN İSTEKLİLER

IRA NO	ADI SOYADI	T.C. KİMLİK NO/VERGİ NUMARASI	ADRESİ	VERİL EN TEKLİF BEDELİ	

SATIŞ YAPILAN ALICININ

Adı Soyadı :	
-----------------	--

AÇIKLAMA: Tasfiye Yönetmeliği'nin maddesi uyarınca pazarlık yoluyla satışa sunulan eşyanın/aracın yukarıda belirtilen isteklilerden en yüksek teklif verene satışına aşağıda imzaları bulunan Komisyonca karar verilmiştir. .../.../20..

BAŞKAN
Adı Soyadı

nvanı

mza

ÜYE
Adı Soyadı

Ünvani

İmza

ÜYE
Adı Soyadı

Ünvani

İmza

EK: 9. İmha Kararı

Karar Tarihi :

Karar Sayısı:

İMHA KARARI

Sıra No	Ambarın Adı	Ambara Giriş		Eşyanın				Tespit ve Tahakkuk Belgesi	
		Tarihi	No.su	Cinsi	Durumu	Adedi Ağırlığı	Gümrüklemiş Değeri	Tarihi	No.su

Yukarıdaki listede yer alan... Kalem eşyanın ekonomik değerini kaybettiği ambarda yapılan tespit sonucu anlaşılmiş olup, İmha Komisyonunca imhasının gerektiğine karar verilmiştir./..../20..

Başkan

Üye

Üye

EK: 11. Perakende Satış Kararı

PERAKENDE SATIŞ KARARI					
					EK-29/A
				Karar No	
				Karar Tarihi	
TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜ					
SIRA NO	CİNSİ	MİKTARI	TESPİT VE TAHAKKUK BELGESİ	BULUNDUĞU YER	
			TARİHİ/NO		
KARAR: Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü faaliyet alanında bulunan, gümrük müdürlüklerinden tasfiye işletme müdürlüğüne intikal eden ve yukarıda cinsi, miktarı, tespit ve tahakkuku belirtilen eşyanın perakende satışa haiz olduğuna komisyonumuzca karar verilmiştir. / / 20					
Komisyon Başkanı			Üye		Üye

EK: 12. Satış Bedeli Değişirme Kararı

							EK-31
EŞYANIN SATIŞA ESAS BEDELİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNE DAİR KARAR							
Karar No:							
Karar Tarihi:							
EŞYANIN							
CİNSİ	MİKTARI	TESPİT VE TAHAKKUK BELGESİ		SATIŞA ESAS BEDELİ	KAÇ KEZ SATIŞA SUNULDUĞU	SATIŞLARTA BULDUĞU BEDEL	SATIŞ KOMİSYONUNUN BELİRLEDİĞİ YENİ BEDELİ
		TARİH	NO				
AÇIKLAMA:							
Tasfiye Yönetmeliğinin 31/d maddesi uyarınca aşağıda imzaları bulunan ihale komisyonu üyelerince yukarıda belirtilen eşyanın satışa esas bedelini yeniden belirleyen işbu karar alınmıştır.							
Başkan			Üye			Üye	
Adı Soyadı:			Adı Soyadı:			Adı Soyadı:	
Ünvanı:			Ünvanı:			Ünvanı:	
İmzası:			İmzası:			İmzası:	
Yukarıda kararda belirtilen eşyanın satışa esas bedelinin değiştirilmesi uygundur/uygun değildir.							
			ONAYLAYAN				
			.../.../20...				
			Adı Soyadı				
			Ünvanı				
			İmzası				
NOT: AÇIKLAMA sütunu bölümünde; eşyanın bedelinin değiştirilmesine yönelik dayanaklar ile bu konuda yapılan araştırma ve tespit belirtilecektir. Bulunması halinde belgeler, bu bölümde belirtilerek karara eklenecektir.							

EK: 13. Mülakat Soruları

SORULAR

Değerli Katılımcı;

Aşağıdaki sorular Bandırma On Yedi Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tez çalışmasına bilimsel veri sağlamak amacı ile hazırlanmış olup, Tasfiye İşletme Müdürlüğü personelinin tasfiye işlemlerine ilişkin yapılan ve yapılabilecek reformların tasfiye işlemlerini kolaylaştırılması ve hızlandırılmasını nasıl etkilediği sonucuna ulaşılabilecektir.

Verilen cevaplar tez çalışması dışında herhangi bir yerde kullanılmayacaktır. Zaman ayırarak bilimsel çalışmaya katkıda bulunduğunuz için teşekkür ederim.

1- Elektronik Belge Yönetim Sistemi (EBYS)'nin Tasfiye Yönetim Sistemi (TYS) ile uyumlaştırılarak belge ve dökümanların tamamına ulaşılabilir olması önerimiz hakkındaki düşünceleriniz nelerdir?

2- TYS'ye geçiş yapılmasıyla birlikte yaşanan kolaylıklar nelerdir? TYS' de gördüğünüz aksaklık ve eksiklikler ve yapılırsa iyi olacağını düşündüğünüz reformlar nelerdir?

3- Bekletilmeyecek eşya E- İhale ile satılabilmeli mi? Neden?

4- Perakendelik eşyanın E- Perakende yolu ile satılması hakkında düşünceleriniz nelerdir?

5- TYS'de Bölge Müdürlükleri denetimindeki antrepoların tasfiye listeleri ve stoklarına ulaşılabilme şansı olması halinde oluşabilecek avantaj ve dezavantajlar nelerdir?

6- Kaçakçılık suçunu oluşturan araç ve eşyaların tasfiye işlemlerine kadar 6 aylık bir süre beklenilmesinin getiri ve götürüleri nelerdir? (Maliyet, zaman, sahibine iade vs. açısından değerlendiriniz).

7-Özel yolla tasfiyeye tabi tutulacak eşyaların ekonomiye kazandırılma sürecinin hızlandırılması ve arttırılmasına yönelik ne gibi reformlar yapılabilir?

8-Tasfiye işlemlerinin Gümrük açısından ne gibi bir önemi vardır?

9- 9 Temmuz tarihinde yayımlanan Kanun Hükmünde Kararname ile Gümrük ve Ticaret Bakanlığı ile Ekonomi Bakanlığı'nın birleştirilerek Ticaret Bakanlığı olmasının avantajları ve dezavantajları açısından ileriye dönük düşünceleriniz nelerdir? Konuyu Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğü açısından değerlendiriniz.

10-Fikri ve Sınai Mülkiyet Haklarını Koruma Kanununa konu eşyaların tasfiye sürecinin hızlandırılması için yapılabilecek reformlar nelerdir?

11-Tasfiye sürecini yavaşlatan en önemli etken nedir?

12-Tasfiye sürecinin hızlandırılması için nasıl iyileştirmeler yapılabilir?

EK:14. Mülakat İzin Yazısı

T.C. TİCARET BAKANLIĞI DOĞU MARMARA
GÜMRÜK VE TİCARET BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ
Tarih: 19.10.2018 15:06
Sayı: 49192838-900-E-00038130781

T.C.
TİCARET BAKANLIĞI
Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü
Kocaeli Personel Müdürlüğü

Sayı : 49192838-900
Konu : Samet ÇAKIR

KOCAELİ TASFİYE İŞLETME MÜDÜRLÜĞÜNE

İlgi :06.09.2018 tarih ve 37022831 sayılı yazımız.

Müdürlüğünüz emrinde görevli Ambar Memuru (21987) Samet ÇAKIR'ın Yüksek Lisans Tez Çalışması ile ilgili Bakanlığımız Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğüne ait yazı örneği ile konuya ilişkin anket formu düzenleyen Bölge Müdürlüklerinden alınan yazı ve ekleri ilişikte gönderilmiştir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

(e-imsalıdır)
Mehmet Zeki BAHAR
Personel Müdürü

Ek: Yazı ve ekleri

ÖZGEÇMİŞ

Samet ÇAKIR, 1990'da Balıkesir/Bandırma'da doğdu. İlköğretim ve Lise eğitimini Bandırma'da tamamladı, ardından 2010 yılında Afyon Kocatepe Üniversitesinde İşletme Ön lisans eğitimi, devamında 2014 yılında Bartın Üniversitesi İktisat Lisans eğitimini ve daha sonra da 2019 yılında Bandırma Onyediy Eylül Üniversitesi Uluslararası Ticaret ve Lojistik Anabilim Dalı; Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Tezli Yüksek Lisans Programını tamamlamıştır. Ticaret Bakanlığı, Tasfiye Hizmetleri Genel Müdürlüğü, Kocaeli Tasfiye İşletme Müdürlüğünde 2014 yılından beri görev yapmaktadır.

